

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Anastasia Paschalidou
Wed Sep 08 08:10:28 EEST 2021

Βαθμός Ασφαλείας:
Να διατηρηθεί μέχρι:
Βαθ. Προτεραιότητας:

Αθήνα, 07-09-2021
Αρ. Πρωτ. 109358/Δ2

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ Π/ΘΜΙΑΣ, Δ/ΘΜΙΑΣ
ΕΚΠ/ΣΗΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ
Π/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Δ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ, ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ
ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ Δ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ Α΄

ΠΡΟΣ:

- Περιφερειακές Δ/νσεις Εκπ/σης
- Συντονιστές Εκπ/κού Έργου Δ.Ε.
(μέσω των Περιφερειακών Δ/νσεων Εκπ/σης)
- Διευθύνσεις Δ/θμιας Εκπ/σης
- Ημερήσια και Εσπερινά Γυμνάσια
(μέσω των Δ/νσεων Δ/θμιας Εκπ/σης)

Ταχ. Δ/ση: Ανδρέα Παπανδρέου 37
Τ.Κ. – Πόλη: 15180 Μαρούσι
Ιστοσελίδα: www.minedu.gov.gr
Πληροφορίες: Αν. Πασχαλίδου
Θ. Κανελλοπούλου
Τηλέφωνο: 210-3443422
210-3443010

ΚΟΙΝ.:

Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής
info@iep.edu.gr

ΘΕΜΑ: Οδηγίες για τη διδασκαλία του μαθήματος της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας του Ημερησίου και του Εσπερινού Γυμνασίου για το σχολικό έτος 2021-2022

Σχετ.: Το με αρ. πρωτ. εισ. Υ.ΠΑΙ.Θ. 105534/Δ2/31-08-2021 έγγραφο

Μετά από σχετική εισήγηση του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (πράξη 43/26-08-2021 του Δ.Σ) σας διαβιβάζουμε αρχείο με τις οδηγίες για τη διδασκαλία του μαθήματος της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας του Ημερησίου και του Εσπερινού Γυμνασίου για το σχολικό έτος 2021-2022.

Οι διδάσκοντες/ουσες να ενημερωθούν ενυπόγραφα.

**Η ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

ΖΩΗ ΜΑΚΡΗ

Συν.: Ένα (1) ηλεκτρονικό αρχείο

Εσωτ. Διανομή

- Γραφείο Υφυπουργού
- Γραφείο Γενικού Γραμματέα ΠΕ, ΔΕ & Ειδικής Αγωγής
- Δ/ση Σπουδών, Προγρ/των & Οργάνωσης Δ.Ε., Τμ. Α΄
- Δ/ση Παιδείας, Ομογ., Διαπ. Εκπ/σης, Ευρ. και Μειον. Σχολείων
- Διεύθυνση Θρησκευτικής Εκπ/σης & Διαθρ. Σχέσεων
- Δ/ση Ειδικής Αγωγής και Εκπ/σης
- Αυτ. Διεύθυνση Ιδιωτικής Εκπ/σης Αυτ.
- Τμήμα Πρότυπων και Πειραματικών Σχολείων

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΚΑΙ ΟΔΗΓΙΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
ΓΙΑ ΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ - ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ (τάξεις: Α, Β, Γ)
ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2021-2022

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

1. *Αρχαία Ελληνική Γλώσσα*, Μπεζαντάκος Ν., Παπαθωμάς Α., Λουτριανάκη Ε., Χαραλαμπάκος Β., Α΄ Γυμνασίου. Βιβλίο μαθητή.
2. *Αρχαία Ελληνική Γλώσσα*, Παπαθωμάς Α., Γαλάνη-Δράκου Μ., Καμπουρέλλη Β., Λουτριανάκη Ε., Β΄ Γυμνασίου. Βιβλίο μαθητή.
3. *Αρχαία Ελληνική Γλώσσα*, Μπεζαντάκος Ν., Αστουρακάκη Ε., Γαλάνη-Δράκου Μ., Χαραλαμπάκος Β., Γ΄ Γυμνασίου. Βιβλίο μαθητή.
4. «*Αρριανού Αλεξάνδρου Ανάβαση*», Μπούρας Ν., Ναστούλης Κ., Σακελλαρίου Ν., Γ΄ Γυμνασίου. Βιβλίο μαθητή.

Σημαντικές Επισημάνσεις

Με τον ενδεικτικό προγραμματισμό που ακολουθεί, επιδιώκεται οι μαθητές και μαθήτριες:

- να αναγνωρίζουν τους κύριους όρους της πρότασης: τα ρήματα, το υποκείμενο και το αντικείμενο των ρημάτων.
- να αναγνωρίζουν τις μετοχικές και απαρεμφατικές φράσεις.
- να αναγνωρίζουν τους ομοιόπτωτους και ετερόπτωτους προσδιορισμούς.
- να αναζητούν σε ένα κείμενο δείκτες κάποιων βασικών σχέσεων: του χρόνου, της αιτίας, του τρόπου, του τόπου.
- να ενισχυθούν, βαθμιαία, στη διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο οργανώνεται το κείμενο.
- να προσεγγίζουν τα γλωσσικά φαινόμενα (π.χ. τα γραμματικοσυντακτικά φαινόμενα) όχι αποκομμένα αλλά σε σχέση με τη λειτουργία τους στα κείμενα.
- να αναζητούν τις βασικές δομές της αρχαίας γλώσσας, εστιάζοντας σε όσες διαφέρουν από τη σύγχρονη.
- να δημιουργούν, με τη βοήθεια κατάλληλων ερωτήσεων, το διάγραμμα του κειμένου.
- να χρησιμοποιούν τα βιβλία αναφοράς (γραμματική, συντακτικό και λεξικό της αρχαίας ελληνικής) **τόσο κατά την εξάσκησή τους όσο και κατά την αξιολόγησή τους.**

Τέλος, τονίζεται ότι δεν επιμένουμε στην παραγωγή γραμματικών τύπων αλλά στην αναγνώρισή τους, με τη χρήση ποικιλίας ασκήσεων (π.χ. κλειστού τύπου, όπως πολλαπλών επιλογών, αντιστοίχισης, συμπλήρωσης κενών κ.ά.).

Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ

Από το διδακτικό βιβλίο «Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Α΄ Γυμνασίου» των Ν. Μπεζαντάκου, Ε. Λουτριανάκη κ.ά, **δε θα διδαχθούν οι ενότητες 14-18**. Οι υπόλοιπες ενότητες θα διδαχθούν δύο (2) ώρες την εβδομάδα κατά την περίοδο *Σεπτεμβρίου-Μαΐου* ως ακολούθως:

ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΚΕΙΜΕΝΑ	ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΟ - ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΑ, ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΩΡΕΣ
1 ^η	<p>1. Να γνωρίσουν οι μαθητές και μαθήτριες βασικά στοιχεία της ιστορίας της ελληνικής γλώσσας.</p> <p>2. Να καλλιεργηθεί σε ένα βαθμό αίσθηση οικειότητας προς την αρχαία ελληνική γλώσσα.</p> <p>3. Να αντιληφθούν οι μαθητές και μαθήτριες τη σχέση α.ε. και ν.ε. γλώσσας, παρατηρώντας τη διαχρονική εξέλιξή της μέσω των κειμένων.</p>	<p>- Δίνονται αποσπάσματα από κείμενα νεότερων μορφών της ελληνικής γλώσσας που ομοιάζουν στη δομή με τα αρχαία ελληνικά (καθαρεύουσα, αλεξανδρινή): 1. Ε. Ροΐδη, «Αθηναϊκοί περίπατοι», <i>Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας</i> (Α' Γενικού Λυκείου) - Βιβλίο Μαθητή. Βλ. Ψηφιακό σχολείο http://dschool.edu.gr/</p> <p>2. Γ. Βιζυηνού, «Το μόνον της ζωής του ταξείδιον», βλ. Σπουδαστήριο Νέου Ελληνισμού http://www.snhell.gr/anthology/content.asp?id=307&author_id=74</p> <p>3. <i>Αγία Γραφή</i>, Λουκ. ι΄ 25-37 «Η παραβολή του καλού Σαμαρείτη», βλ. Αποστολική διακονία Εκκλησίας της Ελλάδος, www.apostoliki-diakonia.gr/bible/bible.asp</p>	<p>Εισαγωγικά στην αρχαία ελληνική γλώσσα. Η καταγωγή του ελληνικού αλφαβήτου. Οι διάλεκτοι της αρχαίας ελληνικής (απλή αναφορά).</p>	<p>Σελ. 12: 1-5. Ζητείται από τους μαθητές και τις μαθήτριες να αναγνωρίσουν λέξεις που τους είναι γνωστές και τύπους λέξεων άγνωστων σε αυτούς.</p>	3

		- Διαβάζονται αποσπάσματα μέσα στην τάξη για μια πρώτη επαφή των μαθητών με παλαιότερες μορφές της ελληνικής γλώσσας.			
2 ^η	<p>1. Να γνωρίσουν τα βασικά στοιχεία της εκπαίδευσης των αρχαίων Αθηναίων και να τα συγκρίνουν με τη δική τους εκπαίδευση σήμερα.</p> <p>2. Να κατανοήσουν στοιχεία που αφορούν τη γραφή και την προφορά των αρχαίων Ελλήνων, καθώς επίσης και στοιχεία που αφορούν την ιστορία του ελληνικού αλφαβήτου.</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 14 σχ. βιβλίου)</p> <p>- Προτείνεται να δοθεί η μετάφραση του κειμένου. Οι μαθητές και μαθήτριες παρακινούνται να τη συγκρίνουν με το αρχαίο κείμενο και να διακρίνουν την αναλυτικότητα του ν.ε. λόγου εν σχέσει με τον α.ε. λόγο.</p> <p>- Τα γλωσσικά σχόλια της σελ. 15 αξιοποιούνται από τον/την εκπαιδευτικό μερικώς, με την επισήμανση συγκεκριμένων λέξεων που συναντούμε και στη ν.ε. γλώσσα, π.χ. καλός -ή -όν, αίσχρός -ά -όν κ.λπ.</p> <p>- Οι μαθητές και μαθήτριες συζητούν τις ιδέες και τα νοήματα του κειμένου, αξιοποιώντας τις ερωτήσεις της σελ. 16.</p>	<p>1. Πώς έγραφαν οι αρχαίοι Έλληνες. Απλή αναφορά στο πώς έγραφαν οι αρχαίοι Έλληνες.</p> <p>2. Φθόγγοι και γράμματα.</p> <p>- Αναλυτική διδασκαλία σε συσχετισμό με τη νεοελληνική γλώσσα.</p> <p>- Να εξηγηθεί στους/στις μαθητές και μαθήτριες ότι πρόκειται για γλώσσα που είχε εντελώς διαφορετική προφορά από τη σημερινή (προσωδία/μουσικότητα – δυναμική προφορά/τονικότητα).</p> <p>- Προτείνεται η αναφορά στη διαφορετική προφορά συγκεκριμένων γραμμάτων (η, υ, β, δ, γ, ζ), των διπλών συμφώνων, των μακρών και των βραχέων, των δίχρονων και των διφθόγγων.</p> <p>- Να εξηγηθεί ότι η ορθογραφία της ν.ε. γλώσσας διατηρείται για ιστορικούς λόγους.</p> <p>- Για τη διδασκαλία της ενότητας βλ. «Πύλη για την ελληνική γλώσσα»: http://www.greek-language.gr/greekLang/studies/history/thema_08/index.html</p> <p>και τα σενάρια του αποθετηρίου «Πρωτέας»: http://proteas.greek-language.gr/scenario.html?sid=2241</p>	Σελ. 16, 19.	3

			http://proteas.greek-language.gr/scenario.html?sid=2256		
3 ^η	<p>1. Να γνωρίσουν τις βασικές ασχολίες και τα επαγγέλματα των αρχαίων Αθηναίων και να τα συγκρίνουν με τα σημερινά επαγγέλματα.</p> <p>2. Να μάθουν να αναγνωρίζουν μέσα στο κείμενο τους τόνους και τα πνεύματα.</p> <p>3. Να μάθουν ότι η χρήση των τόνων καθιερώθηκε με την αλλαγή στην προφορά των φθόγγων.</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 20 σχ. βιβλίου)</p> <p>- Τα γλωσσικά σχόλια της σελ. 21 αξιοποιούνται από τον/τη διδάσκοντα/διδάσκουσα μερικώς με την επισήμανση συγκεκριμένων λέξεων που συναντούμε και στη ν.ε. γλώσσα.</p> <p>- Οι μαθητές και μαθήτριες συζητούν τις ιδέες και τα νοήματα του κειμένου, αξιοποιώντας τις ερωτήσεις της σελ. 21.</p> <p>- Προτείνεται διαγραμματική απεικόνιση του περιεχομένου του κειμένου με άξονα το υποκείμενο «Αθηναῖοι» (αναδεικνύονται οι συγκεκριμένες δραστηριότητες των Αθηναίων).</p>	<p>1. Ετυμολογικά.</p> <p>- Κατά τη διδασκαλία της ετυμολογίας αφετηρία αποτελεί η ν.ε. γλώσσα.</p> <p>- Οι μαθητές και μαθήτριες διερευνούν πώς δημιουργούνται οι λέξεις και δίνονται γενικές πληροφορίες για την παραγωγή και τη σύνθεση, χωρίς λεπτομέρειες.</p> <p>– Οι μαθητές και μαθήτριες διαπιστώνουν τη διαφορά των πρωτότυπων λέξεων από τις σύνθετες με παραδείγματα από το κείμενο.</p> <p>2. Γραμματική.</p> <p>Τόνοι και πνεύματα.</p> <p>- Αναλυτική διδασκαλία των τόνων και των πέντε βασικών κανόνων τονισμού σε αντιδιαστολή με τη ν.ε. γλώσσα.</p> <p>- Γίνεται σύντομη αναφορά στην οξεία, τη βαρεία και την περισπωμένη, για ποιο λόγο ονομάζονται έτσι κ.λπ.</p> <p>- Εξηγείται η χρήση των πνευμάτων και ο λειτουργικός ρόλος της δασείας στη σύνθεση λέξεων με παραδείγματα και από τη ν.ε. γλώσσα.</p> <p>Τα παρεπόμενα των πτωτικών (των ρημάτων δίνονται σε άλλη ενότητα).</p> <p>- Γίνεται σύντομη παρουσίαση των μερών του λόγου και των παρεπομένων των πτωτικών σε συσχετισμό με τη νεοελληνική γλώσσα. Γίνεται</p>	<p>Σελ. 21: 1, 2 Σελ. 23: 1-3 Σελ. 27: 1, 3, 4.</p>	4

			<p>ιδιαίτερη αναφορά στη δοτική και στις επιβιώσεις της στη ν.ε. γλώσσα.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Αξιοποιείται ο πίνακας με τις στερεότυπες εκφράσεις της σελίδας 25. - Για τη διδασκαλία της ενότητας βλ. Πύλη για την ελληνική γλώσσα: http://www.greek-language.gr/greekLang/studies/history/thema_08/index.html#toc005 		
4 ^η	<p>1. Να απολαύσουν μια φανταστική ιστορία που εκτυλίσσεται σε εξωτικούς τόπους και να τη συνδέσουν με δικά τους γνώριμα παραμύθια και ιστορίες.</p> <p>2. Να εξοικειωθούν με τον αρχαιοελληνικό λόγο μέσω της αναγνώρισης των κοινών στοιχείων με τον νεοελληνικό λόγο και ιδιαίτερα την β' κλίση.</p> <p>3. Να γνωρίσουν τη διαδικασία παραγωγής λέξεων στην α.ε. και να τη συσχετίσουν με τη ν.ε. γλώσσα.</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 28 σχ. βιβλίου)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Προτείνεται να δοθεί η μετάφραση του κειμένου και να τη συγκρίνουν οι μαθητές και μαθήτριες με το αρχαίο κείμενο. - Συζητούν τις ιδέες και τα νοήματα του κειμένου με τη βοήθεια και των ερωτήσεων της σελ. 29. - Το δεύτερο παράλληλο κείμενο της 3^{ης} ενότητας (σελ. 144) μπορούμε να το χρησιμοποιήσουμε για εμπέδωση της ύλης λόγω πληθώρας ουσιαστικών της β' κλίσης. 	<p>1. Ετυμολογικά.</p> <p>Εξηγείται η λειτουργία της παραγωγής ουσιαστικών από ουσιαστικά, χωρίς να ζητείται από τους μαθητές και τις μαθήτριες η απομνημόνευση των κατηγοριών (υποκοριστικά κλπ). Για αφόρμηση στη διδασκαλία μπορούμε να δώσουμε παραδείγματα από τη ν.ε. γλώσσα.</p> <p>2. Γραμματική.</p> <p>Το άρθρο. Η β' κλίση των ουσιαστικών.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Αναλυτική διδασκαλία του άρθρου και της β' κλίσης των ουσιαστικών σε συσχετισμό με τη ν.ε. γλώσσα. Ομοιότητες/διαφορές. - Παραπέμπονται οι μαθητές και μαθήτριες στο κείμενο για να αναζητήσουν / αναγνωρίσουν τους τύπους της β' κλίσης των ουσιαστικών. (Σημ. Οι προσωπικές αντωνυμίες θα διδαχθούν παράλληλα με τη διδασκαλία του ρήματος στην επόμενη ενότητα). 	<p>Σελ. 29: 1-3 σελ. 30: 1, 2 σελ. 32: 3, 4 σελ. 34: 1-5.</p>	4

5 ^η και 4 ^η	<p>1. Να γνωρίσουν στοιχεία του αθηναϊκού βίου και των αγαθών της πόλης.</p> <p>2. Να μάθουν τον σχηματισμό του ρήματος στην οριστική ενεστώτα και μέλλοντα ε.φ. και τη λειτουργία του μέσα στην πρόταση (δηλαδή ότι χωρίς ρήμα δεν υπάρχει πρόταση).</p> <p>3. Να διαπιστώσουν τα κοινά και διαφορετικά στοιχεία με τη ν.ε. γλώσσα (π.χ. μέλλοντα: λύσω / θα λύσω, αλλά και θα λύνω στη ν.ε.).</p> <p>3. Να μάθουν το σχηματισμό της οριστικής ενεστώτα του βοηθητικού ρήματος <i>είμι</i>.</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 36 σχ. βιβλίου)</p> <p>- Προτείνεται να δοθεί η μετάφραση του κειμένου. Το αρχαίο κείμενο θα χρησιμοποιηθεί για την υποστήριξη της διδασκαλίας του ρήματος.</p> <p>- Οι μαθητές και μαθήτριες συζητούν τις ιδέες και τα νοήματα του κειμένου με τη βοήθεια και των ερωτήσεων της σελ. 38.</p>	<p>1. Ετυμολογικά. Εξηγείται η λειτουργία της παραγωγής ουσιαστικών από ουσιαστικά (β' μέρος), χωρίς να ζητείται από τους μαθητές και τις μαθήτριες η απομνημόνευση των κατηγοριών (παρώνυμα κ.λπ.). Σκόπιμη η αναφορά στη ν.ε. γλώσσα.</p> <p>2. Γραμματική.</p> <p>- Τα παρεπόμενα του ρήματος (από 3^η ενότητα). Οι μαθητές και μαθήτριες καλούνται να εντοπίσουν μέσα στο κείμενο ιδίως το απαρέμφατο και τη μετοχή, ώστε να γίνει ιδιαίτερη αναφορά κατά τη διδασκαλία.</p> <p>- Διδασκαλία οριστικής ενεστώτα και μέλλοντα ενεργητικής φωνής των βαρύτονων ρημάτων και οριστική ενεστώτα του ρήματος <i>είμι</i>. Οριστική μέλλοντα αφωνόληκτων βαρύτονων ρημάτων.</p> <p>- Εξηγούνται οι φθογγολογικές αλλαγές στον μέλλοντα των αφωνόληκτων ρημάτων.</p> <p>- Διδασκαλία των προσωπικών αντωνυμιών (από 4^η ενότητα).</p>	<p>Ενότητα 4^η, σελ. 35: 1, 2. Ενότητα 5^η σελ. 38: 1-3 σελ. 39: 1, 2 σελ. 41: 2 σελ. 43: 1-7.</p>	4
6 ^η	<p>1. Να αντιληφθούν τα μηνύματα του αισιώπειου μύθου και να εκφράσουν τις προσωπικές τους απόψεις γι' αυτόν.</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 44 σχ. βιβλίου)</p> <p>- Οι μαθητές και μαθήτριες μπορούν με τη χρήση των γλωσσικών σχολίων να προσπελάσουν νοηματικά το κείμενο.</p>	<p>1. Ετυμολογικά.</p> <p>- Εξηγείται η λειτουργία της παραγωγής ουσιαστικών από ρήματα, χωρίς να ζητείται από τους μαθητές και τις μαθήτριες η απομνημόνευση των κατηγοριών (το πρόσωπο που ενεργεί κλπ). Σκόπιμη η αναφορά στη ν.ε.</p>	<p>Σελ. 46: 1-4 Σελ. 47: 1, 2 Σελ. 49: 1, 2, 4 Σελ. 51: 1-4.</p>	4

	<p>2. Να μάθουν τον σχηματισμό της α΄ κλίσης των ουσιαστικών και να αναγνωρίζουν μέσα σε ένα κείμενο τους τύπους της α΄ κλίσης.</p> <p>3. Να αντιληφθούν τη διαφορά της α΄ κλίσης στη ν.ε. γλώσσα.</p>	<p>- Συζητούν τις ιδέες και τα νοήματα του κειμένου με τη βοήθεια και των ερωτήσεων της σελ. 46.</p>	<p>γλώσσα και στις αλλαγές που γίνονται στον σχηματισμό κάποιων λέξεων (π.χ. ο γραφεύς/ο γραφέας, ο ήγεμών/ο ηγεμόνας).</p> <p>2. Γραμματική. Α΄ κλίση των ουσιαστικών.</p> <p>- Με βάση το κείμενο διδάσκεται η α΄ κλίση των ουσιαστικών και επισημαίνονται ιδιαίτερα οι διαφορετικές καταλήξεις του θηλυκού στη γενική και δοτική. Οι μαθητές και μαθήτριες αναγνωρίζουν μέσα στο κείμενο τους τύπους της α΄ κλίσης.</p> <p>- Επισημαίνονται οι όμοιοι τύποι στις καταλήξεις στη ν.ε. γλώσσα (ώρα, πολιτεία) και οι διαφορετικοί (τράπεζα).</p> <p>- Ενισχυτικά για τη διδασκαλία της ενότητας βλ. στο αποθετήριο του «Πρωτέα» το σχετικό σενάριο: http://proteas.greek-language.gr/files/document/arxeia/zika_omorfia_aisopos.doc</p>		
<p>8^η (Η 7^η ενότητα θα διδασχθεί αμέσως μετά)</p>	<p>1. Να κατανοήσουν την αξία της ατομικής πρωτοβουλίας μέσα από τον αισώπειο μύθο.</p> <p>2. Να κατανοήσουν τον σχηματισμό της κλίσης των δευτερόκλιτων επιθέτων και της δεικτικής αντωνυμίας.</p>	<p>Το κείμενο της άσκησης 5 (Μύθος του Αισώπου) (σελ. 67 σχ. βιβλίου)</p> <p>- Οι μαθητές και μαθήτριες συζητούν τις ιδέες και τα νοήματα του κειμένου, ιδιαίτερα τη φράση «σύν Ἀθηνᾶ καί χεῖρα κίνει», που χρησιμοποιούμε και σήμερα.</p>	<p>1. Λεξιλογικός πίνακας. Ο πίνακας στη σελ. 63 διδάσκεται κανονικά.</p> <p>2. Ετυμολογικά. - Εξηγείται η λειτουργία της παραγωγής ουσιαστικών από επίθετα. Επισημαίνονται οι ομοιότητες στις καταλήξεις με τη ν.ε. γλώσσα πολλών παράγωγων λέξεων (δικαιοσύνη κ.ά.), αλλά και οι διαφορές (βαρύτης, μονάς κ.ά.).</p> <p>3. Γραμματική. Δευτερόκλιτα επίθετα.</p>	<p>Σελ. 63: 2-4 Σελ. 64: 1-2 Σελ. 66 Σελ. 67:1-5</p>	<p>4</p>

	<p>3. Να μάθουν να αναγνωρίζουν μέσα στο κείμενο τους τύπους των επιθέτων και των δεικτικών αντωνυμιών <i>οὗτος, αὕτη, τοῦτο</i>.</p> <p>4. Να κατανοήσουν τις ομοιότητες και τις διαφορές της κλίσης στη ν.ε. γλώσσα.</p>		<ul style="list-style-type: none"> - Διδάσκονται τα δευτερόκλιτα επίθετα και εξηγείται ο τίτλος λόγω της όμοιας κλίσης των αρσενικών – ουδετέρων με τη β΄ κλίση και των θηλυκών με την α΄ κλίση. - Ζητείται η αναγνώριση των τύπων των επιθέτων μέσα στο κείμενο. - Οι μαθητές και μαθήτριες καλούνται να βρουν τους όμοιους τύπους στις καταλήξεις στη ν.ε. γλώσσα (καλός, ή, όν) και τους διαφορετικούς (ένδοξος, ον). - Διδάσκονται οι δεικτικές αντωνυμίες <i>οὗτος, αὕτη, τοῦτο</i>. 		
7 ^η	<p>1. Να έρθουν σε επαφή με ένα ιστορικό κείμενο, το οποίο, όμως, έχει μυθολογικά στοιχεία.</p> <p>2. Να εντοπίσουν στοιχεία της αρχαίας ελληνικής θρησκείας και να τα συνδέσουν με αντίστοιχα στην Οδύσσεια του Ομήρου.</p> <p>3. Να αντιληφθούν το γραμματικό φαινόμενο της συλλαβικής και χρονικής αύξησης και της εφαρμογής του στους ιστορικούς χρόνους.</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 52 σχ. βιβλίου)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Οι μαθητές και μαθήτριες μπορούν με τη χρήση των ερμηνευτικών και γλωσσικών σχολίων να προσπελάσουν νοηματικά το κείμενο. - Συζητούν με τη βοήθεια και των ερωτήσεων του σχολ. βιβλίου τις ιδέες και τα νοήματα του κειμένου του Αρριανού. - Ενδείκνυται η διαθεματική προσέγγιση με το μάθημα της Ιστορίας. 	<p>1. Ετυμολογικά.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Απλή αναφορά στην παραγωγή ουσιαστικών από ρήματα. Επισήμανση ομοιοτήτων με τη ν.ε. γλώσσα. <p>2. Γραμματική. Η αύξηση.</p> <p>Οριστική παρατατικού – αορίστου ενερ. φωνής και οριστική παρατατικού του <i>είμι</i>.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Εξηγείται ο σχηματισμός της αύξησης στους ιστορικούς χρόνους (παρατατικός – αόριστος) και επισημαίνονται οι ομοιότητες και οι διαφορές με τη ν.ε. γλώσσα (ότι δηλαδή στην α.ε. γλώσσα η αύξηση είναι πάντοτε σε όλα τα πρόσωπα, ενώ στην ν.ε. όχι). - Εξηγούνται οι φθογγολογικές αλλαγές στον αόριστο των αφωνόληκτων ρημάτων και οι ομοιότητες με τη ν.ε. γλώσσα. 	<p>Σελ. 54: 1-4 Σελ. 55: 2-4 Σελ. 56: 1, 2 Σελ. 58-59: 1, 2, 3, 5, 6.</p>	4

	<p>4. Να μάθουν να αναγνωρίζουν μέσα στο κείμενο τους τύπους του παρατατικού και του αορίστου.</p> <p>3. Να εντοπίσουν τη διαφορά σχηματισμού της αύξησης στη ν.ε. γλώσσα.</p>				
9 ^η	<p>1. Να έρθουν σε επαφή με ένα ρητορικό κείμενο το οποίο χρησιμοποιεί άριστα τις τεχνικές του λόγου.</p> <p>2. Να προβληματιστούν πάνω στην έννοια των μεγάλων κατορθωμάτων και της υστεροφημίας.</p> <p>3. Να μάθουν το γραμματικό φαινόμενο του αναδιπλασιασμού ως βασικού μορφολογικού χαρακτηριστικού των συντελικών χρόνων.</p> <p>4. Να συνδέσουν το είδος του αναδιπλασιασμού της</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 68 σχ. βιβλίου) Προτείνεται να δοθεί η μετάφραση του κειμένου και να γίνει νοηματική επεξεργασία του και, στη συνέχεια, οι μαθητές και μαθήτριες να επεξεργαστούν το αρχαίο κείμενο με τη βοήθεια των γλωσσικών σχολίων.</p>	<p>1. Ετυμολογικά. - Απλή αναφορά στην παραγωγή ρημάτων με ενδεικτικά παραδείγματα. Επισήμανση ομοιοτήτων με τη ν.ε. γλώσσα.</p> <p>2. Γραμματική. Ο αναδιπλασιασμός. Οριστική παρακειμένου και υπερσυντελικού βαρυτόνων ρημάτων ενεργ. φωνής. (Τα αφωνόληκτα δε θα διδαχθούν). - Εξηγείται το γραμματικό φαινόμενο του αναδιπλασιασμού, τα είδη του και πώς σχηματίζεται στον παρακείμενο και στον υπερσυντέλικο. - Οι μαθητές και μαθήτριες ανευρίσκουν παραδείγματα λέξεων στη ν.ε. γλώσσα με αναδιπλασιασμό (π.χ. μεμονωμένος, γεγονός κ.ά.)</p>	<p>Σελ. 70: 1-3 Σελ. 71: 1-3 Σελ. 72: 1-3 Σελ. 75: 1</p>	4

	<p>χρονικής και συλλαβικής αύξησης με την αύξηση στους ιστορικούς χρόνους.</p>				
10 ^η	<p>1. Να έρθουν σε επαφή με τις σκέψεις του Σωκράτη για τη φιλία και να προβληματιστούν γενικά γύρω από το θέμα.</p> <p>2. Οι μαθητές και μαθήτριες μέσω της επανάληψης έχουν τη δυνατότητα να ξαναδούν τα μορφοσυντακτικά φαινόμενα και τη σχέση τους με τη ν.ε. γλώσσα, να λύσουν απορίες και με τον τρόπο αυτό να εμπεδώσουν τη διδαγμένη ύλη.</p>	<p>1. Το κείμενο της ενότητας (σελ. 76 σχ. βιβλίου) Το κείμενο δίνεται σε μετάφραση. Για τη διδασκαλία της ενότητας βλ. στο αποθετήριο του «Πρωτέα» το σχετικό σενάριο: http://proteas.greek-language.gr/files/document/arxeia/lazari_dou_filia.doc</p> <p>2. Το κείμενο της άσκησης 11 (Πλάτων, Πρωταγόρας 325c-d) (σελ. 81 σχ. βιβλίου) Μπορεί να χρησιμοποιηθεί για επανάληψη στα μορφοσυντακτικά φαινόμενα.</p>	<p>Οι μαθητές και μαθήτριες ασκούνται στην εμπέδωση της ύλης με ασκήσεις αντιστοίχισης, συμπλήρωσης κενών κ.ά., αλλά κυρίως αναγνώρισης μέσα στο κείμενο ιδίως των τύπων που συνάντησαν για πρώτη φορά στη γλώσσα, όπως είναι η δοτική.</p>	<p>Σελ. 79: 1,2,4. Σελ. 80-81: 1-5, 7-9 Εναλλακτικά μπορούν να χρησιμοποιηθούν εμπλουτισμένες με περισσότερα ερωτήματα η 2^η και 11^η άσκηση.</p>	3
11 ^η	<p>1. Να κατανοήσουν την αξία της αγάπης προς τα ζώα και της σχέσης που δημιουργείται από αυτήν.</p> <p>2. Να γνωρίσουν τη βασική δομή της</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 82 σχ. βιβλίου) - Οι μαθητές και μαθήτριες μπορούν με τη χρήση των ερμηνευτικών και γλωσσικών σχολίων να προσπελάσουν νοηματικά το κείμενο.</p>	<p>1. Ετυμολογικά. Το κεφάλαιο αυτό δεν θα διδαχθεί.</p> <p>2. Σύνταξη. - Με παραδείγματα μέσα από το κείμενο διδάσκεται η δομή της απλής πρότασης και επεξηγείται η ορολογία [υποκείμενο / ονοματική</p>	<p>Σελ. 84: 1-3. Σελ. 85: 2,3. Σελ. 88-89: 1-8.</p>	4

	<p>πρότασης της α.ε. γλώσσας, συνδέοντάς την με τη ν.ε. γλώσσα.</p> <p>3. Να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν σε ένα πρώτο βασικό επίπεδο την απλή πρόταση μέσα στο κείμενο.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Συζητούν με τη βοήθεια και των ερωτήσεων του σχ. βιβλίου τις ιδέες του κειμένου του Αρριανού. - Ενδείκνυται διαθεματική προσέγγιση με το μάθημα της Ιστορίας. 	<p>φράση (ΟΦ) – κατηγορημα / ρηματική φράση (ΡΦ)].</p> <ul style="list-style-type: none"> - Η διδασκαλία συνδέεται και με αντίστοιχα παραδείγματα από τη ν.ε. γλώσσα. 		
<p>12^η (μόνο το Γ2), 13^η</p>	<p>1. Να κατανοήσουν την αξία της φιλίας στις ανθρώπινες σχέσεις.</p> <p>2. Να κατανοήσουν οι μαθητές και μαθήτριες τις ιδιαίτερες μορφές του απαρεμφάτου και της μετοχής και της ξεχωριστής λειτουργίας στους στην α.ε. γλώσσα.</p>	<p>Το κείμενο της 13^{ης} ενότητας (σελ. 98 σχ. βιβλίου)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Οι μαθητές και μαθήτριες μπορούν με τη χρήση των ερμηνευτικών και γλωσσικών σχολίων να προσπελάσουν νοηματικά το κείμενο. - Συζητούν με τη βοήθεια και των ερωτήσεων του σχ. βιβλίου τις ιδέες του κειμένου. - Είναι δυνατόν να αξιοποιηθεί για συζήτηση το ρητό για τη φιλία στη σελ. 105. <p>Σημ. Το κείμενο της ενότητας 12 δε διδάσκεται.</p>	<p>1. Ετυμολογικά. Το κεφάλαιο των ενοτήτων δε διδάσκεται.</p> <p>2. Δε διδάσκεται ο λεξιλογικός πίνακας της 12^{ης} ενότητας, σελ. 92, αλλά αυτός της 13^{ης} ενότητας, σελ. 100.</p> <p>3. Σύνταξη.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Διδάσκουμε τα είδη των προτάσεων, χωρίς να επιμένουμε ιδιαίτερα (ενότητα 12^η, σελ. 96). Επισημαίνονται οι ομοιότητες στη ν.ε. γλώσσα. - Αναφερόμαστε στη συντακτική λειτουργία του απαρεμφάτου και της μετοχής στην πρόταση, χωρίς να υπεισέλθουμε σε ανάλυση (ενότητα 13^η, σελ. 103-104). <p>4. Γραμματική.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Διδάσκουμε την ιδιαιτερότητα της μορφής του απαρεμφάτου και της μετοχής σε σχέση με τη ν.ε. γλώσσα. - Εξηγούμε την απουσία του απαρεμφάτου στη ν.ε. γλώσσα και τις επιβιώσεις του (π.χ. το δούναι και το λαβείν κ.λπ.) 	<p>Σελ. 100: 1-4, 1,2. Σελ. 105: 1-3, 6</p>	4

			- Εξοικειώνονται οι μαθητές και μαθήτριες να αναγνωρίζουν μέσα στο κείμενο τους τύπους των χρόνων της οριστικής ενερ. φωνής του απαρεμφάτου και της μετοχής.		
ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ / ΕΜΠΕΔΩΣΗ			Αφιερώνεται χρόνος για επανάληψη / εμπέδωση της διδαχθείσας ύλης.		3
Οι ενότητες 14 – 18 δε διδάσκονται.					
Σύνολο προβλεπόμενων διδακτικών ωρών					48
ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ					
<p>Με τη διδασκαλία της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας επιδιώκεται να:</p> <p>α) εξοικειωθούν οι μαθητές και οι μαθήτριες με τον αρχαίο ελληνικό λόγο και να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αντιληφθούν τις διαλεκτικές διαφορές της α.ε. και να τις συγκρίνουν με τις αντίστοιχες της ν.ε. • Εξοικειωθούν με τα γραφικά σύμβολα και τα βασικά χαρακτηριστικά της α.ε. στο φωνολογικό επίπεδο • Αντιληφθούν την αξία της δασείας τόσο για την α.ε., όσο και για ορισμένες σύνθετες και παράγωγες λέξεις της ν.ε. 					

- Αντιληφθούν σε έναν πρώτο βαθμό τις επιβιώσεις στη συγχρονία προγενέστερων φάσεων της ελληνικής γλώσσας
  - Αναγνωρίζουν απλές δομές στο αρχαίο κείμενο, αντίστοιχες με εκείνες της ν.ε. (υποκείμενο/ΟΦ – κατηγορημα/ΡΦ)
  - Διαπιστώσουν πώς σχηματίζονται οι λέξεις της α.ε. μέσα από τη διαδικασία της παραγωγής
  - Διαπιστώσουν ομοιότητες και διαφορές στο σημασιολογικό επίπεδο της α.ε. και της ν.ε. γλώσσας
  - Μάθουν να αναγνωρίζουν μέσα στο κείμενο:
    - Τους τύπους των ουσιαστικών και επιθέτων της Α΄ και Β΄ κλίσης και ιδιαιτέρως τη δοτική
    - Τους τύπους των χρόνων της οριστικής ε.φ. των βαρυτόνων ρημάτων και ιδιαιτέρως τους τύπους του παρακειμένου, όπου παρουσιάζεται το φαινόμενο του αναδιπλασιασμού
    - Τα απαρέμφατα και τις μετοχές, τα οποία εμφανίζονται στη ν.ε. γλώσσα με διαφορετική μορφή
    - Τους τύπους των προσωπικών αντωνυμιών και των δεικτικών αντωνυμιών *οὗτος, αὕτη, τοῦτο* και να τους συνδέουν με την κλίση του ρήματος
- β) Να εξοικειωθούν με απλά και ενδιαφέροντα κείμενα των παλαιότερων μορφών της γλώσσας μας και να μπορούν να τα κατανοήσουν, απαντώντας σε ερωτήσεις κατανόησής τους.
- γ) Να κινηθεί το ενδιαφέρον τους για τον ελληνικό πολιτισμό.

Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ

Από το διδακτικό βιβλίο «*Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Β' Γυμνασίου*» των Α. Παπαθωμά, Μ. Γαλάνη-Δράκου, Β. Καμπουρέλλη, Ε. Λουτριανάκη, δε θα διδαχθούν οι ενότητες 1, 10, 15, 17, 18. Οι υπόλοιπες δεκατρείς (13) ενότητες θα διδαχθούν κατά τη περίοδο *Σεπτεμβρίου-Μαΐου* ως ακολούθως:

ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΚΕΙΜΕΝΑ	ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΑ, ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝ ΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΕ Σ ΩΡΕΣ
2 ^η	<p>1. Να έλθουν οι μαθητές και μαθήτριες σε επαφή με ένα απλό ιστορικό / αφηγηματικό κείμενο.</p> <p>2. Να κατανοήσουν το περιεχόμενό του (το ιστορικό γεγονός, στο οποίο αναφέρεται, την προσωπικότητα του πρωταγωνιστή) και να έλθουν σε επαφή με τη χρήση των ιστορικών χρόνων ως τεχνική ιστορικής αφήγησης.</p> <p>3. Να γνωρίσουν τη διαδικασία σύνθεσης των λέξεων στην α.ε. και</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 14 σχ. βιβλίου)</p> <p>- Με αφορμή τις ιστορικές γνώσεις των μαθητών και μαθητριών και με τη χρήση των γλωσσικών σχολίων, ο/η εκπαιδευτικός υποστηρίζει τους μαθητές και τις μαθήτριες για να προσπελάσουν νοηματικά το κείμενο.</p> <p>- Οι μαθητές και μαθήτριες συζητούν τις ιδέες και τα νοήματα του κειμένου, αξιοποιώντας τα σχόλια και τις ερωτήσεις των σελ. 15, 16.</p> <p>- Συνιστάται να γίνει αναφορά στην αφηγηματική τεχνική των ιστορικών κειμένων (χρήση ιστορικών χρόνων, ιστορικός ενεστώτας) μέσα από την</p>	<p>1. Ετυμολογικά.</p> <p>Οι μαθητές και μαθήτριες σε ομάδες εντοπίζουν και καταγράφουν τις σύνθετες λέξεις στο κείμενο. Με παράλληλη αναφορά στα συναφή φαινόμενα της ν.ε., καθοδηγούνται στην κατανόηση της σύνθεσης ως δεύτερου, μετά την παραγωγή, μηχανισμού εμπλουτισμού της γλώσσας.</p> <p>2. Γραμματική.</p> <p>Γ' κλίση ουσιαστικών.</p> <p>Με αφορμή την επισήμανση τύπων τριτόκλιτων ουσιαστικών που υπάρχουν στο κείμενο (<i>βασιλέως, τούς Έλληνας, τήν δύναμιν κ.ά.</i>), ο/η εκπαιδευτικός εισάγει τους μαθητές και τις μαθήτριες στη γ' κλίση ουσιαστικών, τα γενικά</p>	<p>Ο/η εκπαιδευτικός έχει τη δυνατότητα να προτείνει δικές του/τις</p>	5

	<p>να τη συσχετίσουν με τη ν.ε. γλώσσα.</p> <p>4. Να εξοικειωθούν με την κλίση φωνηεντόληκτων και συμφωνόληκτων ουσιαστικών της γ' κλίσης και να αναγνωρίζουν μέσα σ' ένα κείμενο τους τύπους τους.</p> <p>5. Να εμπεδώσουν τον σχηματισμό της μέσης φωνής των βαρύτονων ρημάτων και να αναγνωρίζουν ρηματικούς τύπους της οριστικής ενεστώτα, παρατατικού, μέλλοντα μέσης φωνής.</p>	<p>αναγνώριση των ρημάτων του κειμένου.</p>	<p>της χαρακτηριστικά και στη συνέχεια, επικεντρώνεται στα:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Καταληκτικά διπλόθεμα (-ις, -εως) και μονόθεμα (-εύς, -έως). (Υλη μεταφερόμενη από το βιβλίο της Α' Γυμνασίου, σελ. 95-96). 2. Συμφωνόληκτα αφωνόληκτα και ημιφωνόληκτα, μονόθεμα και διπλόθεμα. <p>Οριστική ενεστώτα, παρατατικού και μέλλοντα, απαρέμφατο, μετοχή βαρύτονων ρημάτων μ.φ. και οριστική μέλλοντα του ρ. εἰμί.</p> <p>Με αφετηρία τύπους μέσης φ. από το κείμενο <i>(διακελεύεται, ταραττονται, έβουλεύετο)</i>, ο/η εκπαιδευτικός εξοικειώνει τους μαθητές και τις μαθήτριες:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. με τον τρόπο σχηματισμού της μέσης φωνής των βαρύτονων ρημάτων στην οριστική του ενεστώτα, παρατατικού και μέλλοντα, 2. με τον σχηματισμό του απαρεμφάτου και της μετοχής στους χρόνους αυτούς, 3. με την οριστική μέλλοντα του εἰμί. <p>(Υλη μεταφερόμενη από το βιβλίο της Α' Γυμνασίου: 14^η ενότητα σελ. 111-112, 15^η ενότητα σελ. 118: οριστική παρατατικού, 17^η</p>	<p>ασκήσεις κατά την κρίση του/της ή ακόμη να χρησιμοποιήσει :</p> <p>- ασκήσεις του σχ. εγχειριδίου της Α' Γυμνασίου:</p> <p>σελ. 97: 1-5 (για τα ουσιαστικά σε -ις, -εως και εύς, -έως) σελ. 113: 8</p> <p>σελ. 119: 6 (εκτός τύπων αορ.)</p> <p>- ασκήσεις από το σχ. εγχειρίδιο της Β' Γυμνασίου:</p> <p>σελ. 16: 1-4</p> <p>σελ. 19: 1-3</p>	
--	---	---	---	---	--

			ενότητα σελ 131: απαρέμφατα και μετοχές ενεστώτα - μέλλοντα).	σελ. 20, 21: 1, 2, 4.	
3 ^η	<p>1. Να διερευνήσουν την έννοια της αντικειμενικότητας στην Ιστορία και τις αντιλήψεις αρχαίων συγγραφέων για το καθήκον του ιστορικού.</p> <p>2. Να γνωρίσουν πώς λειτουργεί η διαδικασία της σύνθεσης ουσιαστικών με πρώτο συνθετικό ουσιαστικό και να μπορούν να τα αναγνωρίζουν σε ένα κείμενο.</p> <p>3. Να εξοικειωθούν με τον σχηματισμό αφωνόληκτων και ημιφωνόληκτων ουσιαστικών της γ' κλίσης και να αναγνωρίζουν μέσα σε ένα κείμενο τους τύπους τους.</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 22 σχ. βιβλίου)</p> <p>- Λόγω της αυξημένης δυσκολίας του κειμένου δίνεται από τον/την εκπαιδευτικό μετάφραση όσο το δυνατόν πιο πιστή.</p> <p>- Οι μαθητές και μαθήτριες παρακινούνται να συγκρίνουν τη μετάφραση με το αρχαίο κείμενο (σελ. 22) και να συνειδητοποιήσουν μέσα από τη σύγκριση τις λειτουργίες του απαρεμφάτου και τη διαφοροποίηση στον τρόπο που αυτές επιτελούνται στη ν.ε.: δηλ. το απαρέμφατο στη νεοελληνική ως ουσιαστικό ή ως δευτερεύουσα πρόταση.</p> <p>- Ως προς το περιεχόμενο, εκτός από τα σχόλια και τις ερωτήσεις του βιβλίου, μπορούν να αξιοποιηθούν τα παράλληλα κείμενα της ενότητας, καθώς και άλλες αναφορές σε ιστορικούς συγγραφείς της</p>	<p>1. Ετυμολογικά.</p> <p>Εξηγείται η λειτουργία της σύνθεσης ουσιαστικών από ουσιαστικά ως πρώτο συνθετικό. Για αφόρμηση στη διδασκαλία μπορεί να δοθούν παραδείγματα από τη ν.ε. γλώσσα.</p> <p>2. Γραμματική.</p> <p>Γ' κλίση ουσιαστικών.</p> <p>Οι μαθητές και μαθήτριες εξοικειώνονται με την κλίση:</p> <p>1. Ακατάληκτων διπλόθεμων σε -ων, -οντος.</p> <p>Αξιοποιώντας ως αφόρμηση τις μετοχές <i>όνομάσων, νέμων</i> και <i>λέγων</i> του τρίτου παράλληλου κειμένου και επισημαίνοντας τη μορφολογική αντιστοιχία τους με τα τριτόκλιτα ακατάληκτα διπλόθεμα ουσιαστικά σε -ων, -οντος, ο/η εκπαιδευτικός εξοικειώνει τους μαθητές και τις μαθήτριες με την κλίση των ουσιαστικών αυτών, παροτρύνοντάς τους σε συγκριτικές παρατηρήσεις με τη ν.ε.</p>	<p>Ο/η εκπαιδευτικός έχει τη δυνατότητα να προτείνει δικές του ασκήσεις κατά την κρίση του ή ακόμη να χρησιμοποιήσει :</p> <p>- ασκήσεις του σχ. εγχειριδίου της Α' Γυμνασίου:</p> <p>σελ. 113: 2</p> <p>σελ. 119: 6 α, γ</p> <p>σελ. 125: 5)</p> <p>- ασκήσεις από το σχ. εγχειρίδιο</p>	5

	<p>4. Να αναγνωρίζουν ρηματικούς τύπους της οριστικής αορίστου, παρακειμένου και υπερσυντελικού μ.φ., καθώς και των ονοματικών τύπων τους.</p> <p>5. Να αντιληφθούν τη συντακτική λειτουργία του απαρεμφάτου και της μετοχής στον α.ε. λόγο.</p>	<p>αρχαιότητας, κατά την κρίση του διδάσκοντος.</p> <p>Το δεύτερο και το τρίτο παράλληλο κείμενο θα αξιοποιηθούν στη διδασκαλία των γραμματικοσυντακτικών φαινομένων.</p>	<p>(Υλη μεταφερόμενη από το βιβλίο της Α΄ Γυμνασίου, σελ. 111).</p> <p>2. Ημιφωνόληκτων υγρόληκτων και σιγμόληκτων αρσενικών και ουδετέρων. Επισημαίνεται και εδώ η συνάφεια με τύπους της ν.ε.</p> <p>Οριστική αορίστου, παρακειμένου και υπερσυντελικού μ.φ.</p> <p>Με αφετηρία τύπους αορίστου και παρακειμένου μ.φ. από το δεύτερο και το τρίτο παράλληλο κείμενο (<i>ἀπεκρύψατο, ξυνεγράψατο και πέπρακται</i>), οι μαθητές και μαθήτριες προσδιορίζουν τον τρόπο σχηματισμού της μέσης φωνής των βαρύτονων ρημάτων στην οριστική αορίστου, παρακειμένου και υπερσυντελικού, καθώς και τον σχηματισμό του απαρεμφάτου και της μετοχής των χρόνων αυτών.</p> <p>(Υλη μεταφερόμενη από το βιβλίο της Α΄ Γυμνασίου, 15^η σελ. 118, 16^η ενότητα σελ. 124, 17^η ενότητα σελ 131).</p> <p>3. Σύνταξη.</p> <p>Η σύνδεση προτάσεων ή όρων πρότασης δεν θα διδαχθεί.</p>	<p>της Β΄ Γυμνασίου:</p> <p>σελ. 23: 1-4</p> <p>σελ. 24: 1-3</p> <p>σελ. 3, 5.</p>	
--	--	--	---	--	--

			<p>Αντ' αυτού θα διδαχθεί το υποκείμενο απαρεμφάτου και μετοχής (Υλη μεταφερόμενη από το βιβλίο της Α΄ Γυμνασίου, σελ. 132).</p> <p>Με αφόρμηση την αναγνώριση απαρεμφάτων και μετοχών στο κείμενο και ανακαλώντας στοιχεία από την ύλη της Α΄ Γυμνασίου, καθοδηγούνται οι μαθητές και μαθήτριες να διαπιστώσουν και να κατανοήσουν τη λειτουργία του απαρεμφάτου και της μετοχής στον α.ε. λόγο. Μέσα από παραδείγματα επισημαίνεται το φαινόμενο της ταυτοπροσωπίας και της ετεροπροσωπίας.</p> <p>Η διδακτική προσέγγιση από τη μετάφραση στο πρωτότυπο βοηθά στην αναγνώριση και κατανόηση της ιδιαιτερότητας του απαρεμφάτου, σε αντίστιξη με την αναλυτικότητα του ν.ε. λόγου. Παράλληλα, βοηθά να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές και μαθήτριες τη συνάφεια με τη ν.ε.</p>		
4 ^η	<p>1. Να απολαύσουν οι μαθητές και μαθήτριες μια φανταστική ιστορία και να τη συνδέσουν με άλλες γνώριμες τους ιστορίες, π.χ. με τα έργα «επιστημονικής φαντασίας» της εποχής μας.</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 30 σχ. βιβλίου)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Με τη χρήση των γλωσσικών σχολίων, οι μαθητές και μαθήτριες υποστηρίζονται για να προσπελάσουν νοηματικά το κείμενο. - Συζητούν τις ιδέες και τα νοήματα του κειμένου με τη βοήθεια των σχολίων 	<p>1. Ετυμολογικά.</p> <p>Εξηγείται η λειτουργία της σύνθεσης ουσιαστικών με πρώτο συνθετικό επίθετο. Για αφόρμηση στη διδασκαλία μπορεί να δοθούν παραδείγματα από τη ν.ε. γλώσσα.</p> <p>2. Γραμματική</p>	<p>Σελ. 32: 1-3</p> <p>Σελ. 33: 1, 2</p> <p>Σελ. 34-35: 1-3</p> <p>Σελ. 36: 1, 2.</p>	3

	<p>2. Να μάθουν πώς λειτουργεί η διαδικασία της σύνθεσης ουσιαστικών με πρώτο συνθετικό επίθετο και να τα αναγνωρίζουν σε ένα κείμενο.</p> <p>3. Να γνωρίσουν την κλίση των τριτόκλιτων επιθέτων σε -ύς, -εῖα, -ύ και να τα αναγνωρίζουν στο κείμενο. Να συνειδητοποιήσουν τη συνάφεια με τη ν.ε.</p> <p>4. Να εξοικειωθούν με την κλίση ουδέτερων ακατάληκτων μονόθεμων οδοντικόληκτων σε -α, -ατος.</p>	<p>και των ερωτήσεων των σελ. 31, 32 και τα συσχετίζουν με άλλα έργα που έχουν παρόμοιο περιεχόμενο (επιστημονική φαντασία, φανταστική λογοτεχνία κ.ο.κ).</p> <p>- Είναι δυνατόν να αξιοποιηθεί το δεύτερο παράλληλο κείμενο της ενότητας (σελ. 147) από μετάφραση και να γίνει επίσης ανάκληση συναφών περιεχομένων από την ύλη της Α΄ Γυμνασίου (Φελλόποδες), κατά την κρίση του/της εκπαιδευτικού.</p>	<p>Τριτόκλιτα επίθετα.</p> <p>Εντοπίζοντας οι μαθητές και μαθήτριες στο κείμενο τριτόκλιτα επίθετα, τα αντιπαραβάλλουν με την απόδοσή τους στη ν.ε. Στη συνέχεια και με τη χρήση του βιβλίου της Γραμματικής διδάσκονται την κλίση επιθέτων σε -ύς, -εῖα, -ύ.</p> <p>Γ΄ κλίση ουσιαστικών.</p> <p>Ουδέτερα ακατάληκτα μονόθεμα οδοντικόληκτα σε -α, -ατος.</p> <p>Επισημαίνοντας στο κείμενο τον τύπο «τό σώμα» και εκκινώντας από την κλίση του ουσιαστικού στη ν.ε., οι μαθητές και μαθήτριες εξοικειώνονται με την κλίση ουδέτερων ακατάληκτων μονόθεμων οδοντικόληκτων σε -α, -ατος, (Υλη μεταφερόμενη από το βιβλίο της Α΄ Γυμνασίου, σελ. 96).</p> <p>Η Υποτακτική ενεστώτα και αορίστου μεταφέρεται στην επόμενη ενότητα.</p>		
5 ^η	<p>1. Να εξοικειωθούν οι μαθητές και μαθήτριες με ένα απλό</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 38 σχ. βιβλίου)</p>	<p>1. Ετυμολογικά.</p> <p>Εξηγείται η λειτουργία της σύνθεσης ουσιαστικών με πρώτο συνθετικό ρήμα. Για αφόρμηση στη</p>	Σελ. 36-37: 3-6	4

<p>(από την 4^η, η υποενότητα Γ2, σελ. 35-36)</p>	<p>εκκλησιαστικό / πατερικό κείμενο και να ανιχνεύσουν το ρητορικό ύφος του αποσπάσματος.</p> <p>2. Να έλθουν σε επαφή με το κοινωνικό περιεχόμενο των πατερικών κειμένων και να συνειδητοποιήσουν το διαχρονικό ενδιαφέρον της θεματικής τους, εν προκειμένω της ελεημοσύνης.</p> <p>3. Να αναγνωρίζουν τα σύνθετα ουσιαστικά με πρώτο συνθετικό ρήμα.</p> <p>3. Να έλθουν σε επαφή με τους τύπους της υποτακτικής ε.φ. και να ανιχνεύσουν τη λειτουργία της στο συγκεκριμένο είδος λόγου.</p>	<p>- Με τη βοήθεια των γλωσσικών σχολίων οι μαθητές και μαθήτριες προσεγγίζουν νοηματικά το κείμενο.</p> <p>- Με τη βοήθεια των ερμηνευτικών σχολίων και των ερωτήσεων της σελ. 39, αλλά και το παράλληλο κείμενο της σελ. 148, γίνεται συζήτηση πάνω στις ιδέες του κειμένου και τη διαχρονική τους αξία.</p> <p>- Μέσα από την κατανόηση του περιεχομένου αλλά και των μορφολογικών στοιχείων του κειμένου οι μαθητές και μαθήτριες ανιχνεύουν τον ρητορικό/παραινετικό του χαρακτήρα.</p>	<p>διδασκαλία μπορεί να δοθούν παραδείγματα από τη ν.ε. γλώσσα.</p> <p>2. Γραμματική.</p> <p>Υποτακτική ενεστώτα, αορίστου, παρακειμένου ε.φ. βαρύτονων ρημάτων και υποτακτική ενεστώτα του εἶμι.</p> <p>Επισημαίνονται οι τύποι υποτακτικής των κειμένων (ενότητας, παράλληλο) και η λειτουργία της συγκεκριμένης έγκλισης μέσα στο κείμενο (παραινετικός λόγος).</p> <p>Διδάσκεται η κλίση της υποτακτικής όλων των χρόνων των βαρύτονων ρημάτων της ε.φ. και η υποτακτική ενεστώτα του ρήματος <i>εἶμι</i>.</p> <p>(Σημ. Γενικά για την υποτακτική και την υποτ. ενεστ. και αορ., βλ. 4^η ενότητα, σελ. 35-36.)</p> <p>Η αλληλοπαθητική αντωνυμία και η απρόσωπη σύνταξη δε θα διδαχθούν.</p>	<p>Σελ. 39: 1-3</p> <p>Σελ. 41: 2, 3</p> <p>Σελ. 41: 1, 2</p> <p>Σελ. 43: 3, 4</p>	
---	---	--	---	--	--

6 ^η	<p>1. Να προσεγγίσουν οι μαθητές και μαθήτριες ένα απλό φιλοσοφικό / πολιτικό κείμενο.</p> <p>2. Να έλθουν σε επαφή με τις ιδέες και τον βίο του κορυφαίου φιλοσόφου Σωκράτη και να γνωρίσουν τον διάλογο ως λογοτεχνική μορφή / φιλοσοφική μέθοδο ανάπτυξης ιδεών.</p> <p>3. Να αναγνωρίζουν τα σύνθετα ουσιαστικά με πρώτο συνθετικό άκλιτη λέξη.</p> <p>4. Να κατανοήσουν την κλίση και να αναγνωρίζουν στο κείμενο τριτόκλιτα δικατάληκτα σιγμόληκτα και ενρινόληκτα επίθετα.</p> <p>5. Να αναγνωρίζουν τους τύπους και να</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 44 σχ. βιβλίου)</p> <p>- Δίνεται από τον/την εκπαιδευτικό μετάφραση του κειμένου όσο το δυνατόν πιο πιστή.</p> <p>- Με τη βοήθεια των σχολίων και των ερωτήσεων των σελ. 45, 46 και τις ιστορικές γνώσεις για τον Σωκράτη, γίνεται συζήτηση πάνω στα περιεχόμενα του κειμένου και ανιχνεύεται η λειτουργία του διαλόγου ως τρόπου έκφρασης και ανάπτυξης ιδεών.</p> <p>- Μπορεί να συζητηθεί η διαχρονική αξία των ζητημάτων που τίγονται στο κείμενο και ιδιαιτέρως οι έννοιες της παιδείας και της εκπαίδευσης, καθώς και ο ρόλος τους στην κοινωνία και την αγωγή των νέων.</p>	<p>1. Ετυμολογικά.</p> <p>Εξηγείται η λειτουργία της σύνθεσης ουσιαστικών με πρώτο συνθετικό άκλιτες λέξεις. Με αφόρμηση την επισήμανση σύνθετων λέξεων στο κείμενο, οι μαθητές και μαθήτριες αναγνωρίζουν σύνθετες λέξεις της α.ε. με α' συνθετικό άκλιτο μέρος του λόγου. Γίνεται αναφορά σε αντίστοιχα σύνθετα της ν.ε.</p> <p>2. Γραμματική.</p> <p>Τριτόκλιτα επίθετα.</p> <p>Οι μαθητές και μαθήτριες με παραδείγματα από την ν.ε. γλώσσα μαθαίνουν την κλίση των τριτόκλιτων δικατάληκτων επιθέτων σε -ης, -ης, -ες και -ων, -ων, -ον.</p> <p>Ερωτηματική και αόριστη αντωνυμία.</p> <p>Καθοδηγούνται να αναγνωρίζουν τους τύπους της ερωτηματικής <i>τίς, τίς, τί</i> και της αόριστης αντωνυμίας <i>τής, τής, τί</i> μέσα στο κείμενο, και ιδιαίτερα να ξεχωρίζουν σημασιολογικά και μορφολογικά τη μία από την άλλη.</p>	<p>Σελ. 46: 1-3</p> <p>Σελ. 47-48: 1-3</p> <p>Σελ. 49: 1</p> <p>Σελ. 50-51: 1, 2, 4.</p>	4
----------------	--	--	--	--	---

	<p>μπορούν να ξεχωρίζουν σημασιολογικά την ερωτηματική αντωνυμία <i>τίς, τίς, τί</i> από την αόριστη <i>τις, τής, τί</i>.</p>				
7 ^η	<p>1. Να έλθουν οι μαθητές και μαθήτριες σε επαφή με τις αντιλήψεις των αρχαίων Ελλήνων σχετικά με τις αρετές του ηγέτη και να διερευνήσουν αν οι αρετές αυτές αποτελούν χαρακτηριστικό και των σύγχρονων ηγετών.</p> <p>2. Να διακρίνουν τους τύπους των αναφορικών αντωνυμιών <i>ὅς, ἥ, ὃ</i> και <i>ὅστις, ἥτις, ὃ τι</i>, καθώς και τη σημασιολογική τους διαφορά.</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 52 σχ. βιβλίου)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Θεωρώντας ότι το κείμενο είναι δύσκολο να προσπελαστεί από το πρωτότυπο, δίνεται από τον εκπαιδευτικό στους/στις μαθητές και μαθήτριες μετάφραση όσο γίνεται πιο πιστή. - Οι μαθητές και μαθήτριες συζητούν τις ιδέες και τα νοήματα του κειμένου, αξιοποιώντας τα σχόλια και τις ερωτήσεις της σελ. 53. <p>Το αρχαίο κείμενο της ενότητας θα αξιοποιηθεί για τη διδασκαλία των γραμματικών φαινομένων.</p>	<p>1. Ετυμολογικά.</p> <p>Το περιεχόμενο της υποενότητας Β2 θα διδαχθεί στο πλαίσιο της 11^{ης} ενότητας.</p> <p>2. Γραμματική</p> <p>Η ευκτική ενεστώτα, μέλλοντα και αορίστου ε.φ. δεν θα διδαχθεί.</p> <p>Εξοικειώνονται οι μαθητές και μαθήτριες με τις αναφορικές αντωνυμίες <i>ὅς, ἥ, ὃ</i> και <i>ὅστις, ἥτις, ὃ τι</i>. Ιδιαίτερως καθοδηγούνται στη διάκριση των τύπων της αναφορικής αντωνυμίας από το οριστικό άρθρο, καθώς και του ουδετέρου της αναφορικής αντωνυμίας <i>ὃ τι</i> από τον ειδικό σύνδεσμο <i>ὅτι</i>. Ανάδειξη ομοιοτήτων με τη ν.ε.</p>	<p>Σελ. 53: 1-3</p> <p>Σελ. 54-55: 2,3</p> <p>Σελ. 59: 7, 8</p>	2
	<p>1. Να εξοικειωθούν οι μαθητές και μαθήτριες με φιλοσοφικό κείμενο</p>	<p>Αντί του κειμένου της ενότητας (σελ. 60 σχ. βιβλίου) θα διδαχθεί το</p>	<p>1. Ετυμολογικά.</p>		

8 ^η	<p>σε συνεχή λόγο. 2. Ξεκινώντας από το περιεχόμενο του κειμένου, να έλθουν σε επαφή με τη φιλοσοφική σκέψη των αρχαίων Ελλήνων, ιδιαιτέρως όσον αφορά τη χρησιμότητα των νόμων και την οργάνωση της πολιτείας.</p> <p>3. Να κατανοήσουν την έννοια του αντικειμένου με έμφαση στην αναγνώριση του άμεσου και του έμμεσου αντικειμένου.</p>	<p>παράλληλο κείμενο της ενότητας (σελ. 150 σχ. βιβλίου).</p> <p>- Με τη χρήση των γλωσσικών σχολίων, οι μαθητές και μαθήτριες μπορούν να προσπελάσουν νοηματικά το κείμενο και να συζητήσουν το περιεχόμενό του.</p> <p>- Το κείμενο είναι πρόσφορο για διαθεματική προσέγγιση. Μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως αφόρμηση μυθολογικές αφηγήσεις γνωστές στους/στις μαθητές και μαθήτριες και να ανακληθούν γνώσεις από τη διδασκαλία των ομηρικών επών ή/και από την αρχαία ιστορία.</p>	<p>Το περιεχόμενο της υποενότητας Β2 θα διδαχθεί στο πλαίσιο της 11^{ης} ενότητας.</p> <p>2. Γραμματική.</p> <p>Η ευκτική ενεστώτα του ρ. εἶμι και η ευκτική παρακειμένου των βαρύτονων ρημάτων ε.φ. δε θα διδαχθούν.</p> <p>Τα αφωνόληκτα τρικατάληκτα επίθετα σε -ας, -ασα, -αν δε θα διδαχθούν.</p> <p>3. Σύνταξη.</p> <p>Αντικείμενο.</p> <p>Ξεκινώντας από την αναγνώριση αντικειμένων στο κείμενο, οδηγούνται οι μαθητές και μαθήτριες στη διάκριση του αντικειμένου σε άμεσο και έμμεσο, προχωρώντας από τη σημασία των λέξεων στην τυποποίηση. Η αντιπαραβολή με τη ν.ε. ενδείκνυται για την καλύτερη κατανόηση.</p>	<p>Σελ. 151: 1, 2</p> <p>Σελ. 63: 1, 2</p> <p>Σελ. 66-67: 7, 8, 9, 10</p>	2
9 ^η	<p>1. Να έλθουν οι μαθητές και μαθήτριες σε επαφή με μια διήγηση ανεκδοτολογικού χαρακτήρα.</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 68 σχ. βιβλίου)</p> <p>- Με τη βοήθεια ενός διαγράμματος, μπορούν οι μαθητές και μαθήτριες να προσπελάσουν νοηματικά το κείμενο.</p>	<p>1. Ετυμολογικά.</p> <p>Δεύτερο συνθετικό λέξη κλιτή - ρήμα: Δεν θα διδαχθεί.</p> <p>2. Σύνταξη.</p>	<p>Σελ. 70: 1-3</p>	4

	<p>2. Να αντιληφθούν τη σπουδαιότητα του θεσμού των Ολυμπιακών Αγώνων στην αρχαιότητα.</p> <p>3. Να γνωρίσουν στοιχεία αναφορικά με τη θέση της γυναίκας στον αρχαιοελληνικό κόσμο.</p> <p>4. Να κατανοήσουν τη συντακτική λειτουργία της μετοχής, ως ιδιαίτερο στοιχείο διαφοροποίησης της α.ε. σε σχέση με τη ν.ε.</p>	<p>- Το κείμενο είναι πρόσφορο για διαθεματική προσέγγιση, ανακαλώντας και αξιοποιώντας γνώσεις των μαθητών από την Ιστορία, τη Φυσική Αγωγή και τα σύγχρονα δεδομένα για τους Ολυμπιακούς Αγώνες.</p> <p>- Μπορεί να συζητηθεί σε ομάδες η θέση της γυναίκας στις κοινωνίες διαχρονικά.</p> <p>- Τα σχόλια και οι ερωτήσεις των σελ. 69 και 70, καθώς και το δεύτερο παράλληλο κείμενο της σελ. 152 μπορούν να αξιοποιηθούν επίσης για εμπάθυνση στο περιεχόμενο του κειμένου.</p> <p>Για μια αναπαράσταση της δίκης της Καλλιπάτειρας ως μέσου βιωματικής προσέγγισης της γνώσης βλ. σχετικό διδακτικό σενάριο στο αποθετήριο εκπαιδευτικών σεναρίων «Πρωτέας»: http://proteas.greek-language.gr/scenario.html?sid=114</p>	<p>Τα είδη της μετοχής.</p> <p>Με αφορμή την αναγνώριση τύπων μετοχών στο κείμενο, εισάγονται οι μαθητές και μαθήτριες στη συντακτική λειτουργία της μετοχής. Ιδιαίτερως επισημαίνεται η χρήση της ως στοιχείου διαφοροποίησης της α.ε. γλώσσας σε σχέση με την αναλυτικότητα της ν.ε. Με όχημα την απόδοση στη ν.ε., γίνεται απλή αναφορά στα είδη της μετοχής (επιθετική, επιρρηματική, κατηγορηματική).</p> <p>Η εξειδικευμένη τυποποίηση (συνημμένη, απόλυτη, ρήματα που συντάσσονται με κατηγορηματική μετοχή) δεν θα διδαχθεί.</p>	<p>Σελ. 72: 1-3</p> <p>Σελ. 75: 3, 4 (χωρίς χαρακτηρισμό συνημμένων και απόλυτων)</p>	
10 ^η	Δεν θα διδαχθεί				

11 ^η	<p>1. Να εξοικειωθούν οι μαθητές και μαθήτριες με φιλοσοφικό κείμενο σε συνεχή λόγο. 2. Να έλθουν σε επαφή με τη φιλοσοφική σκέψη των αρχαίων Ελλήνων, ιδιαίτέρως εδώ όσον αφορά τη λειτουργία της δικαιοσύνης και των ποινών, καθώς και την αγωγή των νέων.</p> <p>3. Να αντιληφθούν το φαινόμενο του μετασχηματισμού των λέξεων που χρησιμοποιούνται ως β' συνθετικά.</p> <p>4. Να αναγνωρίζουν ουσιαστικά, επίθετα και άκλιτα ως β' συνθετικά.</p> <p>5. Να κατανοήσουν τον σχηματισμό και τη λειτουργία της προστακτικής και να</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 84 σχ. βιβλίου)</p> <p>- Με τη βοήθεια των γλωσσικών σχολίων οι μαθητές και μαθήτριες προσεγγίζουν το νόημα του κειμένου.</p> <p>- Τα σχόλια και οι ερωτήσεις της σελ. 85 και το παράλληλο κείμενο της σελ. 153 μπορούν να αξιοποιηθούν για την καλύτερη κατανόηση του περιεχομένου.</p>	<p>1. Ετυμολογικά.</p> <p>Β' συνθετικό: λέξη κλιτή – άκλιτη.</p> <p>- Με την αναγνώριση σύνθετων λέξεων μέσα στα κείμενα, εξοικειώνονται οι μαθητές και μαθήτριες με τον μετασχηματισμό των λέξεων που χρησιμοποιούνται ως β' συνθετικά, λέξεων κλιτών και άκλιτων. Συνιστάται η αντιπαραβολή με τη ν.ε.</p> <p>- Ο/Η εκπαιδευτικός προτείνεται να διδάξει εδώ συγκεντρωτικά τη σύνθεση με β' συνθετικό λέξη κλιτή ή άκλιτη. Για τον σκοπό αυτό, μπορεί να αξιοποιήσει σχετικό υλικό από την 7^η (σελ. 55), την 8^η (σελ. 64), και την 9^η ενότητα (σελ. 72).</p> <p>2. Γραμματική.</p> <p>Προστακτική ενεστώτα και αορίστου ε.φ. των βαρύτονων ρημάτων.</p> <p>- Με την αναγνώριση τύπων (<i>βοηθείτω, φευγέτω</i> κ.ά.) μέσα από τα κείμενα αναφοράς (κείμενο ενότητας, παράλληλο), επιδιώκεται η εξοικείωση των μαθητών και μαθητριών με τη λειτουργία της προστακτικής στον λόγο και με τον σχηματισμό των γραμματικών τύπων της προστακτικής ενεστώτα και αορίστου ε.φ.</p>	<p>Σελ. 56: 1, 2, 3</p> <p>Σελ. 64: 1, 2, 3</p> <p>Σελ. 72: 1-3</p> <p>Σελ. 89: 2, 3, 4</p>	4

	<p>αναγνωρίζουν τύπους της προστακτικής ενεστώτα και αορίστου της ε.φ.</p> <p>6. Να εξοικειωθούν με την κλίση καταληκτικών μονόθεμων οδοντικόληκτων σε -ας, -αντος.</p>		<p>Γ΄ κλίση ουσιαστικών.</p> <p>Οι μαθητές και μαθήτριες εξοικειώνονται με την κλίση καταληκτικών μονόθεμων οδοντικόληκτων ουσιαστικών σε -ας, -αντος. Αξιοποιώντας ως αφορμή τη μετοχή <i>βοηθήσας</i> του κειμένου αναφοράς και επισημαίνοντας τη μορφολογική αντιστοιχία της με τα τριτόκλιτα καταληκτικά μονόθεμα οδοντικόληκτα ουσιαστικά σε -ας, -αντος, ο/η εκπαιδευτικός εξοικειώνει τους μαθητές και τις μαθήτριες με την κλίση των ουσιαστικών αυτών, παροτρύνοντάς τους σε συγκριτικές παρατηρήσεις με τη ν.ε.</p> <p>(Υλη μεταφερόμενη από το βιβλίο της Α΄ Γυμνασίου, σελ. 111).</p>		
12 ^η	<p>2. Να παρατηρήσουν οι μαθητές και μαθήτριες τη σχέση μεταξύ του λιτού ύφους του κειμένου και του περιεχομένου του (εκκλησιαστικός, διδακτικός λόγος).</p> <p>3. Να αναγνωρίζουν τους τύπους της προστακτικής ενεστώτα του ρ. <i>εμί</i> και να</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 90 σχ. βιβλίου)</p> <p>- Με τη χρήση των γλωσσικών και ερμηνευτικών σχολίων και των ερωτήσεων της σελ. 92, οι μαθητές και μαθήτριες προσεγγίζουν νοηματικά το κείμενο.</p> <p>- Παρατηρούν την ιδιαιτερότητα του κειμενικού είδους (εκκλησιαστικό κείμενο, διδακτικός λόγος)</p>	<p>1. Ετυμολογικά.</p> <p>Τα νόθα σύνθετα δε θα διδαχθούν.</p> <p>2. Γραμματική.</p> <p>Προστακτική ενεστώτα του <i>εμί</i> και του παρακειμένου βαρύτονων ρημάτων ε.φ.</p> <p>- Με αφορμή την αναγνώριση τύπων μέσα από το κείμενο αναφοράς, οι μαθητές και μαθήτριες καθοδηγούνται με σκοπό την εξοικείωσή τους με τον σχηματισμό της προστακτικής του ρήματος</p>	<p>Σελ. 92: 1-3</p> <p>Σελ. 93: 1</p> <p>Σελ. 96-97: 1, 2, 3, 4</p>	4

	<p>εξοικειωθούν με τον σχηματισμό και την κλίση της προστακτικής παρακειμένου των βαρύτονων ρημάτων στην ε.φ.</p> <p>4. Να εξοικειωθούν με την κλίση των επιθέτων <i>πολύς</i> και <i>μέγας</i> και να αναγνωρίζουν τύπους τους σε συνάφεια και με αντίστοιχους τύπους της ν.ε.</p>	<p>- Προαιρετικά, το κείμενο προσφέρεται για διαθεματική προσέγγιση (παραβολές <i>Καινής Διαθήκης</i>).</p>	<p><i>εμί</i> και του παρακειμένου των βαρύτονων ρημάτων της ε.φ.</p> <p>Τα επίθετα <i>πολύς</i> και <i>μέγας</i>.</p> <p>- Στο κείμενο αναφοράς οι μαθητές και μαθήτριες αναζητούν τύπους των επιθέτων <i>πολύς</i> και <i>μέγας</i> και εξοικειώνονται με την κλίση τους. Συνιστάται η αντιπαραβολή με τους συναφείς τύπους της ν.ε.</p>	<p>Σελ. 97: 5</p>	
<p>13^η</p>	<p>1. Να έλθουν οι μαθητές και μαθήτριες σε επαφή με ένα απλό κείμενο ιδεών της ύστερης αρχαιότητας.</p> <p>2. Αφορμώμενοι από το περιεχόμενο του κειμένου, να συνειδητοποιήσουν τη διαχρονικότητα θεμάτων της αρχαίας σκέψης, ιδιαίτερος</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 98 σχ. βιβλίου)</p> <p>- Με τη χρήση των γλωσσικών σχολίων της σελ. 99, μπορούν οι μαθητές και μαθήτριες να προσπελάσουν νοηματικά το κείμενο.</p> <p>- Οι εικόνες των σελίδων 98 και 100 μπορούν να χρησιμεύσουν ως αφόρμηση (οπτικός γραμματισμός).</p> <p>- Μπορούν να συζητήσουν οι μαθητές και μαθήτριες την επικαιρότητα των ζητημάτων διατροφής που θέτει το</p>	<p>1. Ετυμολογικά.</p> <p>Τα παρασύνθετα δε θα διδαχθούν.</p> <p>2. Γραμματική.</p> <p>Υποτακτική ενεστώτα, αορίστου και παρακειμένου βαρύτονων ρημάτων μ.φ.</p> <p>Με αφόρμηση την αναγνώριση τύπων μέσα από το κείμενο αναφοράς (<i>προσφερώμεθα, τρέφεται κ.ά.</i>), οι μαθητές και μαθήτριες καλούνται να εξοικειωθούν με τον σχηματισμό της υποτακτικής των βαρύτονων ρημάτων στη μ.φ.</p>	<p>Σελ. 100: 1-4</p> <p>Σελ. 101: 2</p> <p>Σελ. 104-105: 2, 3, 4, 5 (ως προς τύπους της υποτακτικής)</p>	<p>4</p>

	<p>Θεμάτων υγείας και διατροφής.</p> <p>3. Να εξοικειωθούν με την κλίση της υποτακτικής των βαρύτονων ρημάτων στη μ.φ. και να αναγνωρίζουν τους τύπους της σε κείμενο.</p>	<p>κείμενο. Τα ερμηνευτικά σχόλια και οι ερωτήσεις της σελ. 100 μπορούν να αξιοποιηθούν για την ουσιαστικότερη κατανόηση του κειμένου.</p> <p>- Το κείμενο προσφέρεται για διαθεματική προσέγγιση, λ.χ. με το μάθημα της Οικιακής Οικονομίας, Προγράμματα Αγωγής Υγείας κ.ο.κ.</p>			
14 ^η -15 ^η	Οι ενότητες 14 και 15 δε θα διδαχθούν				
16 ^η	<p>1. Να έρθουν οι μαθητές και μαθήτριες σε επαφή με ένα ιστορικό κείμενο της <i>Μυθιστορίας του Αλεξάνδρου</i>.</p> <p>2. Να εντοπίσουν χαρακτηριστικά στοιχεία μιας επιστολής εκείνης της εποχής.</p> <p>2. Να εξοικειωθούν με την κλίση της προστακτικής των βαρύτονων ρημάτων στη μ.φ. και να</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 120 σχ. βιβλίου)</p> <p>- Το κείμενο της ενότητας δίνεται σε μετάφραση και στη συνέχεια με τη χρήση των γλωσσικών σχολίων της σελ. 121 οι μαθητές και μαθήτριες το συγκρίνουν με το αρχαίο κείμενο.</p>	<p>1. Ετυμολογικά.</p> <p>Δε θα διδαχθούν.</p> <p>Σημ. Ο λεξιλογικός πίνακας της σελ. 123 διδάσκεται σύμφωνα με τις οδηγίες.</p> <p>2. Γραμματική.</p> <p>Προστακτική ενεστώτα, αορίστου και παρακειμένου βαρύτονων ρημάτων μ.φ.</p> <p>Με αφορμή τους τύπους <i>παύσασθε</i> και <i>ἔρρωσθε</i> του κειμένου, οι μαθητές και μαθήτριες καλούνται να εξοικειωθούν με τον σχηματισμό της προστακτικής των βαρύτονων ρημάτων στη μ.φ.</p>	<p>Σελ. 122: 1, 2.</p> <p>Σελ. 127-128: 1, 3.</p>	2

	αναγνωρίζουν τους τύπους της σε κείμενο.		Οι κτητικές αντωνυμίες και οι ετερόπτωτοι ονομαστικοί προσδιορισμοί δε θα διδαχθούν.		
	Οι ενότητες 17 και 18 δε θα διδαχθούν				
ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ / ΕΜΠΕΔΩΣΗ	Αφιερώνεται χρόνος για επανάληψη / εμπέδωση της διδαχθείσας ύλης				2
	Σύνολο προβλεπόμενων διδακτικών ωρών (συνυπολογίζονται και οι 3 ώρες που αφιερώθηκαν κατά την έναρξη του σχολικού έτους για την αναπλήρωση πιθανών βασικών μαθησιακών κενών)				48
	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ				
	<p>Με τη διδασκαλία της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας επιδιώκεται οι μαθητές/τριες να εξοικειωθούν με τον αρχαίο ελληνικό λόγο και να μπορούν να:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Αναγνωρίζουν μέσα σε ένα κείμενο: <ul style="list-style-type: none"> • τους τύπους των ουσιαστικών και επιθέτων της γ' κλίσης • τους ρηματικούς τύπους της οριστικής των βαρύτονων ρημάτων στη μέση φωνή • τους ρηματικούς τύπους της υποτακτικής και της προστακτικής των βαρύτονων ρημάτων και στις δύο φωνές, ενεργητική και μέση 				

	<ul style="list-style-type: none"> • τους τύπους της ερωτηματικής, αναφορικής και αόριστης αντωνυμίας και τη σημασιολογική τους διάκριση παρά τις μορφολογικές ομοιότητες μεταξύ τους (ερωτηματική, αόριστη) ή με άλλα μέρη του λόγου (αναφορικές αντωνυμίες, άρθρα, ειδικός σύνδεσμος <i>ὅτι</i>) <ul style="list-style-type: none"> - Διαπιστώσουν πώς σχηματίζονται οι λέξεις της α.ε. μέσα από τη διαδικασία της σύνθεσης, καθώς και ομοιότητες και διαφορές στο σημασιολογικό επίπεδο της α.ε. και της ν.ε. γλώσσας. - Κατανοήσουν τη συντακτική λειτουργία του αντικειμένου και να διακρίνουν το άμεσο και το έμμεσο αντικείμενο - Προσεγγίσουν τη δομή του α.ε. λόγου σε πιο σύνθετες μορφές μέσα από τη μελέτη της βασικής συντακτικής λειτουργίας του απαρεμφάτου (το απαρέμφατο ως ρήμα και ως όνομα, ταυτοπροσωπία και ετεροπροσωπία) και της μετοχής (η μετοχή ως ρήμα και ως όνομα, απλή αναφορά στα είδη της, εξοικείωση με την έννοια της επιθετικής μετοχής). - Προσδιορίσουν τη συντακτική λειτουργία των προσδιορισμών και να εξοικειωθούν με τους ονοματικούς προσδιορισμούς και ιδιαίτερα με τους επιθετικούς. - Επισημάνουν τη διαφοροποίηση του ν.ε. λόγου, ως προς την αναλυτικότητά του, σε σχέση με τον α.ε. λόγο. - Εξοικειωθούν με απλά κείμενα από διαφορετικά κειμενικά είδη της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας, αλλά και της μεταγενέστερης, και να ασκηθούν στη γλωσσική κατανόησή τους και στην ανίχνευση απλών υφολογικών στοιχείων που τα χαρακτηρίζουν (ιστορικοί χρόνοι, διάλογος, παραινετικός λόγος), χωρίς να επιδιώκεται συστηματικότερη μελέτη τους. - Συνειδητοποιήσουν ότι η νέα ελληνική έχει τις ρίζες της στην αρχαία και αποτελεί εξέλιξη και συνέχειά της.	
--	---	--

Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ

Από το διδακτικό βιβλίο «Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Γ' Γυμνασίου» των Ν. Μπεζαντάκου, Β. Χαραλαμπίκου κ.ά, **δε θα διδαχθούν οι ενότητες 3, 5, 7 και 12**. Οι υπόλοιπες ενότητες θα διδαχθούν δύο (2) ώρες την εβδομάδα κατά την περίοδο *Σεπτέμβριος - 15 Μαρτίου* ως ακολούθως:

ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΜΠΕΔΩΣΗ ΓΝΩΣΗΣ – ΚΑΤΑΚΤΗΣΗ ΝΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΚΕΙΜΕΝΑ	ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ - ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΑ, ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΩΡΕΣ
1 ^η	<p>1. Να γνωρίσουν οι μαθητές και μαθήτριες μια άλλη εκδοχή του μύθου για την Ελένη και τον Τρωικό πόλεμο.</p> <p>2. Να διαμορφώσουν άποψη για τα πραγματικά αίτια του Τρωικού πολέμου.</p> <p>3. Να αξιολογήσουν την άποψη του Ηροδότου σχετικά με τον Τρωικό πόλεμο.</p> <p>4. Να αποκωδικοποιήσουν τις συντακτικές -</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 8 σχ. βιβλίου)</p> <p>- Τα γλωσσικά σχόλια της σελ. 9 αξιοποιούνται στη διδακτική πράξη μερικώς με στόχο την κατανόηση του περιεχομένου του κειμένου και την απόδοσή του στη ν.ε.</p> <p>- Συζητούνται οι ιδέες και τα νοήματα του κειμένου με αξιοποίηση ή/και εμπλουτισμό των ερωτήσεων της σελ. 10 και αξιοποίηση των παράλληλων κειμένων της σελ. 100 και των ερωτήσεων που τα συνοδεύουν (σελ. 101). Μπορεί ως αφόρμηση της διδασκαλίας να επιλεγεί το πρώτο παράλληλο κείμενο (απόσπασμα από το ποίημα <i>Ελένη</i> του Γ. Σεφέρη).</p> <p>- Για τις εκδοχές του μύθου της Ελένης μπορεί να αξιοποιηθεί σχετικό κείμενο που επισυνάπτεται στα ερμηνευτικά</p>	<p>1. Λεξιλόγιο.</p> <p>Οι μαθητές και μαθήτριες επισημαίνουν στο κείμενο λέξεις που απαντούν και στη ν.ε., βρίσκουν ομόρριζές τους και σχηματίζουν προτάσεις.</p> <p>2. Ετυμολογικά, γραμματικοσυντακτικά φαινόμενα. Επιλέγονται τα φαινόμενα τα οποία οι εκπαιδευτικοί κρίνουν ότι χρήζουν επανάληψης και εμπέδωσης από τους μαθητές και τις μαθήτριες.</p>	<p>Οι εκπαιδευτικοί αξιοποιούν πρωτίστως τα κείμενα, για να υπηρετήσουν τους στόχους που έχουν θέσει βάσει της διερεύνησης των βασικών μαθησιακών κενών που έκαναν κατά την έναρξη των μαθημάτων.</p> <p>Από τις σελ. 11-13 του σχ. βιβλίου</p>	3

	<p>νοηματικές σχέσεις που συνεχουν το κείμενο, ώστε να μπορούν να το αποδώσουν στη ν.ε.</p> <p>5. Να εμπεδώσουν ύλη που έχουν διδαχθεί σε ετυμολογικό και μορφοσυντακτικό επίπεδο στην Α' και στη Β' Γυμνασίου.</p>	<p>σχόλια του εμπλουτισμένου βιβλίου μαθητή στο Ψηφιακό Σχολείο: http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-C106/502/3268,13323/.</p>		<p>επιλέγουν από τις επαναληπτικές ασκήσεις εκείνες που υπηρετούν τους στόχους αυτούς.</p>	
2 ^η	<p>1. Να συζητήσουν οι μαθητές και μαθήτριες τη σημασία που απέδιδαν οι αρχαίοι Έλληνες στην αυτοθυσία για χάρη της πατρίδας και να διερευνήσουν τυχόν ανάλογες σύγχρονες αντιλήψεις.</p> <p>2. Να προσδιορίσουν το είδος και τον σκοπό του κειμένου και να</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 14 σχ. βιβλίου)</p> <p>- Τα γλωσσικά σχόλια της σελ. 15 αξιοποιούνται στη διδακτική πράξη επιλεκτικά, με στόχο την κατανόηση του περιεχομένου του κειμένου και την απόδοσή του στη ν.ε.</p> <p>- Προτείνεται η υφολογική προσέγγιση του κειμένου μέσα από τον εντοπισμό των αντιθετικών ζευγών και των επιθέτων.</p> <p>- Συζητούνται οι ιδέες και τα νοήματα του κειμένου με αξιοποίηση ή/και</p>	<p>1. Λεξιλόγιο – Ετυμολογικά.</p> <p>Με αφορμή τα κείμενα (της ενότητας και το παράλληλο), οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ζητήσουν από τους μαθητές και τις μαθήτριες:</p> <p>- να επισημάνουν λεξιλογικές επιβιώσεις στη ν.ε.</p> <p>- να δημιουργήσουν λέξεις με παραγωγή και σύνθεση στην α.ε. και στη ν.ε. Όπου κρίνουν σκόπιμο, μπορούν να καθοδηγούν τους μαθητές και τις μαθήτριες, προτείνοντας παραγωγικές καταλήξεις ή ζητώντας από αυτούς να επισημάνουν τις μεταβολές που υφίστανται οι λέξεις κατά τη σύνθεση</p>		3

	<p>συσχετίσουν τη χρήση των επιθέτων και δη του υπερθετικού βαθμού με αυτόν.</p> <p>3. Να επισημάνουν τις συντακτικές και νοηματικές σχέσεις που θα τους διευκολύνουν στην απόδοση του κειμένου στη ν.ε.</p> <p>4. Να ασκηθούν στην παραγωγή και στη σύνθεση λέξεων στην α.ε. και στη ν.ε. και να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους.</p> <p>5. Να διερευνήσουν τον τρόπο σχηματισμού των παραθετικών στην α.ε. και να τον συσχετίσουν με αυτόν της ν.ε.</p>	<p>εμπλουτισμό των ερωτήσεων της σελ. 16 και αξιοποίηση του παράλληλου κειμένου της σελ. 101 και των ερωτήσεων που το συνοδεύουν.</p> <p>Για αξιοποίηση διαδικτυακού εννοιολογικού χάρτη και παραγωγή συνεργατικής μετάφρασης στο πλαίσιο της διδασκαλίας αυτής της θεματικής ενότητας, βλ. το ομώνυμο σενάριο διδασκαλίας στο αποθετήριο εκπαιδευτικών σεναρίων «Πρωτέας»: http://proteas.greek-language.gr/scenario.html?sid=120.</p>	<p>- να εντοπίσουν στα κείμενα ετυμολογικά συγγενείς των λέξεων της ν.ε. που τους δίνουν: π.χ. να τους δώσουν τη λέξη «θήκη» και να βρουν το ρ. «τίθενται»</p> <p>- να βρουν στη ν.ε. λέξεις ομόρριζες αυτών του κειμένου: π.χ. τη λέξη «παράθεση» για το ρ. «τίθενται».</p> <p>Δεν θα διδαχθεί το Β' μέρος (σελ. 16-17 του σχ. βιβλίου) ως έχει.</p> <p>2. Γραμματική.</p> <p>Παραθετικά επιθέτων και επιρρημάτων.</p> <p>- Ο/η εκπαιδευτικός αξιοποιεί παραδείγματα από τη ν.ε. για να συζητήσει με τους μαθητές και τις μαθήτριες τούς όρους «βαθμοί και παραθετικά επιθέτων και επιρρημάτων».</p> <p>- Για την κατάκτηση της νέας γνώσης, σημείο αναφοράς αποτελούν τα επίθετα του κειμένου.</p> <p>- Οι μαθητές και μαθήτριες οδηγούνται επαγωγικά στον τρόπο σχηματισμού των παραθετικών στην α.ε. και επισημαίνουν ομοιότητες και διαφορές με τη ν.ε.</p>	<p>Ενδεικτικά: Σελ. 21: 1, 2</p>	
--	--	---	---	--------------------------------------	--

			<ul style="list-style-type: none"> - Δίνεται έμφαση στα ομαλά παραθετικά. - Από τα ανώμαλα η εστίαση αφορά στην αναγνώριση τύπων που απαντούν και στη ν.ε.: <i>ἄριστος, ἐλάχιστος, πλέον, μάλιστα</i> κ.ά. - Οι μαθητές και μαθήτριες σχηματίζουν φράσεις στη ν.ε. με παραθετικά της α.ε. που χρησιμοποιούνται και σήμερα. - Προσδιορίζουν τη σημασία λέξεων και φράσεων που χρησιμοποιούνται στη ν.ε., όπως: <i>το μη χείρον βέλτιστον, ως επί το πλείστον, τα μάλα, κάλλιστα</i> κ.ά. - Μελετούν την κλίση του συγκριτικού βαθμού των επιθέτων που σχηματίζουν ανώμαλα παραθετικά, όχι για να την αποστηθίσουν, αλλά για να μπορούν να αναγνωρίσουν αντίστοιχους τύπους, όταν τους συναντούν σε αρχαία κείμενα. <p>3. Σύνταξη</p> <p>Δε θα διδαχθούν οι επιρρηματικοί προσδιορισμοί που εκφέρονται με πλάγιες πτώσεις.</p>		
3 ^η	Δεν θα διδαχθεί				

<p>4^η</p>	<p>1. Να αντιδιαστείλουν οι μαθητές και μαθήτριες τα πλεονεκτήματα της ειρήνης προς τις ολέθριες συνέπειες που επιφέρει ο πόλεμος.</p> <p>2. Να προσδιορίσουν το είδος και τον σκοπό του κειμένου και να επισημάνουν τις λεξιλογικές και υφολογικές επιλογές του ρήτορα που υπηρετούν τον σκοπό αυτό.</p> <p>3. Να δώσουν τη δική τους μεταφραστική εκδοχή.</p> <p>4. Να ασκηθούν στην παραγωγή και στη σύνθεση λέξεων στην α.ε. και στη ν.ε.</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 30 σχ. βιβλίου)</p> <p>- Τα γλωσσικά σχόλια της σελ. 31 αξιοποιούνται στη διδακτική πράξη επιλεκτικά, με στόχο την κατανόηση του περιεχομένου του κειμένου και την απόδοσή του στη ν.ε.</p> <p>- Προτείνεται προσέγγιση του κειμένου μέσα από τον εντοπισμό λέξεων συναισθηματικά φορτισμένων και ζευγών αντίθετων εικόνων.</p> <p>- Συζητούνται οι ιδέες και τα νοήματα του κειμένου με αξιοποίηση ή/και εμπλουτισμό των ερωτήσεων της σελ. 32 και αξιοποίηση των παράλληλων κειμένων των σελ. 102-104, καθώς και των ερωτήσεων που τα συνοδεύουν.</p> <p>Για επέκταση ή εμπλουτισμό της παραδοσιακής διδασκαλίας, βλ. το σενάριο «Ισοκράτους, Περί ειρήνης: οι μαθητές και μαθήτριες μιλούν για την ειρήνη» στο αποθετήριο εκπαιδευτικών σεναρίων «Πρωτεύας»:</p>	<p>1. Λεξιλόγιο - Ετυμολογικά</p> <p>Με αφορμή τα κείμενα (της ενότητας και τα παράλληλα), οι εκπαιδευτικοί ασκούν τους μαθητές και τις μαθήτριες στην παραγωγή και στη σύνθεση, καθώς και στην αναζήτηση ετυμολογικά συγγενών λέξεων, σύμφωνα και με τα προτεινόμενα στη 2^η ενότητα.</p> <p>Δεν θα διδαχθεί το Β΄ μέρος (σελ. 33-34 του σχ. βιβλίου) ως έχει.</p> <p>2. Γραμματική</p> <p>Η β΄ τάξη συνηρημένων ρημάτων (σελ. 34-37) δεν θα διδαχθεί.</p> <p>Με δεδομένο ότι η ευκτική είναι έγκλιση που δεν απαντά στη ν.ε., κρίνεται σκόπιμη η εμπέδωσή της ξεχωριστά από τις υπόλοιπες εγκλίσεις που διδάσκονται στη Β΄ Γυμνασίου και οι οποίες παρουσιάζουν μορφικές και λειτουργικές αντιστοιχίες με τις ομώνυμες εγκλίσεις της ν.ε.</p> <p>Με αναφορά στους τύπους «έξαρκέσειεν» και «γιγνοίμεθα», ο/η εκπαιδευτικός καθοδηγεί</p>	<p>5</p>
----------------------	---	--	--	----------

	<p>και να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους.</p> <p>5. Να εμπεδώσουν τη σημασία, τις χρήσεις και τον σχηματισμό της ευκτικής ε.φ. και μ.φ. των βαρύτονων ρ. της α.ε., σε σχέση και με σημασιολογικά αντίστοιχες γλωσσικές μορφές της ν.ε.</p>	<p>http://proteas.greek-language.gr/scenario.html?sid=1593.</p>	<p>σταδιακά τους μαθητές και τις μαθήτριες στην εξοικείωση με τις σημασίες, τις χρήσεις και τον σχηματισμό της ευκτικής. Πιο συγκεκριμένα:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Αξιοποιώντας το σχολικό <i>Συντακτικό της Αρχαίας Ελληνικής</i>, οι μαθητές και μαθήτριες επισημαίνουν τη σημασία και τις χρήσεις της ευκτικής και μελετούν σχετικά παραδείγματα. Είναι σημαντικό να δοθεί έμφαση στα παραδείγματα της ν.ε. και να γίνουν αντιπαραθετικές επισημάνσεις. - Αξιοποιώντας τη σχολική <i>Γραμματική της Αρχαίας Ελληνικής</i>, οι μαθητές και μαθήτριες εξοικειώνονται με τον σχηματισμό της ευκτικής με την εξής πορεία: α) ευκτική ενεστώτα, μέλλοντα και αορίστου βαρύτονων ρ. ε.φ., β) ευκτική ενεστώτα, μέλλοντα και αορίστου βαρύτονων ρ. μ.φ., γ) ευκτική ενεστώτα και μέλλοντα του ρ. <i>εμί</i> και ευκτική παρακειμένου βαρύτονων ρ. ε.φ. και μ.φ. - Ο/η εκπαιδευτικός, με βάση τον τύπο «έξαρκέσειεν», μπορεί να αναφερθεί και στους πιο εύχρηστους αιολικούς τύπους (σε -ειας, -ειεν, -ειαν) για το β' και γ' ενικό και για το γ' πληθυντικό πρόσωπο ευκτικής αορίστου ε.φ. 	<p>Στην περίπτωση της ευκτικής, έμφαση δίνεται σε ασκήσεις που ζητούν αναγνώριση τύπων (ασκήσεις πολλαπλής επιλογής, αντιστοίχισης, συμπλήρωσης κενών) και όχι παραγωγή.</p>	
--	--	---	--	--	--

5 ^η	Δεν θα διδαχθεί				
6 ^η	<p>1. Να αναγνωρίσουν οι μαθητές και μαθήτριες την παιδευτική αξία που απέδιδαν οι Αρκάδες και γενικά οι αρχαίοι Έλληνες στη μουσική.</p> <p>2. Να συσχετίσουν τη σημασία και τον ρόλο της μουσικής στον αρχαίο κόσμο με τη θέση της στις μεταγενέστερες εποχές με έμφαση στη σημερινή.</p> <p>3. Να αποδώσουν το περιεχόμενο του κειμένου στη ν.ε.</p> <p>4. Να ασκηθούν στην παραγωγή και στη σύνθεση λέξεων στην α.ε. και στη ν.ε.</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 44 σχ. βιβλίου)</p> <p>- Ως αφόρμηση ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να αξιοποιήσει Ηχογραφήσεις αρχαίας ελληνικής μουσικής: http://www.mmb.org.gr/page/default.asp?id=4129&la=1</p> <p>- Τα γλωσσικά σχόλια της σελ. 45 αξιοποιούνται στη διδακτική πράξη επιλεκτικά, με στόχο την κατανόηση του περιεχομένου του κειμένου και την απόδοσή του στη ν.ε.</p> <p>- Προτείνεται διαγραμματική απεικόνιση του περιεχομένου του κειμένου με άξονες τα υποκείμενα «οί παῖδες» (αναδεικνύονται οι συγκεκριμένες δραστηριότητες των Αρκάδων) και «οί πάλοι» (αιτιολογείται το ενδιαφέρον των Αρκάδων και αναδεικνύονται τα οφέλη της μουσικής παιδείας).</p> <p>- Για την καλύτερη νοηματική προσπέλαση του κειμένου, εκτός από τις ερωτήσεις της σελ. 46 και όσες ο/η</p>	<p>1. Λεξιλόγιο – Ετυμολογικά.</p> <p>- Με αφορμή τα κείμενα (της ενότητας και τα παράλληλα), οι διδάσκοντες μπορούν να εστιάσουν στον εμπλουτισμό του λεξιλογίου των μαθητών και μαθητριών, αξιοποιώντας κυρίως λέξεις που έχουν σχέση με την τέχνη (<i>μουσικήν, χορεύουσι, θεάτροις</i> κτλ.). Η παραγωγή, η σύνθεση και η αναζήτηση ετυμολογικά συγγενών λέξεων ενδείκνυται στην περίπτωση αυτή.</p> <p>- Προτείνεται η αξιοποίηση του σχολικού <i>Λεξικού της Αρχαίας Ελληνικής</i>, του ψηφιακού λεξικού των Liddell & Scott (http://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/tools/liddel-scott/index.htm), αλλά και ηλεκτρονικών λεξικών της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα (http://www.greek-language.gr/greekLang/index.html).</p> <p>- Δεν θα διδαχθεί το Β' μέρος (σελ. 47 του σχ. βιβλίου) ως έχει.</p>		5

	<p>και να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους.</p> <p>5. Να εξοικειωθούν με τον σχηματισμό του αορίστου β' ε.φ. και μ.φ., την κλίση των ουσιαστικών <i>ἡ γυνή</i> και <i>ὁ παῖς</i> και την αναγνώριση τύπων της οριστικής αντωνυμίας, προβαίνοντας σε συγκριτικές παρατηρήσεις με τη ν.ε.</p>	<p>εκπαιδευτικός διατυπώσει συμπληρωματικά ή εναλλακτικά, συνιστάται και η αξιοποίηση των παράλληλων κειμένων των σελ. 105-106, καθώς και των ερωτήσεων που τα συνοδεύουν (σελ. 107).</p> <p>Για την ανάδειξη της διαχρονικής σημασίας της μουσικής με αφορμή το κείμενο, βλ. σχετικό διδακτικό σενάριο στο αποθετήριο εκπαιδευτικών σεναρίων «Πρωτέας»: http://proteas.greek-language.gr/scenario.html?sid=122.</p>	<p>2. Γραμματική.</p> <p>Αόριστος β'.</p> <p>Με επισήμανση των τύπων των κειμένων (αναφοράς και παράλληλων) «παρεισαγαγεῖν» και «εὔρον», ο/η εκπαιδευτικός καθοδηγεί σταδιακά τους μαθητές και τις μαθήτριες στην εξοικείωση με τον σχηματισμό και την κλίση του αορίστου β' ε.φ. και μ.φ. Εντοπίζονται οι ομοιότητες με τις καταλήξεις ενεστώτα και παρατατικού και δίνεται έμφαση στη σωστή χρήση τύπων του αορίστου β' στη ν.ε. (να προαγάγει, να συμβάλει κτλ.).</p> <p>Τα ουσιαστικά <i>ἡ γυνή</i> και <i>ὁ παῖς</i>.</p> <p>- Με επισήμανση των τύπων των κειμένων (αναφοράς και παράλληλων) «οἱ παῖδες» και «τούς παῖδας» και αξιοποιώντας τις καταλήξεις ουσιαστικών της γ' κλίσης, οι μαθητές και μαθήτριες γνωρίζουν την κλίση του ουσιαστικού <i>ὁ παῖς</i> και επισημαίνουν τις ιδιαιτερότητές του: στον τονισμό της γενικής πληθυντικού και στην κλητική ενικού.</p> <p>- Εκκινώντας από τη χρήση της γενικής «παίδων» στη ν.ε. (Νοσοκομείο Παίδων), ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να ζητήσει από τους μαθητές και τις μαθήτριες να βρουν και άλλους</p>	<p>Ενδεικτικά: Σελ. 51: 2, 3</p>	
--	---	--	---	--------------------------------------	--

			<p>τύπους ουσιαστικών της της α.ε. που απαντούν στο λόγιο χρηστικό επίπεδο της ν.ε. Με αναφορά στη φράση «Συν γυναιξί και τέκνοις» και την αξιοποίηση καταλήξεων της γ' κλίσης, οι μαθητές και μαθήτριες γνωρίζουν την κλίση του ουσιαστικού <i>ή γυνή</i>, επισημαίνοντας την ιδιαιτερότητα της κατάληξης της κλητικής ενικού.</p> <p>Η οριστική – επαναληπτική αντωνυμία.</p> <p>- Με αφετηρία τον τύπο «αὐτοῖς» του κειμένου και την επισήμανση ότι δεν πρόκειται για δεικτική αντωνυμία, όπως στη ν.ε., οι μαθητές και μαθήτριες ασκούνται στην αναγνώριση και στη λειτουργία των τύπων της οριστικής – επαναληπτικής αντωνυμίας αὐτός, αὐτή, αὐτό.</p> <p>- Ο/η εκπαιδευτικός κάνει αναφορά στις οριστικές αντωνυμίες της ν.ε.</p>	<p>Ενδεικτικά: Σελ. 51: 4</p>	
7 ^η	Δεν θα διδαχθεί				
8 ^η	<p>1. Να προσδιορίσουν οι μαθητές και μαθήτριες τον σκοπό της ενσωμάτωσης μύθου σε έναν</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 60 σχ. βιβλίου)</p> <p>- Τα γλωσσικά σχόλια της σελ. 61 αξιοποιούνται στη διδακτική πράξη επιλεκτικά, με στόχο την κατανόηση του</p>	<p>1. Λεξιλόγιο – Ετυμολογικά.</p> <p>Με αφορμή τα κείμενα (της ενότητας και το παράλληλο), οι εκπαιδευτικοί ασκούν τους μαθητές και τις μαθήτριες στην παραγωγή και στη σύνθεση, σύμφωνα και με τα προτεινόμενα στις προηγούμενες ενότητες.</p>		4

	<p>ρητορικό λόγο με πολιτικό περιεχόμενο και να αξιολογήσουν τη βαρύτητά του ως επιχειρήματος.</p> <p>2. Να εντοπίσουν τις βασικές ιδέες του κειμένου και τις αξίες του αρχαίου ελληνικού κόσμου τις οποίες απηχούν.</p> <p>3. Να αποδώσουν το περιεχόμενο του κειμένου στη ν.ε.</p> <p>4. Να ασκηθούν στην παραγωγή και στη σύνθεση λέξεων στην α.ε. και στη ν.ε. και να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους.</p> <p>5. Να εξοικειωθούν με τον σχηματισμό του παθητικού</p>	<p>περιεχομένου του κειμένου και την απόδοσή του στη ν.ε.</p> <p>- Για την καλύτερη νοηματική προσπέλαση του κειμένου, εκτός από τις ερωτήσεις της σελ. 62 και όσες ο/η εκπαιδευτικός διατυπώσει συμπληρωματικά ή εναλλακτικά, συνιστάται και η αξιοποίηση του παράλληλου κειμένου της σελ. 108, καθώς και των ερωτήσεων που το συνοδεύουν (σελ. 109).</p> <p>Για εμπάθυση στο θέμα του σεβασμού προς τους γονείς στον αρχαίο κόσμο και σύγκριση με τη σύγχρονη εποχή, βλ. το ομώνυμο διδασκτικό σενάριο στο αποθετήριο εκπαιδευτικών σεναρίων «Πρωτέας»: http://proteas.greek-language.gr/scenario.html?sid=1277.</p>	<p>Δεν θα διδαχθεί το Β΄ μέρος (σελ. 63-64 του σχολ. βιβλίου) ως έχει.</p> <p>2. Γραμματική.</p> <p>Παθητικοί χρόνοι φωνηεντόληκτων και αφωνόληκτων ρημάτων.</p> <p>- Με αφετηρία φράσεις της ν.ε. όπου χρησιμοποιούνται παθητικοί χρόνοι αλλά και τύπους των κειμένων (<i>έγκατελήφθη, σωθίῃναι, θαυμασθεῖς</i> κ.ά.), οι μαθητές και μαθήτριες εξοικειώνονται με τον σχηματισμό και την κλίση των παθητικών χρόνων.</p> <p>Οι αυτοπαθητικές αντωνυμίες δε θα διδαχθούν.</p> <p>3. Σύνταξη.</p> <p>Ποιητικό αίτιο και παθητική σύνταξη.</p> <p>- Με αφετηρία παραδείγματα από τη ν.ε. και τύπους των κειμένων (αναφοράς και παράλληλου), οι μαθητές και μαθήτριες προσδιορίζουν τις μορφές και τη λειτουργία του ποιητικού αιτίου σε σύγκριση με τη ν.ε.</p>	<p>Ενδεικτικά: Σελ. 68: 3</p> <p>Ενδεικτικά: Σελ. 69: 5, 6, 7</p>	
--	---	---	---	---	--

	<p>μέλλοντα και αορίστου.</p> <p>6. Να προσδιορίσουν τη λειτουργία και τη μορφή του ποιητικού αιτίου σε σχέση και με τη ν.ε.</p>			
9 ^η	<p>1. Να προσδιορίσουν οι μαθητές και μαθήτριες τη ροή της σκέψης του Σωκράτη και να διακρίνουν τα στάδια του επιχειρήματος που χρησιμοποιεί.</p> <p>2. Να εκφράσουν τις απόψεις τους σχετικά με το θέμα της εφαρμογής των νόμων και τα κίνητρα που δίνονται από την</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 70 σχ. βιβλίου)</p> <p>- Τα γλωσσικά σχόλια της σελ. 71 αξιοποιούνται στη διδακτική πράξη επιλεκτικά, με στόχο την κατανόηση του περιεχομένου του κειμένου και την απόδοσή του στη ν.ε.</p> <p>- Για τη νοηματική προσπέλαση του κειμένου, αξιοποιούνται οι ερωτήσεις της σελ.72 και όσες ο/η εκπαιδευτικός διατυπώσει συμπληρωματικά ή εναλλακτικά, αλλά και το παράλληλο κείμενο της σελ. 109, μαζί με τις ερωτήσεις που το συνοδεύουν.</p> <p>- Για τον προσδιορισμό της δομής του επιχειρήματος, ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να υπενθυμίσει στους/στις</p>	<p>1. Λεξιλόγιο – Ετυμολογικά.</p> <p>- Με αφορμή τα κείμενα (της ενότητας και το παράλληλο), οι εκπαιδευτικοί μπορούν να εστιάσουν στον εμπλουτισμό του λεξιλογίου των μαθητών και μαθητριών, αξιοποιώντας κυρίως λέξεις που έχουν σχέση με τις έννοιες του νόμου και του δικαίου (<i>νόμους, δίκην</i> κτλ.). Η παραγωγή, η σύνθεση και η αναζήτηση ετυμολογικά συγγενών λέξεων ενδείκνυται στην περίπτωση αυτή, όπως και η αξιοποίηση του σχολικού <i>Λεξικού της Αρχαίας Ελληνικής</i> ή ηλεκτρονικών λεξικών, όπως αυτών της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα.</p> <p>Δεν θα διδαχθεί το Β΄ μέρος (σελ. 72-73 του σχ. βιβλίου) ως έχει.</p>	5

	<p>εκάστοτε πολιτεία για την τήρησή τους.</p> <p>3. Να αποδώσουν το περιεχόμενο του κειμένου στη ν.ε.</p> <p>4. Να μελετήσουν την α.ε. συγκριτικά με τη ν.ε. και να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους.</p> <p>5. Να γνωρίσουν τα είδη του μορίου <i>ἄν</i>.</p> <p>6. Να προσδιορίσουν τα είδη της σύνδεσης προτάσεων και να διακρίνουν τις δευτερεύουσες προτάσεις σε ονοματικές και επιρρηματικές.</p> <p>7. Να διακρίνουν τα είδη των ονοματικών δευτερευουσών</p>	<p>μαθητές και μαθήτριες όσα γνωρίζουν από το μάθημα της ΝΕΓ Β΄ Γυμνασίου για την Αξιολόγηση και διατύπωση επιχειρημάτων.</p> <p>- Κατά τον σχολιασμό του κειμένου, δίνεται έμφαση σε κάθε ερώτηση ξεχωριστά και στον ρόλο της προσωποποίησης.</p> <p>Για μια διαχρονική θεώρηση των εννοιών του δικαίου και του νόμου με αφετηρία το κείμενο, βλ. το ομώνυμο διδακτικό σενάριο στο αποθετήριο εκπαιδευτικών σεναρίων «Πρωτέας»: http://proteas.greek-language.gr/scenario.html?sid=315.</p>	<p>2. Σύνταξη.</p> <p>Τα είδη του μορίου <i>ἄν</i>.</p> <p>- Οι μαθητές και μαθήτριες, με αφετηρία τύπους των κειμένων (<i>ἄν ἰσχύωσιν, ἄν ἔχοι, δύναιντ' ἄν</i> κ.ά.), γνωρίζουν τα είδη του μορίου <i>ἄν</i>, χωρίς να υπεισέλθουν σε λεπτομέρειες.</p> <p>Τρόποι σύνδεσης προτάσεων.</p> <p>- Με αφετηρία παραδείγματα από τη ν.ε. και αξιοποίηση του υλικού των κειμένων, οι μαθητές και μαθήτριες προσδιορίζουν τους τρόπους σύνδεσης προτάσεων με έμφαση στην παρατακτική και την υποτακτική σύνδεση. Αξιοποιείται εδώ και το διάγραμμα της σ. 131 του σχολ. βιβλίου αλλά και ο πίνακας της σελ. 195 του σχολικού <i>Συντακτικού της Αρχαίας Ελληνικής</i>.</p> <p>Δευτερεύουσες ονοματικές προτάσεις</p> <p>- Με πορεία από τη συγχρονία στη διαχρονία, οι μαθητές και μαθήτριες διακρίνουν ως προς τη συντακτική τους θέση τις δευτερεύουσες προτάσεις σε ονοματικές και επιρρηματικές.</p>	<p>Ενδεικτικά: Σελ. 78: 1, 2</p> <p>Ενδεικτικά: Σελ. 78: 3, 4</p>	
--	--	--	---	---	--

	προτάσεων, επισημαίνοντας ομοιότητες και διαφορές με τη ν.ε.		- Η διάκριση αυτή ακολουθείται από τα είδη των ονοματικών προτάσεων. Η αναφορά δε θα είναι εκτενής. Επισημαίνονται η εισαγωγή, η εξάρτηση και η συντακτική θέση, με βάση την αντιπαράθεσή τους με τις δευτερεύουσες ονοματικές προτάσεις της ν.ε. Η εκφορά των προτάσεων δεν θα διδαχθεί.	Σελ. 79: 5, 6, 7	
10 ^η	1. Να επισημάνουν οι μαθητές και μαθήτριες το επιχείρημα του κειμένου και να αξιολογήσουν την πειστικότητά του. 2. Να μελετήσουν την α.ε. συγκριτικά με τη ν.ε. και να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους. 3. Να προσδιορίσουν τον ρόλο της υποτακτικής σύνδεσης στο κείμενο.	Το κείμενο της ενότητας (σελ. 80 σχ. βιβλίου) - Το κείμενο δίνεται στους μαθητές και τις μαθήτριες από τον/την εκπαιδευτικό σε μετάφραση όσο γίνεται πιο πιστή. - Οι μαθητές και μαθήτριες συγκρίνουν τη μετάφραση με το πρωτότυπο και επισημαίνουν κυρίως λέξεις που έχουν παρόμοια ή εντελώς διαφορετική σημασία στην α.ε. και στη ν.ε. - Προσδιορίζουν και αξιολογούν το επιχείρημα του ρήτορα ως προς την πειστικότητά του. - Σχολιάζουν την πυκνότητα και τον ρυθμό που προσδίδει στο κείμενο η υποτακτική σύνδεση.	1. Λεξιλόγιο – Ετυμολογικά. Με αφετηρία τη σύγκριση μεταφρασμένου και πρωτότυπου κειμένου και την επιλεκτική χρήση των γλωσσικών σχολίων, οι μαθητές και μαθήτριες ασκούνται στον εμπλουτισμό του λεξιλογίου τους, σύμφωνα και με τα προτεινόμενα στις προηγούμενες ενότητες. Δεν θα διδαχθεί το Β΄ μέρος (σελ. 82 του σχ. βιβλίου) ως έχει. 2. Σύνταξη. Δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις (α΄ μέρος). - Εκκινώντας από παραδείγματα της ν.ε., προσδιορίζονται τα είδη των δευτερευουσών επιρρηματικών προτάσεων.		3

	<p>4. Να γνωρίσουν τα είδη των επιρρηματικών δευτερευουσών προτάσεων στην α.ε.</p> <p>5. Να συστηματοποιήσουν βασικά στοιχεία των αιτιολογικών, τελικών, συμπερασματικών και εναντιωματικών-παραχωρητικών προτάσεων σε σχέση και με τη ν.ε.</p>	<p>Το αρχαίο κείμενο θα αξιοποιηθεί για τη διδασκαλία των επιρρηματικών δευτερευουσών προτάσεων.</p>	<p>- Οι μαθητές και μαθήτριες προσδιορίζουν κυρίως την εισαγωγή και τη συντακτική θέση των αιτιολογικών, τελικών, συμπερασματικών και εναντιωματικών-παραχωρητικών προτάσεων της α.ε., με βάση την αντιπαράθεσή τους με τις αντίστοιχες δευτερεύουσες προτάσεις της ν.ε.</p> <p>- Αξιοποιείται το κείμενο αναφοράς για τον εντοπισμό όσων προτάσεων εμπίπτουν στα είδη αυτά.</p> <p>Η εκφορά των προτάσεων δεν θα διδαχθεί.</p>	<p>Ενδεικτικά:</p> <p>Σελ. 85: 1, 2, 3, 4, 5, 6</p>	
11 ^η	<p>1. Να προσδιορίσουν οι μαθητές και μαθήτριες το περιεχόμενο της έννοιας της φιλίας και της συμμαχίας μεταξύ των χωρών με αναγωγή στη σύγχρονη εποχή.</p> <p>2. Να μελετήσουν την α.ε. συγκριτικά</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 86 σχ. βιβλίου)</p> <p>- Το κείμενο δίνεται στους μαθητές και τις μαθήτριες από τον/την εκπαιδευτικό σε μετάφραση όσο γίνεται πιο πιστή.</p> <p>- Οι μαθητές και μαθήτριες συγκρίνουν τη μετάφραση με το πρωτότυπο και επισημαίνουν κυρίως λέξεις που έχουν παρόμοια σημασία στην α.ε. και στη ν.ε.</p>	<p>1. Λεξιλόγιο – Ετυμολογικά.</p> <p>Προτείνεται η αξιοποίηση του ρ. ἔχω.</p> <p>Δεν θα διδαχθεί το Β΄ μέρος (σελ. 88-89 του σχ. βιβλίου) ως έχει.</p> <p>2. Σύνταξη.</p> <p>Δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις (β΄ μέρος).</p>		3

	<p>με τη ν.ε. και να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους.</p> <p>3. Να συστηματοποιήσουν βασικά στοιχεία των υποθετικών, χρονικών και αναφορικών επιρρηματικών προτάσεων σε σχέση και με τη ν.ε.</p>	<p>- Συζητούνται τα νοήματα του κειμένου με αναφορά σε σύγχρονα δεδομένα και συνεξέταση με το παράλληλο κείμενο της σελ. 110.</p> <p>Το αρχαίο κείμενο της ενότητας θα αξιοποιηθεί για τη διδασκαλία των επιρρηματικών δευτερευουσών προτάσεων.</p>	<p>- Εκκινώντας από παραδείγματα της ν.ε., παρουσιάζονται οι υποθετικές, χρονικές και αναφορικές επιρρηματικές προτάσεις της α.ε.</p> <p>- Επισημαίνονται κυρίως η εισαγωγή και η συντακτική θέση με βάση την αντιπαράθεσή τους με τις αντίστοιχες δευτερεύουσες προτάσεις της ν.ε.</p> <p>- Αξιοποιείται το κείμενο αναφοράς για τον εντοπισμό όσων εμπίπτουν στα είδη αυτά.</p> <p>Η εκφορά των προτάσεων δεν θα διδαχθεί.</p>	<p>Ενδεικτικά:</p> <p>Σελ. 90: 1, 2</p> <p>Σελ. 91: 3, 4, 5 (χωρίς να ζητείται η εκφορά)</p>	
12 ^η	Δεν θα διδαχθεί.				
	<p>Η επανάληψη λεξιλογικών, ετυμολογικών και γραμματικοσυντακτικών φαινομένων συνιστάται να γίνει στο πλαίσιο της διδασκαλίας του κειμένου του Αρριανού <i>Αλεξάνδρου Ανάβαση</i>, το οποίο θα διδαχθεί κατά την περίοδο 16 Μαρτίου - Μάιος.</p>				
	<p>Σύνολο προβλεπόμενων διδακτικών ωρών (συνυπολογίζονται και οι 3 ώρες που αφιερώθηκαν κατά την έναρξη του σχολικού έτους για την αναπλήρωση πιθανών βασικών μαθησιακών κενών)</p>				<p>34</p>
<p>ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p>					

Οι μαθητές και μαθήτριες καθοδηγούνται να μπορούν να:

- α) Συζητούν ιδέες, απόψεις και προβλήματα της αρχαίας εποχής σε σχέση με αυτά της σύγχρονης, επισημαίνοντας τις συνέχειες ή τις ασυνέχειες.
- β) Αναγνωρίζουν τη διαχρονική εξέλιξη της ελληνικής γλώσσας και αντιλαμβάνονται τις διαφορές της α.ε. με τη ν.ε.
- γ) Επισημαίνουν δομές στο αρχαίο κείμενο αντίστοιχες με εκείνες της ν.ε.
- δ) Αποδίδουν το αρχαίο κείμενο σε ορθό νεοελληνικό λόγο.
- ε) Αναγνωρίζουν ό,τι δεν επιβιώνει στη ν.ε. (αναγνωριστικός γραμματισμός) και σχηματίζουν ό,τι επιβιώνει, καθώς και ό,τι υπηρετεί το λόγιο χρηστικό επίπεδό της, σε ό,τι αφορά:
  - Παραθετικά επιθέτων και επιρρημάτων
  - Τύπους των ουσιαστικών *ἡ γυνή* και *ὄπαϊς*
  - Τύπους της οριστικής - επαναληπτικής αντωνυμίας
  - Τύπους της ευκτικής ε.φ. και μ.φ. βαρύτονων ρημάτων
  - Ρηματικούς και ονοματικούς τύπους του αορίστου β' ε.φ. και μ.φ.
  - Τύπους των παθητικών χρόνων
  - Τις μορφές και τη λειτουργία του ποιητικού αιτίου – την παθητική σύνταξη
  - Τα είδη του μορίου *ἄν*
  - Την παρατακτική και την υποτακτική σύνδεση προτάσεων
  - Τις δευτερεύουσες ονοματικές και επιρρηματικές προτάσεις (είδη, εισαγωγή, συντακτική θέση).

ΕΣΠΕΡΙΝΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ

Από το διδακτικό βιβλίο «Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Γ' Γυμνασίου» των Ν. Μπεζαντάκου, Β. Χαραλαμπίκου κ.ά, **δε θα διδαχθούν οι ενότητες 2, 3, 5, 7, 10, 11 και 12**. Οι υπόλοιπες ενότητες θα διδαχθούν μία (1) ώρα την εβδομάδα κατά την περίοδο *Σεπτέμβριος - 15 Μαρτίου* ως ακολούθως:

ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΜΠΕΔΩΣΗ ΓΝΩΣΗΣ – ΚΑΤΑΚΤΗΣΗ ΝΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ

ΕΝΟΤΗΤΕ Σ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΚΕΙΜΕΝΑ	ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ - ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΑ, ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΩΡΕΣ
1 ^η	<p>1. Να γνωρίσουν οι μαθητές και μαθήτριες μια άλλη εκδοχή του μύθου για την Ελένη και τον Τρωικό πόλεμο.</p> <p>2. Να διαμορφώσουν άποψη για τα πραγματικά αίτια του Τρωικού πολέμου.</p> <p>3. Να αξιολογήσουν την άποψη του Ηροδότου σχετικά</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 8 σχ. βιβλίου)</p> <p>- Τα γλωσσικά σχόλια της σελ. 9 αξιοποιούνται στη διδακτική πράξη μερικώς με στόχο την κατανόηση του περιεχομένου του κειμένου και την απόδοσή του στη ν.ε.</p> <p>- Συζητούνται οι ιδέες και τα νοήματα του κειμένου με αξιοποίηση ή/και εμπλουτισμό των ερωτήσεων της σελ. 10 και αξιοποίηση των παράλληλων κειμένων της σελ. 100 και των ερωτήσεων που τα συνοδεύουν (σελ. 101). Μπορεί ως αφόρμηση της διδασκαλίας να επιλεγεί το πρώτο παράλληλο κείμενο (απόσπασμα από το ποίημα <i>Ελένη</i> του Γ. Σεφέρη).</p>	<p>1. Λεξιλόγιο</p> <p>Οι μαθητές και μαθήτριες επισημαίνουν στο κείμενο λέξεις που απαντούν και στη ν.ε., βρίσκουν ομόρριζές τους και σχηματίζουν προτάσεις.</p> <p>2. Ετυμολογικά, γραμματικοσυντακτικά φαινόμενα</p> <p>Επιλέγονται τα φαινόμενα τα οποία οι εκπαιδευτικοί κρίνουν ότι χρήζουν επανάληψης και εμπέδωσης από τους μαθητές και τις μαθήτριες.</p>	<p>Οι εκπαιδευτικοί αξιοποιούν πρωτίστως τα κείμενα, για να υπηρετήσουν τους στόχους που έχουν θέσει, βάσει της διερεύνησης των βασικών μαθησιακών κενών που έκαναν κατά την έναρξη των μαθημάτων.</p> <p>Από τις σελ. 11-13 του σχ. βιβλίου επιλέγουν από τις επαναληπτικές</p>	2

	<p>με τον Τρωικό πόλεμο.</p> <p>4. Να αποκωδικοποιήσουν τις συντακτικές - νοηματικές σχέσεις που συνέχουν το κείμενο, ώστε να μπορούν να το αποδώσουν στη ν.ε.</p> <p>5. Να εμπεδώσουν ύλη που έχουν διδαχθεί σε ετυμολογικό και μορφοσυντακτικό επίπεδο στην Α' και στη Β' Γυμνασίου.</p>	<p>- Για τις εκδοχές του μύθου της Ελένης μπορεί να αξιοποιηθεί σχετικό κείμενο που επισυνάπτεται στα ερμηνευτικά σχόλια του εμπλουτισμένου βιβλίου μαθητή στο Ψηφιακό Σχολείο: <u>http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-C106/502/3268,13323/</u></p>		<p>ασκήσεις εκείνες που υπηρετούν τους στόχους αυτούς.</p>	
2 ^η	Δεν θα διδαχθεί				
3 ^η	Δεν θα διδαχθεί				
4 ^η	<p>1. Να αντιδιαστείλουν οι μαθητές και μαθήτριες τα πλεονεκτήματα της</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 30 σχ. βιβλίου)</p> <p>- Τα γλωσσικά σχόλια της σελ. 31 αξιοποιούνται στη διδακτική πράξη επιλεκτικά, με στόχο την κατανόηση του</p>	<p>1. Λεξιλόγιο – Ετυμολογικά.</p> <p>Με αφορμή τα κείμενα (της ενότητας και τα παράλληλα), οι εκπαιδευτικοί ασκούν τους μαθητές και τις μαθήτριες στην παραγωγή</p>	<p>Στην περίπτωση της ευκτικής, έμφαση δίνεται σε ασκήσεις που ζητούν</p>	4

<p>ειρήνης προς τις ολέθριες συνέπειες που επιφέρει ο πόλεμος.</p> <p>2. Να προσδιορίσουν το είδος και τον σκοπό του κειμένου και να επισημάνουν τις λεξιλογικές και υφολογικές επιλογές του ρήτορα που υπηρετούν τον σκοπό αυτό.</p> <p>3. Να δώσουν τη δική τους μεταφραστική εκδοχή.</p> <p>4. Να ασκηθούν στην παραγωγή και στη σύνθεση λέξεων στην α.ε. και στη ν.ε. και να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους.</p> <p>5. Να εμπεδώσουν τη σημασία, τις χρήσεις και τον σχηματισμό της</p>	<p>περιεχομένου του κειμένου και την απόδοσή του στη ν.ε.</p> <p>- Προτείνεται προσέγγιση του κειμένου μέσα από τον εντοπισμό λέξεων συναισθηματικά φορτισμένων και ζευγών αντίθετων εικόνων.</p> <p>- Συζητούνται οι ιδέες και τα νοήματα του κειμένου με αξιοποίηση ή/και εμπλουτισμό των ερωτήσεων της σελ. 32 και αξιοποίηση των παράλληλων κειμένων των σελ. 102-104, καθώς και των ερωτήσεων που τα συνοδεύουν.</p> <p>Για επέκταση ή εμπλουτισμό της παραδοσιακής διδασκαλίας, βλ. το σενάριο «Ισοκράτους, Περί ειρήνης: οι μαθητές και μαθήτριες μιλούν για την ειρήνη» στο αποθετήριο εκπαιδευτικών σεναρίων «Πρωτέας»: http://proteas.greek-language.gr/scenario.html?sid=1593</p>	<p>και στη σύνθεση, καθώς και στην αναζήτηση ετυμολογικά συγγενών λέξεων.</p> <p>Δεν θα διδαχθεί το Β΄ μέρος (σελ. 33-34 του σχ. βιβλίου) ως έχει.</p> <p>2. Γραμματική.</p> <p>Η β΄ τάξη συνηρημένων ρημάτων (σελ. 34-37) δεν θα διδαχθεί.</p> <p>Με δεδομένο ότι η ευκτική είναι έγκλιση που δεν απαντά στη ν.ε., κρίνεται σκόπιμη η εμπέδωσή της ξεχωριστά από τις υπόλοιπες εγκλίσεις που διδάσκονται στη Β΄ Γυμνασίου, και οι οποίες παρουσιάζουν μορφικές και λειτουργικές αντιστοιχίες με τις ομώνυμες εγκλίσεις της ν.ε.</p> <p>- Με αναφορά στους τύπους «έξαρκέσειεν» και «γιγνοίμεθα», ο/η εκπαιδευτικός καθοδηγεί σταδιακά τους μαθητές και τις μαθήτριες στην εξοικείωση με τις σημασίες, τις χρήσεις και τον σχηματισμό της ευκτικής. Πιο συγκεκριμένα:</p> <p>- Αξιοποιώντας το σχολικό <i>Συντακτικό της Αρχαίας Ελληνικής</i>, οι μαθητές και μαθήτριες επισημαίνουν τη σημασία και τις χρήσεις της</p>	<p>αναγνώριση τύπων (με ασκήσεις πολλαπλής επιλογής, αντιστοίχισης, συμπλήρωσης κενών) και όχι παραγωγή.</p>	
---	--	---	--	--

	ευκτικής ε.φ. και μ.φ. των βαρύτονων ρ. της α.ε., σε σχέση και με σημασιολογικά αντίστοιχες γλωσσικές μορφές της ν.ε.		<p>ευκτικής και μελετούν σχετικά παραδείγματα. Είναι σημαντικό να δοθεί έμφαση στα παραδείγματα της ν.ε. και να γίνουν αντιπαραθετικές επισημάνσεις.</p> <p>- Αξιοποιώντας τη σχολική <i>Γραμματική της Αρχαίας Ελληνικής</i>, οι μαθητές και μαθήτριες εξοικειώνονται με τον σχηματισμό της ευκτικής με την εξής πορεία: α) ευκτική ενεστώτα, μέλλοντα και αορίστου βαρύτονων ρ. ε.φ., β) ευκτική ενεστώτα, μέλλοντα και αορίστου βαρύτονων ρ. μ.φ., γ) ευκτική ενεστώτα και μέλλοντα του ρ. εήμι και ευκτική παρακειμένου βαρύτονων ρ. ε.φ. και μ.φ.</p> <p>- Ο/η εκπαιδευτικός με βάση τον τύπο «έξαρκέσειεν» μπορεί να αναφερθεί και στους πιο εύχρηστους αιολικούς τύπους (σε -ειας, -ειεν, -ειαν) για το β' και γ' ενικό και για το γ' πληθυντικό πρόσωπο ευκτικής αορίστου ε.φ.</p>		
5 ^η	Δεν θα διδαχθεί				
6 ^η	<p>1. Να αναγνωρίσουν οι μαθητές και μαθήτριες την παιδευτική αξία που απέδιδαν οι Αρκάδες</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 44 σχ. βιβλίου)</p> <p>- Ως αφόρμηση ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να</p>	<p>1. Λεξιλόγιο – Ετυμολογικά.</p> <p>- Με αφορμή τα κείμενα (της ενότητας και τα παράλληλα), οι εκπαιδευτικοί μπορούν να εστιάσουν στον εμπλουτισμό του λεξιλογίου των μαθητών και μαθητριών, αξιοποιώντας</p>		4

<p>και γενικά οι αρχαίοι Έλληνες στη μουσική.</p> <p>2. Να συσχετίσουν τη σημασία και τον ρόλο της μουσικής στον αρχαίο κόσμο με τη θέση της στις μεταγενέστερες εποχές με έμφαση στη σημερινή.</p> <p>3. Να αποδώσουν το περιεχόμενο του κειμένου στη ν.ε.</p> <p>4. Να ασκηθούν στην παραγωγή και στη σύνθεση λέξεων στην α.ε. και στη ν.ε. και να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους.</p> <p>5. Να εξοικειωθούν με τον σχηματισμό του αορίστου β' ε.φ. και μ.φ., προβαίνοντας σε συγκριτικές</p>	<p>αξιοποιήσει Ηχογραφήσεις αρχαίας ελληνικής μουσικής:</p> <p>http://www.mmb.org.gr/page/default.asp?id=4129&la=1</p> <p>- Τα γλωσσικά σχόλια της σελ. 45 αξιοποιούνται στη διδακτική πράξη επιλεκτικά, με στόχο την κατανόηση του περιεχομένου του κειμένου και την απόδοσή του στη ν.ε.</p> <p>- Προτείνεται διαγραμματική απεικόνιση του περιεχομένου του κειμένου με άξονες τα υποκείμενα «οί παῖδες» (αναδεικνύονται οι συγκεκριμένες δραστηριότητες των Αρκάδων) και «οί πάλοι» (αιτιολογείται το ενδιαφέρον των Αρκάδων και αναδεικνύονται τα οφέλη της μουσικής παιδείας).</p>	<p>κυρίως λέξεις που έχουν σχέση με την τέχνη (μουσικήν, χορεύουσι, θεάτροις κτλ.). Η παραγωγή, η σύνθεση και η αναζήτηση ετυμολογικά συγγενών λέξεων ενδείκνυνται στην περίπτωση αυτή.</p> <p>- Προτείνεται η αξιοποίηση του σχολικού <i>Λεξικού της Αρχαίας Ελληνικής</i>, αλλά και ηλεκτρονικών λεξικών της <i>Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα</i>: http://www.greek-language.gr/greekLang/index.html</p> <p>Δεν θα διδαχθεί το Β' μέρος (σελ. 47 του σχ. βιβλίου) ως έχει.</p> <p>2. Γραμματική</p> <p>Αόριστος β'</p> <p>Με επισήμανση των τύπων των κειμένων (αναφοράς και παράλληλων) «παρεισαγαεῖν» και «εὔρον», ο/η εκπαιδευτικός καθοδηγεί σταδιακά τους μαθητές και τις μαθήτριες στην εξοικείωση με τον σχηματισμό και την κλίση του αορίστου β' ε.φ. και μ.φ. Εντοπίζονται οι ομοιότητες με τις καταλήξεις ενεστώτα και παρατατικού και δίνεται έμφαση στη σωστή χρήση τύπων του αορίστου β' στη ν.ε. (να προαγάγει, να συμβάλει κτλ.)</p> <p>Τα ουσιαστικά ἡ γυνή και ὄπαῖς</p> <p>- Με επισήμανση των τύπων των κειμένων (αναφοράς και παράλληλων) «οί παῖδες» και «τούς παῖδας» και αξιοποιώντας τις καταλήξεις ουσιαστικών της γ' κλίσης, οι</p>	<p>Ενδεικτικά:</p> <p>Σελ. 51: 2, 3</p>	
---	---	---	---	--

<p>παρατηρήσεις με τη ν.ε., καθώς και την κλίση των ουσιαστικών <i>ή γυνή</i> και <i>όπαῖς</i>.</p>	<p>- Για την καλύτερη νοηματική προσπέλαση του κειμένου, εκτός από τις ερωτήσεις της σελ.46 και όσες ο/η εκπαιδευτικός διατυπώσει συμπληρωματικά ή εναλλακτικά, συνιστάται και η αξιοποίηση των παράλληλων κειμένων των σελ. 105-106, καθώς και των ερωτήσεων που τα συνοδεύουν (σελ. 107).</p> <p>Για την ανάδειξη της διαχρονικής σημασίας της μουσικής με αφορμή το κείμενο, βλ. σχετικό διδακτικό σενάριο στο αποθετήριο εκπαιδευτικών σεναρίων «Πρωτέας»: http://proteas.greek-language.gr/scenario.html?sid=122.</p>	<p>μαθητές και μαθήτριες γνωρίζουν την κλίση του ουσιαστικού <i>όπαῖς</i> και επισημαίνουν τις ιδιαιτερότητές του: στον τονισμό της γενικής πληθυντικού και στην κλητική ενικού.</p> <p>- Εκκινώντας από τη χρήση της γενικής «παίδων» στη ν.ε. (Νοσοκομείο Παίδων), ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να ζητήσει από τους μαθητές και τις μαθήτριες να βρουν και άλλους τύπους ουσιαστικών της α.ε. που απαντούν στο λόγιο χρηστικό επίπεδο της ν.ε. Με αναφορά στη φράση «Συν γυναιξί και τέκνοις» και την αξιοποίηση καταλήξεων της γ' κλίσης, οι μαθητές και μαθήτριες γνωρίζουν την κλίση του ουσιαστικού <i>ή γυνή</i>, επισημαίνοντας την ιδιαιτερότητα της κατάληξης της κλητικής ενικού.</p> <p>Η οριστική - επαναληπτική αντωνυμία δεν θα διδαχθεί.</p>			
7 ^η	Δεν θα διδαχθεί				

8 ^η	<p>1. Να προσδιορίσουν οι μαθητές και μαθήτριες τον σκοπό της ενσωμάτωσης ενός μύθου σε έναν ρητορικό λόγο με πολιτικό περιεχόμενο και να αξιολογήσουν τη βαρύτητά του ως επιχειρήματος.</p> <p>2. Να εντοπίσουν τις βασικές ιδέες του κειμένου και τις αξίες του αρχαίου ελληνικού κόσμου τις οποίες απηχούν.</p> <p>3. Να αποδώσουν το περιεχόμενο του κειμένου στη ν.ε.</p> <p>4. Να ασκηθούν στην παραγωγή και στη σύνθεση λέξεων στην α.ε. και στη ν.ε. και να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους.</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 60 σχ. βιβλίου)</p> <p>- Τα γλωσσικά σχόλια της σελ. 61 αξιοποιούνται στη διδακτική πράξη επιλεκτικά, με στόχο την κατανόηση του περιεχομένου του κειμένου και την απόδοσή του στη ν.ε.</p> <p>- Για την καλύτερη νοηματική προσπέλαση του κειμένου, εκτός από τις ερωτήσεις της σελ. 62 και όσες ο/η εκπαιδευτικός διατυπώσει συμπληρωματικά ή εναλλακτικά, συνιστάται και η αξιοποίηση του παράλληλου κειμένου της σελ. 108, καθώς και των ερωτήσεων που το συνοδεύουν (σελ. 109).</p> <p>Για εμπάθυνση στο θέμα του σεβασμού προς τους γονείς στον αρχαίο κόσμο</p>	<p>1. Λεξιλόγιο – Ετυμολογικά.</p> <p>Με αφορμή τα κείμενα (της ενότητας και το παράλληλο), οι διδάσκοντες ασκούν τους μαθητές και τις μαθήτριες στην παραγωγή και στη σύνθεση.</p> <p>Δεν θα διδαχθεί το Β΄ μέρος (σελ. 63-64 του σχ. βιβλίου) ως έχει.</p> <p>2. Γραμματική.</p> <p>Παθητικοί χρόνοι φωνηεντόληκτων και αφωνόληκτων ρημάτων.</p> <p>- Με αφετηρία φράσεις της ν.ε. όπου χρησιμοποιούνται παθητικοί χρόνοι αλλά και τύπους των κειμένων (<i>έγκατελήφθη, σωθῆναι, θαυμασθείς</i> κτλ.), οι μαθητές και μαθήτριες εξοικειώνονται με τον σχηματισμό και την κλίση των παθητικών χρόνων.</p> <p>Οι αυτοπαθητικές αντωνυμίες δε θα διδαχθούν.</p> <p>3. Σύνταξη.</p>	<p>Ενδεικτικά: Σελ. 68: 3</p>	4
----------------	---	---	---	-----------------------------------	---

	<p>5. Να εξοικειωθούν με τον σχηματισμό του παθητικού μέλλοντα και αορίστου.</p> <p>6. Να προσδιορίσουν τη λειτουργία και τη μορφή του ποιητικού αιτίου σε σχέση και με τη ν.ε.</p>	<p>και σύγκριση με τη σύγχρονη εποχή, βλ. το ομώνυμο διδασκτικό σενάριο στο αποθετήριο εκπαιδευτικών σεναρίων «Πρωτέας»: http://proteas.greek-language.gr/scenario.html?sid=1277</p>	<p>Ποιητικό αίτιο και παθητική σύνταξη.</p> <p>- Με αφετηρία παραδείγματα από τη ν.ε. και τύπους των κειμένων (αναφοράς και παράλληλου), οι μαθητές και μαθήτριες προσδιορίζουν τις μορφές και τη λειτουργία του ποιητικού αιτίου σε σύγκριση με τη ν.ε.</p>	<p>Ενδεικτικά: Σελ. 69: 6, 7</p>	
9 ^η	<p>1. Να προσδιορίσουν οι μαθητές και μαθήτριες τη ροή της σκέψης του Σωκράτη και να διακρίνουν τα στάδια του επιχειρήματος που χρησιμοποιεί.</p> <p>2. Να εκφράσουν τις απόψεις τους σχετικά με το θέμα της εφαρμογής των</p>	<p>Το κείμενο της ενότητας (σελ. 70 σχ. βιβλίου)</p> <p>- Το κείμενο δίνεται στους μαθητές και τις μαθήτριες από τον/την εκπαιδευτικό σε μετάφραση όσο γίνεται πιο πιστή.</p> <p>- Οι μαθητές και μαθήτριες συγκρίνουν τη μετάφραση με το πρωτότυπο και επισημαίνουν κυρίως λέξεις που έχουν παρόμοια ή</p>	<p>1. Λεξιλόγιο - Ετυμολογικά</p> <p>- Με αφορμή το κείμενο, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να εστιάσουν στον εμπλουτισμό του λεξιλογίου των μαθητών και μαθητριών, αξιοποιώντας κυρίως λέξεις που έχουν σχέση με τις έννοιες του νόμου και του δικαίου (<i>νόμους, δίκην</i> κτλ.). Η παραγωγή, η σύνθεση και η αναζήτηση ετυμολογικά συγγενών λέξεων ενδείκνυνται στην περίπτωση αυτή, όπως και η αξιοποίηση του σχολικού <i>Λεξικού της Αρχαίας Ελληνικής</i> ή ηλεκτρονικών λεξικών, όπως αυτών της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα.</p>		2

<p>νόμων και τα κίνητρα που δίνονται από την εκάστοτε πολιτεία για την τήρησή τους.</p> <p>3. Να μελετήσουν την α.ε. συγκριτικά με τη ν.ε. και να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους.</p> <p>4. Να προσδιορίσουν τα είδη της σύνδεσης προτάσεων και να διακρίνουν τις δευτερεύουσες προτάσεις σε ονοματικές και επιρρηματικές, επισημαίνοντας ομοιότητες και διαφορές με τη ν.ε.</p>	<p>διαφορετική σημασία στην α.ε. και στη ν.ε.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Συζητούνται τα νοήματα του κειμένου με αναφορά σε σύγχρονα δεδομένα. - Για τον προσδιορισμό της δομής του επιχειρήματος, ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να υπενθυμίσει στους μαθητές και τις μαθήτριες όσα γνωρίζουν από το μάθημα της ΝΕΓ Β΄ Γυμνασίου <p>για την Αξιολόγηση και διατύπωση επιχειρημάτων.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Κατά τον σχολιασμό του κειμένου δίνεται έμφαση σε κάθε ερώτηση ξεχωριστά και στον ρόλο της προσωποποίησης. <p>Για μια διαχρονική θεώρηση των εννοιών του δικαίου και του νόμου με αφετηρία το κείμενο, βλ. το ομώνυμο διδασκτικό</p>	<p>Δεν θα διδαχθεί το Β΄ μέρος (σελ. 72-73 του σχ. βιβλίου) ως έχει.</p> <p>2. Σύνταξη.</p> <p>Δε θα διδαχθούν τα είδη του μορίου <i>άν</i>.</p> <p>Τρόποι σύνδεσης προτάσεων</p> <ul style="list-style-type: none"> - Με αφετηρία παραδείγματα από τη ν.ε. και αξιοποίηση του υλικού του κειμένου, οι μαθητές και μαθήτριες διακρίνουν τις προτάσεις σε κύριες και δευτερεύουσες. - Προσδιορίζουν τους τρόπους σύνδεσης προτάσεων με έμφαση στην παρατακτική και την υποτακτική σύνδεση. Αξιοποιείται εδώ και το διάγραμμα της σ. 131 του σχολ. βιβλίου αλλά και ο πίνακας της σελ. 195 του σχολικού <i>Συντακτικού της Αρχαίας Ελληνικής</i>. - Οι μαθητές και μαθήτριες διακρίνουν τις δευτερεύουσες προτάσεις με βάση τη συντακτική τους θέση σε ονοματικές και επιρρηματικές. <p>Οι δευτερεύουσες ονοματικές προτάσεις δε θα διδαχθούν αναλυτικά.</p>		<p>Ο/η εκπαιδευτικός ασκεί τους μαθητές και τις μαθήτριες στον χωρισμό του κειμένου σε προτάσεις και στη διάκριση κύριων και δευτερευουσών προτάσεων (ονοματικών και επιρρηματικών).</p>	
--	---	--	--	--	--

		<p><u>σενάριο</u> στο αποθετήριο εκπαιδευτικών σεναρίων «Πρωτέας»: http://proteas.greek-language.gr/scenario.html?sid=315.</p> <p>Το αρχαίο κείμενο της ενότητας θα αξιοποιηθεί για τη διδασκαλία της παρατακτικής – υποτακτικής σύνδεσης και των δευτερευουσών προτάσεων.</p>			
<p>Οι ενότητες 10, 11 και 12 δε θα διδαχθούν.</p>					
<p>Η επανάληψη λεξιλογικών, ετυμολογικών και γραμματικοσυντακτικών φαινομένων συνιστάται να γίνει στο πλαίσιο της διδασκαλίας του κειμένου του Αρριανού <i>Αλεξάνδρου Ανάβαση</i>, το οποίο θα διδαχθεί κατά την περίοδο <i>16 Μαρτίου - Μάιος</i>.</p>					
<p>Σύνολο προβλεπόμενων διδακτικών ωρών (συνυπολογίζονται και οι 3 ώρες που αφιερώθηκαν κατά την έναρξη του σχολικού έτους για την αναπλήρωση πιθανών βασικών μαθησιακών κενών)</p>					19
<p style="text-align: center;">ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p>					

Οι μαθητές και μαθήτριες καθοδηγούνται να μπορούν να:

α) Συζητούν ιδέες, απόψεις και προβλήματα της αρχαίας εποχής σε σχέση με αυτά της σύγχρονης, επισημαίνοντας τις συνέχειες ή τις ασυνέχειες.

β) Αναγνωρίζουν τη διαχρονική εξέλιξη της ελληνικής γλώσσας και αντιλαμβάνονται τις διαφορές της α.ε. με τη ν.ε.

γ) Επισημαίνουν δομές στο αρχαίο κείμενο αντίστοιχες με εκείνες της ν.ε.

δ) Αποδίδουν το αρχαίο κείμενο σε ορθό νεοελληνικό λόγο.

ε) Αναγνωρίζουν ό,τι δεν επιβιώνει στη ν.ε. (αναγνωριστικός γραμματισμός) και σχηματίζουν ό,τι επιβιώνει, καθώς και ό,τι υπηρετεί το λόγιο χρηστικό επίπεδό της, σε ό,τι αφορά:

- Τύπους των ουσιαστικών *ή γυνή* και *ό παῖς*

- Τύπους της ευκτικής ε.φ. και μ.φ. βαρύτονων ρημάτων

- Ρηματικούς και ονοματικούς τύπους του αορίστου β' ε.φ. και μ.φ.

- Τύπους των παθητικών χρόνων

- Τις μορφές και τη λειτουργία του ποιητικού αιτίου – την παθητική σύνταξη

- Την παρατακτική και την υποτακτική σύνδεση προτάσεων

- Τις δευτερεύουσες ονοματικές και επιρρηματικές προτάσεις (απλή διάκριση).

2) ΑΡΡΙΑΝΟΥ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΗ

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ

Από το βιβλίο «Αρριανού Αλεξάνδρου Ανάβαση» των Ν. Μπούρα, Κ. Ναστούλη, Α. Σακελλαρίου δε
θα διδαχθούν τα παρακάτω κεφάλαια:

Από την Εισαγωγή: τα κεφ. IV, VI και VII

Από το κείμενο: Β' Βιβλίο: το κεφ. 4, 9-11 και το κεφ. 12, 3-8

Ε' Βιβλίο: το κεφ. 18, 4-6 και το κεφ. 19, 1-3

Ζ' Βιβλίο: το κεφ. 26, 1-3

Η διδακτέα ύλη κατά την περίοδο *16 Μαρτίου-Μάιος* διαμορφώνεται ως ακολούθως:

ΕΝΟΤΗΤΑ	ΚΕΦΑΛΑΙΟ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΩΡΕΣ
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	I. Ο βίος του Αρριανού II. Έργα του Αρριανού (επιγραμματικά) III. Η γλώσσα του Αρριανού VIII. Η Ελλάδα από το τέλος του Πελοποννησιακού πολέμου ως τον Μεγάλο Αλέξανδρο V. Ο Αρριανός ως ιστορικός (Θα αξιοποιηθεί κατά τη γενική θεώρηση.)	1
Η ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΓΡΑΝΙΚΟΥ: Διάσταση απόψεων Παρμενίωνα και Αλεξάνδρου για τη διεξαγωγή της μάχης	Α΄ ΒΙΒΛΙΟ: Κεφ. 13, 3-7	3
Η ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΓΡΑΝΙΚΟΥ: Δεύτερη φάση της μάχης – Η γενναιότητα του Αλεξάνδρου	Α΄ ΒΙΒΛΙΟ: Κεφ. 15, 3-8	4
ΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗ ΜΑΧΗ	Α΄ ΒΙΒΛΙΟ: Κεφ. 16, 4-7	3
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ	Ζ΄ ΒΙΒΛΙΟ: Κεφ. 28-30	2
ΓΕΝΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ	Αποτίμηση του Αρριανού ως ιστορικού και της προσωπικότητας του Αλεξάνδρου Αξιοποίηση του κεφ. V της Εισαγωγής: Ο Αρριανός ως ιστορικός	1
Σύνολο προβλεπόμενων διδακτικών ωρών		14

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ
<p>Επιδιώκεται ώστε οι μαθητές και μαθήτριες να:</p> <ul style="list-style-type: none">
- Κατανοούν εκτενέστερα αποσπάσματα συνεχούς κειμένου.
- Γνωρίσουν τον Αλέξανδρο όχι μόνο ως στρατιωτική και πολιτική ιδιοφυΐα, αλλά και ως άνθρωπο στις σχέσεις του με τους στρατιώτες του, τους φίλους και τους αντιπάλους του.
- Αποδίδουν το αρχαίο κείμενο σε ορθό νεοελληνικό λόγο.
- Συνειδητοποιήσουν τη συνέχεια και εξέλιξη της ελληνικής γλώσσας και να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους.
- Εμπεδώσουν τα κυριότερα γραμματικοσυντακτικά φαινόμενα που διδάχθηκαν τους προηγούμενους μήνες.

ΕΣΠΕΡΙΝΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ

Από το βιβλίο «Αρριανού Αλεξάνδρου Ανάβαση» των Ν. Μπούρα, Κ. Ναστούλη, Α. Σακελλαρίου δε
θα διδαχθούν τα παρακάτω κεφάλαια:

Από την Εισαγωγή: τα κεφ. IV, VI και VII

Από το κείμενο: Α΄ Βιβλίο: το κεφ. 15, 3-5

                                  Β΄ Βιβλίο: το κεφ. 4, 9-11, το κεφ. 12, 3-8

                                  Ε΄ Βιβλίο: το κεφ. 18, 4-6 και το κεφ. 19, 1-3

                                  Ζ΄ Βιβλίο: το κεφ. 26, 1-3

Η διδακτέα ύλη κατά την περίοδο *16 Μαρτίου-Μάιος* ορίζεται ως ακολούθως:

ΕΝΟΤΗΤΑ	ΚΕΦΑΛΑΙΟ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΩΡΕΣ
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	I. Ο βίος του Αρριανού II. Έργα του Αρριανού (επιγραμματικά) III. Η γλώσσα του Αρριανού VIII. Η Ελλάδα από το τέλος του Πελοποννησιακού πολέμου ως τον Μεγάλο Αλέξανδρο V. Ο Αρριανός ως ιστορικός (Θα αξιοποιηθεί κατά τη γενική θεώρηση.)	1
Η ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΓΡΑΝΙΚΟΥ: Διάσταση απόψεων Παρμενίωνα και Αλεξάνδρου για τη διεξαγωγή της μάχης	Α΄ ΒΙΒΛΙΟ: Κεφ. 13, 3-7 Συνοπτική θεώρηση: εστίαση στα βασικά σημεία της διάστασης	1
Η ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΓΡΑΝΙΚΟΥ: Δεύτερη φάση της μάχης – Η γενναιότητα του Αλεξάνδρου	Α΄ ΒΙΒΛΙΟ: Κεφ. 15, 6-8	1
ΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗ ΜΑΧΗ	Α΄ ΒΙΒΛΙΟ: Κεφ. 16, 4-7	2
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ	Ζ΄ ΒΙΒΛΙΟ: Κεφ. 28-30	1
ΓΕΝΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ	Αποτίμηση του ιστορικού και της προσωπικότητας του Αλεξάνδρου Αξιοποίηση του κεφ. V της Εισαγωγής: Ο Αρριανός ως ιστορικός	1

Σύνολο προβλεπόμενων διδακτικών ωρών

7

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Επιδιώκεται ώστε οι μαθητές και μαθήτριες να:

- Κατανοούν εκτενέστερα αποσπάσματα συνεχούς κειμένου.
- Γνωρίσουν τον Αλέξανδρο όχι μόνο ως στρατιωτική και πολιτική ιδιοφυΐα, αλλά και ως άνθρωπο στις σχέσεις του με τους στρατιώτες του, τους φίλους και τους αντιπάλους του.
- Αποδίδουν το αρχαίο κείμενο σε ορθό νεοελληνικό λόγο.
- Συνειδητοποιήσουν τη συνέχεια και εξέλιξη της ελληνικής γλώσσας και να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους.
- Εμπεδώσουν τα κυριότερα γραμματικοσυντακτικά φαινόμενα που διδάχθηκαν τους προηγούμενους μήνες.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠΟ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ:

1. Αρχαία Ελληνικά (Μτφρ.) Ομηρικά έπη: Οδύσσεια, Α΄ Γυμνασίου, Μετάφραση: Δ. Ν. Μαρωνίτης, των Μαρίας Σαμαρά – Κωνσταντίνου Τοπούζη. Βιβλίο μαθητή.
2. Αρχαία Ελληνικά (Μτφρ.) Ηροδότου ιστορίες Α΄ Γυμνασίου, Μετάφραση: Ηλίας Σ. Σπυρόπουλος, της Ζωής Σπανάκου. Βιβλίο μαθητή.
3. Αρχαία Ελληνικά (Μτφρ.) Ομηρικά έπη: Ιλιάδα Β΄ Γυμνασίου, Μετάφραση Ιάκωβος Πολυλάς, της Ζωής Σπανάκου. Βιβλίο μαθητή.
4. Αρχαία Ελληνικά (Μτφρ.) Αρχαία Ελλάδα. Ο τόπος και οι άνθρωποι (Ανθολόγιο) Β΄ Γυμνασίου, των Θεόδωρου Στεφανόπουλου και Ελένης Αντζουλή. Βιβλίο μαθητή.
5. Δραματική Ποίηση. Ευριπίδη *Ελένη* Γ΄ Γυμνασίου, Μετάφραση: Τάσος Ρούσσοσ, των Ν. Δεσύπρη, Δ. Παπαγεωργακάκη κ.ά.. Βιβλίο μαθητή.
6. Ανθολόγιο Φιλοσοφικών κειμένων Γ΄ Γυμνασίου των Α. Γλυκοφρύδη-Λεοντίνη, Χ. Σακελλίου, Ε. Λεοντίνη. Βιβλίο μαθητή.

Σημαντικές Επισημάνσεις

Θεωρώντας ότι το μάθημα έχει ανάγκη ανανέωσης, για να υπάρξουν καλύτερα μαθησιακά αποτελέσματα, στον ενδεικτικό προγραμματισμό που ακολουθεί επιδιώκεται οι μαθητές και μαθήτριες:

- να αντιληφθούν ότι τα κείμενα από μετάφραση ανήκουν στην αρχαία ελληνική γραμματεία και όχι στη νεοελληνική.
- να αποκτήσουν επίγνωση της ιδιοτυπίας που παρουσιάζει η αρχαία γραμματεία και στη μορφή και στο ιδεολογικό της περιεχόμενο.
- να μνηθούν σταδιακά, στη διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο οργανώνεται το κείμενο και να προχωρήσουν στην ερμηνεία του.
- να προσεγγίζουν τα κείμενα σε όσο γίνεται μεγαλύτερη έκταση, με τη βοήθεια του απολύτως απαραίτητου υπομνηματισμού.
- να ανακαλύψουν τις ενδιάμεσες γέφυρες που ενώνουν την εποχή μας με την εποχή των κειμένων.
- να δημιουργούν ομαδοσυνεργατικά το διάγραμμα του κειμένου, εννοιολογικούς χάρτες κ.ά.
- να αξιοποιούν κριτικά τα κείμενα αναφοράς (τα κείμενα των σχολικών εγχειριδίων) αλλά και κείμενα υποστηρικτικά τα οποία φιλοξενούνται στο διαδίκτυο (κριτικός γραμματισμός).

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠΟ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ
Α. ΟΜΗΡΙΚΑ ΕΠΗ: ΟΔΥΣΣΕΙΑ

ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ	ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
Πρόλογος-Εισαγωγή 1-4, 6-8.	<p>Το περιεχόμενο των ενοτήτων 9 και 10 ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να το αξιοποιήσει κατά τη διδασκαλία του κειμένου όπως εκείνος/η κρίνει προσφορότερα.</p> <p>Ο/Η εκπαιδευτικός έχει τη δυνατότητα αντί της εισαγωγής του βιβλίου να επιλέξει τα αντίστοιχα κεφάλαια από το βιβλίο «Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας», τα οποία είναι πιο εύληπτα για τους μαθητές και τις μαθήτριες από αυτά του σχ. εγχειριδίου: σελ. 13-17, 25-30.</p> <p>Επισημαίνεται ωστόσο ότι η διδασκαλία των κεφαλαίων από αυτό το βιβλίο πρέπει να γίνεται ταυτόχρονα με τη διδασκαλία του κειμένου και όχι αυτόνομα. Οι τεχνικοί τρόποι που χρησιμοποιεί ο Όμηρος (σελ. 25-26) επί παραδείγματι είναι σκόπιμο να κατανοηθούν από τους μαθητές και τις μαθήτριες με εργασία επί του κείμενου και όχι ανεξάρτητα.</p>	1
1^η Ραψωδία α 1-25	<p>Περίληπτική αναδιήγηση της ραψωδίας α.</p> <p>Αναλυτική επεξεργασία. Εκτός από τα παράλληλα κείμενα.</p>	1
2^η Ραψωδία α 26-108	<p>Αναλυτική επεξεργασία. Εκτός από τα παράλληλα κείμενα.</p>	1
3^η – 4^η Ραψωδία α 109-360	<p>Ανάγνωση. Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. Αξιοποίηση της εικόνας του ανακτόρου του Νέστορα στη σελ. 37. Εκτός από τα παράλληλα κείμενα.</p>	2
5^η Ραψωδία α 361-497	<p>Αναλυτική επεξεργασία. Αξιοποίηση της εικόνας του ανακτόρου της Πύλου στη σελ. 43. Αξιοποίηση του παράλληλου κειμένου στη σελ. 42.</p>	2
6^η Ραψωδίες β, γ, δ	<p>Περίληψη. Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. Εκτός από τα παράλληλα κείμενα.</p>	1

7^η Ραψωδία ε 1-164	Ανάγνωση. Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. Εκτός από τα παράλληλα κείμενα.	1
8^η Ραψωδία ε 165-310	Αναλυτική επεξεργασία ε 165-251. Ανάγνωση ε 252-310. Εκτός από τα παράλληλα κείμενα.	2
9^η Ραψωδία ε 311-420	Ανάγνωση. Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. Αξιοποίηση παράλληλου κειμένου σελ. 66.	1
10^η Ραψωδία ε 421-552	Ανάγνωση. Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. Εκτός από τα παράλληλα κείμενα.	1
11^η Ραψωδία ζ 139-259	Περιληπτική αναδιήγηση της ραψωδίας ζ. Αναλυτική επεξεργασία ζ 139-259. Εκτός από τα παράλληλα κείμενα.	2
12^η Ραψωδίες η, θ, ι	Περιληπτική αναδιήγηση των ραψωδιών η, θ, ι (σελ. 79,80, 90). Εκτός από τα παράλληλα κείμενα.	1
13^η Ραψωδία θ 550-688	Ανάγνωση. Αξιοποίηση των εικόνων σελ. 86-87. Εκτός από τα παράλληλα κείμενα.	1
14^η Ραψωδία ι 240-512	Αναλυτική επεξεργασία. Αξιοποίηση των εικόνων σελ. 90-93. Εκτός από τα παράλληλα κείμενα.	2
15^η Ραψωδία ι 513-630	Ανάγνωση. Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. Εκτός από τα παράλληλα κείμενα.	1
16^η Ραψωδίες κ, λ 17^η Ραψωδία λ 376-433, 522-604	1. Περιληπτική αναδιήγηση των ραψωδιών κ, λ. 2. Ανάγνωση λ 376-433, 522-604. Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. Εκτός από τα παράλληλα κείμενα.	1
18^η, 19^η, 20^η, 21^η Ραψωδίες μ, ν, ξ, ο, π,	Περιληπτική αναδιήγηση των ραψωδιών μ, ν, ξ, ο, π. (σελ. 111, 112, 115, 120, 121).	2

	Ανάγνωση π 1-172 (σελ. 123-125). Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. Εκτός από τα παράλληλα κείμενα.	
22^η Ραψωδία π 185-336	Αναλυτική επεξεργασία. Αξιοποίηση του παράλληλου κειμένου (σελ. 129).	2
23^η, 24^η Ραψωδίες ρ, σ, τ, υ	Περιληπτική αναδιήγηση των ραψωδιών ρ, σ, τ, υ (σελ. 131, 133, 135, 136). Ανάγνωση ρ 331-376, τ 112-198. Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. Εκτός από τα παράλληλα κείμενα.	1
25^η, 26^η Ραψωδίες φ, χ	Περιληπτική αναδιήγηση των ραψωδιών φ, χ (σελ. 141,146). Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. Αναλυτική επεξεργασία χ 1-446. Εκτός από τα παράλληλα κείμενα.	3
27^η Ραψωδία ψ 89-380	Αναλυτική επεξεργασία. Αξιοποίηση του παράλληλου κειμένου (σελ. 156).	2
28^η Ραψωδία ω	Περίληψη. Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. Εκτός από τα παράλληλα κείμενα.	2
Επανάληψη Συνολική θεώρηση του έργου	Αφιερώνεται χρόνος για γενική θεώρηση του έργου του Ομήρου. Επανεξετάζονται ο ομηρικός μύθος, τα στοιχεία πολιτισμού, οι θρησκευτικές αντιλήψεις, οι κώδικες ηθικής, η κοινωνική οργάνωση και οι τρόποι και οι τεχνικές αφήγησης.	2
Σύνολο προβλεπόμενων διδακτικών ωρών		35 ώρες

B. ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

1. Οι *Ηροδότου Ιστορίες* θα διδαχτούν κανονικά δύο (2) ώρες την εβδομάδα (σε συνεχόμενο δίωρο, εφόσον ο/η εκπαιδευτικός το επιθυμεί και καταστεί δυνατό) από την 1η Μαρτίου μέχρι και τον Μάιο, σύμφωνα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών.

2. Οι ενότητες που θα διδαχθούν ενδείκνυνται για διαθεματική προσέγγιση με το μάθημα της Ιστορίας.

Ενότητες	Διδακτικές ώρες
Εισαγωγή: Βίος και έργο του Ηροδότου, Ταξίδια, Εποχή – Περιβάλλον – Επιδράσεις, Αρχές της Ελληνικής Ιστοριογραφίας – Λογογράφοι, Το έργο του	1

Ηροδότου, Πατέρας της Ιστορίας, Αντιλήψεις – Ιδέες – Αξίες, Μέθοδος, Χρονολογικό σύστημα (Σελ. 8-11)	
Βιβλίο πρώτο Ενότητα 1 ^η : Προοίμιο Ενότητα 2 ^η : Κροίσος και Σόλων Ενότητα 3 ^η : Κροίσος και Κύρος	4
Βιβλίο τρίτο Ενότητα 8 ^η : Τα πολιτεύματα	1
Βιβλίο έκτο Ενότητα 11 ^η : Η μάχη του Μαραθώνα	2
Βιβλίο έβδομο Ενότητα 12 ^η : Διάλογος Ξέρξη – Δημάρατου Ενότητα 13 ^η : Η μάχη των Θερμοπυλών	2
Βιβλίο όγδοο Ενότητα 15 ^η : Η ναυμαχία της Σαλαμίνας	1
Συνολική θεώρηση	2
Σύνολο προβλεπόμενων διδακτικών ωρών	13 ώρες

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠΟ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ

Α. ΟΜΗΡΙΚΑ ΕΠΗ: ΙΛΙΑΔΑ

Το βιβλίο **Ομηρικά Έπη: Ιλιάδα** θα διδαχθεί δύο (2) ώρες την εβδομάδα (σε συνεχόμενο δίωρο, εφόσον ο/η εκπαιδευτικός το επιθυμεί και καταστεί δυνατό) από τον Σεπτέμβριο έως το τέλος Φεβρουαρίου.

ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ	ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
Εισαγωγή	Αφού γίνει ανάκληση προηγούμενων γνώσεων από την Α΄ Γυμνασίου που αφορούν τα ομηρικά έπη, ο/η	1

σελ. 8 - 11	εκπαιδευτικός εισάγει τους μαθητές και τις μαθήτριες στο περιεχόμενο, το θέμα και τη δομή της <i>Ιλιάδας</i> .	
1^η Ραψωδία Α 1-53	1. Περιληπτική αναδιήγηση της ραψωδίας Α. Επισημάνση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. 2. Αναλυτική επεξεργασία της ραψωδίας Α 1-53. Αξιοποιείται η εικόνα της σελ 19. Εκτός από τα παράλληλα κείμενα.	2
2^η Ραψωδία Α 54-306	Αναλυτική επεξεργασία. Εκτός από τα παράλληλα κείμενα.	4
3^η Ραψωδία Α 307-431α	Ανάγνωση. Επισημάνση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. Εκτός από τα παράλληλα κείμενα.	1
5^η Ραψωδία Α 431β-612	1. Ανάγνωση της ραψωδίας Α 431β - 493. Επισημάνση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. 2. Αναλυτική επεξεργασία Α 494-612. Αξιοποίηση του παράλληλου κειμένου στη σελ. 44.	3
6^η Ραψωδίες Β, Γ	1. Περιληπτική αναδιήγηση των ραψωδιών Β, Γ. Επισημάνση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. 2. Αναλυτική επεξεργασία της ραψωδίας Γ 121-244. Εκτός από τα παράλληλα κείμενα.	2
7^η Ραψωδίες Δ, Ε, Ζ	1. Περιληπτική αναδιήγηση των ραψωδιών Δ, Ε, Ζ. Επισημάνση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. 2. Αναλυτική επεξεργασία της ραψωδίας Ζ 369-529. Αξιοποίηση της εικόνας στη σελίδα 71 και του παράλληλου κειμένου στη σελ. 77.	3
8^η Ραψωδίες Η, Θ, Ι	1. Περιληπτική αναδιήγηση των ραψωδιών Η, Θ, Ι. Επισημάνση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. 2. Ανάγνωση της ραψωδίας Ι 225-431. Εκτός από τα παράλληλα κείμενα.	3

9^η Ραψωδίες Κ, Λ, Μ, Ν, Ξ, Ο	Περιληπτική αναδιήγηση των ραψωδιών Κ, Λ, Μ, Ν, Ξ, Ο. Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου.	1
10^η Ραψωδία Π	1. Περιληπτική αναδιήγηση ραψωδίας Π. Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. 2. Ανάγνωση ραψωδίας Π 1-100. 3. Αναλυτική επεξεργασία της ραψωδίας Π 684-867. Αξιοποίηση της εικόνας στη σελ. 117.	3
11^η Ραψωδίες Ρ, Σ	1. Περιληπτική αναδιήγηση ραψωδιών Ρ, Σ. Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. 2. Ανάγνωση της ραψωδίας Σ 478-616. Αξιοποίηση του παράλληλου της σελ. 127.	2
12^η Ραψωδία Τ	1. Περιληπτική αναδιήγηση ραψωδίας Τ. Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. 2. Ανάγνωση ραψωδίας Τ 1-152. Αξιοποίηση της εικόνας στη σελ. 131.	1
13^η Ραψωδίες Υ, Φ, Χ	1. Περιληπτική αναδιήγηση ραψωδιών Υ, Φ, Χ. Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. 2. Αναλυτική επεξεργασία της ραψωδίας Χ 247-394.	3
14^η Ραψωδίες Ψ, Ω	1. Περιληπτική αναδιήγηση ραψωδιών Ψ, Ω. Επισήμανση των κύριων σημείων που βοηθούν στην εξέλιξη του μύθου. 2. Αναλυτική επεξεργασία της ραψωδίας Ω 468-677.	4
Επανάληψη Συνολική θεώρηση του έργου	Αφιερώνεται χρόνος για γενική θεώρηση του έργου του Ομήρου.	2
	Σύνολο προβλεπόμενων διδακτικών ωρών	35 ώρες

Β) ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ. Ο ΤΟΠΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ

Το βιβλίο *Αρχαία Ελλάδα. Ο τόπος και οι άνθρωποι* θα διδαχθεί δύο (2) ώρες την εβδομάδα (σε συνεχόμενο δίωρο, εφόσον ο/η εκπαιδευτικός το επιθυμεί) από την 1^η Μαρτίου έως και τον Μάιο.

Ενότητες	Διδακτικές ώρες
1. Η Αθήνα (επιλογή τουλάχιστον 2 κειμένων κατά την κρίση του διδάσκοντος)	4
2. Η Σπάρτη	2
3. Η Μακεδονία	2
4. Η Αλεξάνδρεια	2
5. Αθλητισμός και αθλήματα	3
Σύνολο προβλεπόμενων διδακτικών ωρών	13 ώρες

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠΟ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ

Θα διδαχθούν η **Δραματική Ποίηση. Ευριπίδη, Ελένη** και το **Ανθολόγιο Φιλοσοφικών Κειμένων** σύμφωνα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών.

Α. ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ. ΕΥΡΙΠΙΔΗ, ΕΛΕΝΗ

Η **Ελένη** του Ευριπίδη θα διδαχθεί δύο (2) ώρες την εβδομάδα (σε συνεχόμενο δίωρο, εφόσον ο/η εκπαιδευτικός το επιθυμεί και καταστεί δυνατό) από τον Σεπτέμβριο έως το τέλος Φεβρουαρίου από το σχολικό εγχειρίδιο: *Δραματική Ποίηση: Ευριπίδη Ελένη* των Ν. Δεσύπρη, Δ. Παπαγεωργάκη κ.ά.

ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ	ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
Εισαγωγή	<p>- Εισαγωγή στη δραματική ποίηση</p> <p>Ως εισαγωγή θα αξιοποιηθεί η ενότητα «Δραματική Ποίηση» από το κεφάλαιο «Δεύτερη περίοδος: Αττική ή Κλασική» του σχ. εγχειριδίου <i>Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου</i> των Α. Στέφου, Ε. Στεργιούλη και Γ. Χαριτίδου. Πιο συγκεκριμένα:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Δραματική Ποίηση: Γένεση, Διθύραμβος</i> (σελ. 65-66) ➤ <i>1. Η τραγωδία</i> <ul style="list-style-type: none"> ✓ 1. <i>Η προέλευση της τραγωδίας</i> (σελ. 67-68) ✓ 2. <i>Η ακμή της τραγωδίας</i> (σελ. 69-70) ✓ 3. <i>Δραματικοί αγώνες</i> (σελ. 70-73). Για την αρχιτεκτονική και τη σκηνογραφία του αρχαίου θεάτρου βλ. το σχετικό υλικό στο «Πανελλήνιο Ψηφιακό Αποθετήριο Εκπαιδευτικών Βίντεο (Φωτόδεντρο)» 	2

	<p>http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/7535</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ 4. Συντελεστές της παράστασης (σελ. 73) ✓ 5. Δομή της τραγωδίας (σελ. 74-76) ✓ 7. Οι μεγάλοι τραγικοί (σελ. 78-98): απλή αναφορά στον Αισχύλο και τον Σοφοκλή – <i>Ευριπίδης</i>: σύντομα βιογραφικά στοιχεία – ονομαστικά τα έργα του – έμφαση στα <i>Χαρακτηριστικά της ποιητικής του τέχνης</i> (σελ. 98). Ο/Η εκπαιδευτικός αξιοποιεί κάθε ευκαιρία για αναγνώριση των χαρακτηριστικών αυτών στο κείμενο. <p>Ο αριθμός των προτεινόμενων ωρών διδασκαλίας, δυσανάλογος εκ πρώτης όψεως με το πλήθος των πληροφοριών που παρατίθενται στην ανωτέρω ενότητα, είναι δηλωτικός της αφαιρετικότητας που χρειάζεται να διαπνέει τη διδασκαλία. Τα υλικό δεν προσφέρεται για απομνημόνευση αλλά για εξοικείωση των μαθητών και μαθητριών με βασικά στοιχεία που αφορούν τη δραματική ποίηση. Ενδεικτικά και μόνο, οι μαθητές και μαθήτριες θα μπορούσαν κατά ομάδες να διερευνήσουν το σχετικό υλικό και να παρουσιάσουν στους/στις συμμαθητές και μαθήτριες τους τα βασικά του σημεία.</p> <p>- Εισαγωγή στην <i>Ελένη</i> του Ευριπίδη</p> <p>Αξιοποίηση της <i>Εισαγωγής</i> του σχ. εγχειριδίου <i>Δραματική Ποίηση. Ευριπίδη Ελένη</i> (σελ. 5-7). Περισσότερα στοιχεία για τον μύθο της Ελένης βλ. στις <i>Ψηφίδες για την ελληνική γλώσσα</i> http://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/mythology/lexicon/at_reides/page_014.html.</p>	
Πρόλογος 1-191	Αναλυτική επεξεργασία	4
Πάροδος 192-436	Συνοπτική θεώρηση: - Ανάγνωση και προσδιορισμός της μορφής/δομής της παρόδου στο συγκεκριμένο έργο και της λειτουργίας της στο πλαίσιο της τραγωδίας - Επισήμανση χαρακτηριστικών του Χορού (σύσταση, ρόλος, θεατρικότητα).	2
Α΄ Επεισόδιο 437-575	Αναλυτική επεξεργασία	3
Επιπάροδος Β΄ Επεισόδιο	Αναλυτική επεξεργασία	3

576-730		
Β΄ Επεισόδιο 731-941	<p>Συνοπτική θεώρηση:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ανάγνωση και επισήμανση των κύριων σημείων που οδηγούν στην εξέλιξη της δράσης - Σύνδεση με το πολιτικό και πνευματικό κλίμα της εποχής - Διερεύνηση του ρόλου των θεών - Επισήμανση του διευρυμένου ρόλου του αγγελιαφόρου - Αμφισβήτηση της μαντικής – Το πρόβλημα της αδυναμίας του ανθρώπου να φτάσει εύκολα στη γνώση - Θέματα του ευριπίδειου μύθου που συνθέτουν τη διάνοια - Συναισθηματικές διακυμάνσεις και τραγικότητα των ηρώων μετά την αναγνώριση - Το αίσθημα της τιμής – ο ηρωικός κώδικας - Λειτουργία αμοιβαίου όρκου - Ρομαντικά στοιχεία. 	2
Β΄ Επεισόδιο 942-1139	Αναλυτική επεξεργασία	4
Β΄ Επεισόδιο 1140-1219	Αναλυτική επεξεργασία	2
Α΄ Στάσιμο 1220-1285	Αναλυτική επεξεργασία	1
Γ΄ Επεισόδιο 1286-1424	Αναλυτική επεξεργασία	3
Β΄ στάσιμο 1425-1499	Αναλυτική επεξεργασία	1
Δ΄ Επεισόδιο 1500-1592	<p>Συνοπτική θεώρηση:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ανάγνωση και επισήμανση των κύριων σημείων που οδηγούν στην εξέλιξη της δράσης 	1

	- Επισήμανση των δίσημων λόγων - Τρόποι δήλωσης του «φαίνεσθαι» - Το τραγικό, το κωμικό και το ρομαντικό.	
Γ' Στάσιμο 1593-1652	Συνοπτική θεώρηση: - Ανάγνωση και διερεύνηση των εκφραστικών μέσων που συνθέτουν τον λυρικό χαρακτήρα του Χορικού. - Λειτουργία του συγκεκριμένου Στασίμου.	1
Έξοδος 1653-1778	Συνοπτική θεώρηση: - Ανάγνωση και προσδιορισμός της δομής και του περιεχομένου της αγγελικής ρήσης -Διερεύνηση της λειτουργίας της.	1
Έξοδος 1779-1870	Αναλυτική επεξεργασία	2
Γενική θεώρηση - Ανακεφαλαιωτικές δραστηριότητες		3
Σύνολο προβλεπόμενων διδακτικών ωρών		35 ώρες

Β) ΑΝΘΟΛΟΓΙΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

Το **Ανθολόγιο Φιλοσοφικών Κειμένων** των Α. Γλυκοφρύδη-Λεοντσίνη, Χ. Σακελλίου και Ε. Λεοντσίνη θα διδαχθεί δύο (2) ώρες την εβδομάδα (σε συνεχόμενο δίωρο, εφόσον ο/η εκπαιδευτικός το επιθυμεί και καταστεί δυνατό) από τον Μάρτιο έως και τον Μάιο.

Ενότητες	Διδακτικές ώρες
Εισαγωγή: Η Φιλοσοφία και η Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Φιλοσοφίας 1. Όνομα και έννοια της φιλοσοφίας 2. Αρχή της φιλοσοφίας 3. Ορισμοί της φιλοσοφίας 4. Η σημασία της φιλοσοφίας στη ζωή του ανθρώπου 5. Προβλήματα και κλάδοι της φιλοσοφίας 6. Διαίρεση της ιστορίας της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας 8. Η σημασία και η επικαιρότητα της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας 9. Τα θέματα που θα συζητήσουμε	2

<p>Κεφάλαιο Πρώτο: Οι Προσωκρατικοί</p> <p>Εισαγωγή:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Η προσωκρατική φιλοσοφία 2. Οι προσωκρατικοί φιλόσοφοι 3. Ποια ερωτήματα έθεσαν οι προσωκρατικοί; <p>Ενότητα 3: Αρετές και ευδαιμονία</p>	1
<p>Κεφάλαιο Δεύτερο: Σοφιστές και σοφιστική κίνηση</p> <p>Εισαγωγή:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Η σοφιστική κίνηση 2. Οι σοφιστές 3. Ποια προβλήματα τους απασχόλησαν; 5. Αξιολόγηση της σοφιστικής 	1
<p>Κεφάλαιο Δεύτερο: Σοφιστές και σοφιστική κίνηση</p> <p>Ενότητα 4: Δικαιοσύνη, φύση – νόμος και πολιτική οργάνωση</p>	1
<p>Κεφάλαιο Τρίτο: Σωκράτης και Πλάτων</p> <p>Εισαγωγή:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ο Σωκράτης και η εποχή του 2. Ο Σωκράτης και η φιλοσοφία 3. Η σωκρατική μέθοδος και η ανάγκη του ορισμού 4. Πώς γνωρίζουμε τη ζωή και τη διδασκαλία του Σωκράτη; 5. Ο Πλάτων και η εποχή του 6. Ο Πλάτων και η πολιτική 	1
<p>Κεφάλαιο Τρίτο: Σωκράτης και Πλάτων</p> <p>Ενότητα 4: Η πολιτική και οι πολιτικοί</p>	1
<p>Κεφάλαιο Τέταρτο: Αριστοτέλης</p> <p>Εισαγωγή:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Η ζωή και η προσωπικότητα του Αριστοτέλη (συνοπτική παρουσίαση) 2. Τα έργα του Αριστοτέλη 3. Φιλοσοφία και μέθοδος 	1
<p>Κεφάλαιο Τέταρτο: Αριστοτέλης</p> <p>Ενότητα 3: Η φιλία είναι εντελώς απαραίτητη για τη ζωή</p> <p>Ενότητα 5: Ο άνθρωπος είναι «φύσει πολιτικόν ζώον»</p>	2

<p>Κεφάλαιο Πέμπτο: Η κυνική φιλοσοφία και οι φιλοσοφίες των ελληνιστικών και των ρωμαϊκών χρόνων</p> <p>Εισαγωγή:</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Ο ρόλος της φιλοσοφίας και του φιλοσόφου 4. Οι Κυνικοί, ο Κυνισμός και η μετάβαση από την κλασική στην ελληνιστική φιλοσοφία 5. Επίκουρος και Επικουρισμός 6. Στωικοί και Στωικισμός 7. Σκεπτικοί και Σκεπτικισμός 	1
<p>Κεφάλαιο Πέμπτο: Η κυνική φιλοσοφία και οι φιλοσοφίες των ελληνιστικών και των ρωμαϊκών χρόνων</p> <p>Ενότητα 3: Η ηθική των Στωικών: απάθεια και αταραξία</p>	1
Συνολική θεώρηση	1
Σύνολο προβλεπόμενων διδακτικών ωρών	13 ώρες

ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΡΑΞΗ

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

1. Η διδασκαλία των επιμέρους γραμματικοσυντακτικών φαινομένων είναι κειμενοκεντρική. Οι μαθητές και μαθήτριες έρχονται σε επαφή με την αρχαία γλώσσα μέσα από τα αρχαία κείμενα και με τρόπο διερευνητικό μαθαίνουν τα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα της γλώσσας. Κατά τη διδασκαλία ενδείκνυται οι μαθητές και μαθήτριες να φέρνουν μαζί τους και τα βιβλία αναφοράς (Γραμματική - Συντακτικό) και να τα χρησιμοποιούν, όταν και όπου χρειάζεται, με την καθοδήγηση του/της εκπαιδευτικού. Στο πλαίσιο αυτό, κρίνεται σκόπιμο ο/η εκπαιδευτικός να ενημερώνει από το προηγούμενο μάθημα τους μαθητές και τις μαθήτριες ότι στο επόμενο θα πρέπει να έχουν μαζί τους το βιβλίο είτε της γραμματικής, είτε του συντακτικού, ανάλογα με το φαινόμενο που θα μελετήσουν μέσα στο κείμενο.
2. Σε κάθε ενότητα, θεωρείται σημαντικό η διδασκαλία των επιμέρους γραμματικοσυντακτικών, ετυμολογικών και λεξιλογικών φαινομένων να συνδέεται με αναφορές και παραδείγματα στη νέα ελληνική (εφεξής: ν.ε.) γλώσσα. Επίσης, προτείνεται η πορεία από το γνωστό προς στο άγνωστο, από τη συγχρονία στη διαχρονία.
3. Τα ερμηνευτικά σχόλια των κειμένων αξιοποιούνται με φειδώ από τον/την εκπαιδευτικό, όπου κρίνεται απολύτως αναγκαίο.
4. Από το κεφάλαιο «Λεξιλογικά» διδάσκεται η 2^η και η 3^η στήλη του πίνακα, με έμφαση στις λέξεις που χρησιμοποιούνται και στη νέα ελληνική.
5. Από τις ασκήσεις του σχολικού εγχειριδίου συνιστάται να προτιμώνται αυτές που ζητούν αναγνώριση τύπων της αρχαίας ελληνικής (εφεξής: α.ε.) που δεν έχουν επιβιώσει στη ν.ε. (με τη μορφή ερωτήσεων πολλαπλής επιλογής, συμπλήρωσης κενών, αντιστοίχισης) και την

παραγωγή τύπων που έχουν επιβιώσει στη ν.ε. (με ασκήσεις μετασχηματισμού λέξεων εντός φράσεων ως προς τον αριθμό, τη φωνή, τον χρόνο, την πτώση). Οι προτεινόμενες ασκήσεις είναι ενδεικτικές. Οι εκπαιδευτικοί έχουν τη δυνατότητα να προτείνουν δικές τους ασκήσεις, στο πνεύμα όμως των οδηγιών του αναλυτικού προγράμματος. Επίσης, οι εκπαιδευτικοί έχουν τη δυνατότητα να δώσουν δικές τους ασκήσεις ή/και να αξιοποιήσουν αυτές του σχολικού βιβλίου μέσα στην τάξη κατά την ώρα της διδασκαλίας.

6. Συνιστάται η διόρθωση των ασκήσεων να γίνεται στην τάξη από τους ίδιους τους μαθητές και τις μαθήτριες με αξιοποίηση και των βιβλίων αναφοράς (Γραμματική – Συντακτικό).

7. Η όποια αλλαγή στη σειρά διδασκαλίας των ενοτήτων ή υποενοτήτων έγινε για να διδαχθούν σε σχετικά κοντινό χρόνο ομοειδή γραμματικοσυντακτικά φαινόμενα (π.χ. α', β' κλίση ουσιαστικών – Δευτερόκλιτα επίθετα), ώστε οι μαθητές και μαθήτριες να τα εμπεδώσουν καλύτερα.

8. Τα παράλληλα κείμενα αξιοποιούνται όπου κρίνει ο/η εκπαιδευτικός ότι είναι αναγκαίο για την εμπέδωση της ύλης. Τα προτεινόμενα στις οδηγίες είναι ενδεικτικά.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

1. Η διδασκαλία των επιμέρους γραμματικοσυντακτικών φαινομένων είναι κειμενοκεντρική. Οι μαθητές και μαθήτριες έρχονται σε επαφή με την αρχαία γλώσσα μέσα από τα αρχαία κείμενα και με τρόπο διερευνητικό μαθαίνουν τα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα της γλώσσας. Κατά τη διδασκαλία ενδείκνυται οι μαθητές και μαθήτριες να φέρνουν μαζί τους και τα βιβλία αναφοράς (Γραμματική - Συντακτικό) και να τα χρησιμοποιούν, όταν και όπου χρειάζεται, με την καθοδήγηση του/της εκπαιδευτικού. Στο πλαίσιο αυτό, κρίνεται σκόπιμο ο/η εκπαιδευτικός να ενημερώνει από το προηγούμενο μάθημα τους μαθητές και τις μαθήτριες ότι στο επόμενο θα πρέπει να έχουν μαζί τους το βιβλίο είτε της γραμματικής είτε του συντακτικού, ανάλογα με το φαινόμενο που θα μελετήσουν μέσα στο κείμενο. Στην περίπτωση που δίνεται μεταφρασμένο κείμενο ως κείμενο αναφοράς, συνιστάται η κατά το δυνατόν πιστότερη απόδοση του αρχαίου κειμένου.

2. Κρίνεται σημαντική η αξιοποίηση των κειμένων του Επιμέτρου (παράλληλων κειμένων), προκειμένου οι μαθητές και μαθήτριες να κατανοήσουν βαθύτερα το περιεχόμενο του κειμένου αναφοράς, το αξιακό σύστημα που αυτό προβάλλει, καθώς και το ιστορικοκοινωνικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται.

3. Σε κάθε ενότητα, είναι σημαντικό η διδασκαλία των επιμέρους γραμματικοσυντακτικών ή ετυμολογικών και λεξιλογικών φαινομένων να συνδέεται με αναφορές και παραδείγματα στη ν.ε. Επίσης, προτείνεται η πορεία από το γνωστό προς στο άγνωστο, από τη συγχρονία στη διαχρονία.

4. Από τις ασκήσεις του σχολικού εγχειριδίου συνιστάται να προτιμώνται αυτές που ζητούν την αναγνώριση τύπων της α.ε. οι οποίοι δεν έχουν επιβιώσει στη ν.ε. (με τη μορφή ερωτήσεων κλειστού τύπου: πολλαπλής επιλογής, συμπλήρωσης κενών, αντιστοίχισης) και την παραγωγή τύπων οι οποίοι έχουν επιβιώσει στη ν.ε. (με ασκήσεις μετασχηματισμού λέξεων εντός φράσεων ως προς τον αριθμό, τη φωνή, τον χρόνο, την πτώση).

5. Συνιστάται η διόρθωση των ασκήσεων να γίνεται στην τάξη από τους ίδιους τους μαθητές και τις μαθήτριες με αξιοποίηση και των βιβλίων αναφοράς. Οι ασκήσεις που προτείνονται από τα βιβλία του μαθητή είναι ενδεικτικές και όχι υποχρεωτικές. Ιδιαίτερως για τα ετυμολογικά και γραμματικοσυντακτικά φαινόμενα που διδάσκονται στη Β' Γυμνασίου, είναι

αναγκαία η επιλογή ασκήσεων και από άλλες ενότητες και ενθαρρύνεται η δημιουργία ασκήσεων από τους/τις εκπαιδευτικούς, σε αντιστοιχία με τα διδασκόμενα αντικείμενα και τις ανάγκες των μαθητών και μαθητριών. Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να αξιοποιήσει τις ασκήσεις του σχολικού βιβλίου μέσα στην τάξη κατά την ώρα της διδασκαλίας ή/και τις διαδραστικές ασκήσεις, για τις οποίες υπάρχει σύνδεσμος στο [εμπλουτισμένο](#) βιβλίο του μαθητή.

6. Από την υποενότητα «Λεξιλογικά» (B1) διδάσκεται η 2^η και η 3^η στήλη του πίνακα, με έμφαση στις λέξεις που χρησιμοποιούνται και στη νέα ελληνική. Για άσκηση στο λεξιλόγιο των ενοτήτων, βλ. ενδεικτικά διδακτικά σενάρια στο αποθετήριο εκπαιδευτικών σεναρίων «[Πρωτεύας](#)». Για παράδειγμα: εμπέδωση της λεξιλογικής οικογένειας του ρ. [λέγω](#) (2^η ενότητα) (<http://proteas.greek-language.gr/scenario.html?sid=113>), λεξιλόγιο για το ρ. [πείθω](#) (6^η ενότητα) (<http://proteas.greek-language.gr/scenario.html?sid=1465>).

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

1) ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΑΝΘΟΛΟΓΙΟ ΚΕΙΜΕΝΩΝ)

1. Τα ερμηνευτικά σχόλια των κειμένων αξιοποιούνται με φειδώ από τον/την εκπαιδευτικό, όπου είναι απολύτως αναγκαίο.

2. Κρίνεται σημαντική η αξιοποίηση των κειμένων του επιμέτρου (παράλληλων κειμένων), προκειμένου οι μαθητές και μαθήτριες να κατανοήσουν βαθύτερα το περιεχόμενο του κειμένου αναφοράς, το αξιακό σύστημα που αυτό προβάλλει, καθώς και το ιστορικοκοινωνικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται.

3. Η διδασκαλία των επιμέρους γραμματικοσυντακτικών φαινομένων είναι κειμενοκεντρική. Οι μαθητές και μαθήτριες έρχονται σε επαφή με την αρχαία γλώσσα μέσα από τα αρχαία κείμενα και με τρόπο διερευνητικό μαθαίνουν τα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα της γλώσσας. Κατά τη διδασκαλία ενδείκνυται οι μαθητές και μαθήτριες να φέρνουν μαζί τους και τα βιβλία αναφοράς (Γραμματική - Συντακτικό) και να τα χρησιμοποιούν, όταν και όπου χρειάζεται, με την καθοδήγηση του/της εκπαιδευτικού. Στο πλαίσιο αυτό, κρίνεται σκόπιμο ο/η εκπαιδευτικός να ενημερώνει από το προηγούμενο μάθημα τους μαθητές και τις μαθήτριες ότι στο επόμενο θα πρέπει να έχουν μαζί τους το βιβλίο είτε της γραμματικής, είτε του συντακτικού, ανάλογα με το φαινόμενο που θα μελετήσουν μέσα στο κείμενο.

4. Σε κάθε ενότητα, είναι σημαντικό η διδασκαλία των επιμέρους γραμματικοσυντακτικών ή ετυμολογικών και λεξιλογικών φαινομένων να συνδέεται με αναφορές και παραδείγματα στη ν.ε. Επίσης, προτείνεται η πορεία από το γνωστό προς στο άγνωστο, από τη συγχρονία στη διαχρονία.

5. Από τις ασκήσεις του σχολικού εγχειριδίου συνιστάται να προτιμώνται αυτές που ζητούν αναγνώριση τύπων της α.ε. οι οποίοι δεν έχουν επιβιώσει στη ν.ε. (με τη μορφή ερωτήσεων κλειστού τύπου: πολλαπλής επιλογής, συμπλήρωσης κενών, αντιστοίχισης) και την παραγωγή τύπων οι οποίοι έχουν επιβιώσει στη ν.ε. (με ασκήσεις μετασχηματισμού λέξεων εντός φράσεων ως προς τον αριθμό, τη φωνή, τον χρόνο, την πτώση).

6. Συνιστάται η διόρθωση των ασκήσεων να γίνεται στην τάξη από τους ίδιους τους μαθητές και τις μαθήτριες με αξιοποίηση και των βιβλίων αναφοράς.

7. Επειδή δεν προβλέπεται η ύπαρξη λεξιλογικού πίνακα, προτείνεται η γλωσσική αξιοποίηση λέξεων των κειμένων για εύρεση ομόρριζων (απλών ή σύνθετων) με έμφαση στον εμπλουτισμό του λεξιλογίου των μαθητών και μαθητριών στη ν.ε.

8. Δεν προτείνεται η διδασκαλία / επανάληψη της ετυμολογίας γραμμικά με βάση το υλικό του Β' μέρους των ενοτήτων, λίστες καταλήξεων και ασκήσεις με τύπους οι οποίοι δεν περιλαμβάνονται στα κείμενα.

2) ΑΡΡΙΑΝΟΥ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΗ

1. Κατά τη διδασκαλία, η έμφαση δίνεται στην ερμηνεία του κειμένου και συγκεκριμένα στην κατανόηση των ανθρώπινων ενεργειών και του χαρακτήρα των εμπλεκόμενων προσώπων, καθώς και στην πολιτική και πολιτιστική σημασία της εκστρατείας του Μ. Αλεξάνδρου.

2. Οι σύντομες συνδετικές περιλήψεις των παραλειπόμενων κεφαλαίων συνιστάται να διαβάζονται και να σχολιάζονται με τη βοήθεια των χαρτών και του χρονολογικού πίνακα του βιβλίου, ώστε οι μαθητές και μαθήτριες να μπορούν να παρακολουθήσουν την πορεία της εκστρατείας του Αλεξάνδρου.

3. Οι εκπαιδευτικοί αξιοποιούν το κείμενο για άσκηση στα κυριότερα γραμματικοσυντακτικά φαινόμενα, όπου κρίνουν απαραίτητο.

4. Οι λεξιλογικοί πίνακες προσφέρονται για άντληση υλικού με στόχο τον εμπλουτισμό του λεξιλογίου των μαθητών.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠΟ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

Θα διδαχθούν η *Ομήρου Οδύσσεια* και οι *Ηροδότου Ιστορίες* σύμφωνα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών.

Α. ΟΜΗΡΙΚΑ ΕΠΗ: ΟΔΥΣΣΕΙΑ

1. Το βιβλίο *Ομηρικά Έπη: Οδύσσεια* θα διδαχθεί δύο (2) ώρες την εβδομάδα (σε συνεχόμενο δίωρο, εφόσον ο/η εκπαιδευτικός το επιθυμεί και καταστεί δυνατό) από τον Σεπτέμβριο έως το τέλος Φεβρουαρίου.

2. Κατά τη διδακτική πράξη περιορίζεται ο αριθμός των ενοτήτων που θα διδαχθούν αναλυτικά και προτείνεται σε μεγάλο βαθμό η απλή ανάγνωση, ώστε οι μαθητές και μαθήτριες μέσα από την αφήγηση να μπορούν να χαρούν το ομηρικό έργο, για το οποίο έχουν ήδη πληροφορίες από το Δημοτικό. Η αισθητική απόλαυση του κειμένου από τους μαθητές και τις μαθήτριες πρέπει να είναι από τους κύριους στόχους του/της διδάσκοντος/ουσας. Ο πυκνός υπομνηματισμός σε κάθε ενότητα του σχολικού βιβλίου δε θα πρέπει να είναι σε βάρος του ίδιου του κειμένου και των ιδεών που εμπεριέχει. Οι σημειώσεις που βρίσκονται στο κάτω μέρος κάθε κειμένου καλό είναι να χρησιμοποιούνται από τον/την εκπαιδευτικό με φειδώ και όπου είναι απαραίτητο.

3. Το βοηθητικό υλικό (εικόνες, παράλληλα κείμενα) αξιοποιείται με μέτρο κατά τη διδασκαλία των ενοτήτων και κατά την κρίση του/της εκπαιδευτικού. Οι διδακτικές προτάσεις που παρατίθενται πιο κάτω είναι μόνο ενδεικτικές. Αξιοποίησιμο βοηθητικό υλικό περιλαμβάνεται και στο εμπλουτισμένο βιβλίο του μαθητή:

<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-A115/461/3014,12200/>

4. Η εισαγωγή αξιοποιείται διδακτικά κατά τη διδασκαλία του ομηρικού κειμένου και όχι ανεξάρτητα.

5. Τα εισαγωγικά σημειώματα των ραψωδιών αποτελούν στοιχεία αναφοράς κατά την επεξεργασία, δηλαδή αξιοποιούνται, αλλά δεν απομνημονεύονται ούτε αποτελούν εξεταστέα ύλη.

6. Ο/η εκπαιδευτικός φροντίζει να εντάσσει τα επιλεγμένα προς αναλυτική επεξεργασία αποσπάσματα στο πλαίσιο της ραψωδίας στην οποία ανήκουν, αξιοποιώντας τις περιληπτικές αναδιηγήσεις του περιεχομένου των ραψωδιών και ενθαρρύνοντας, κατά την κρίση του/της και σύμφωνα με τον διαθέσιμο διδακτικό χρόνο, την ανάγνωση ανθολογημένων αποσπασμάτων του εγχειριδίου.

7. Ο/η εκπαιδευτικός για την επίτευξη των στόχων του Αναλυτικού Προγράμματος μπορεί να χρησιμοποιεί κατά τη διδακτική πράξη: βάσεις δεδομένων (εικόνες, βίντεο κ.ά.), εργαλεία Web (ιστοσελίδες εστιασμένης θεματολογίας, πλατφόρμες εκπαιδευτικού υλικού – αποθετήρια, όπως το αποθετήριο εκπαιδευτικών σεναρίων «[Πρωτέας](#)», e-blogs, wikis), λογισμικά πολυτροπικής παρουσίασης, δυνατότητες σύγχρονης και ασύγχρονης επικοινωνίας και γενικά το διαδίκτυο ως μέσο πρακτικής γραμματισμού (μέσο όχι μόνο για ανάγνωση αλλά και για γραφή/δημιουργία και επικοινωνία), ασκώντας παράλληλα τους μαθητές και τις μαθήτριες στην κριτική προσέγγιση και ανάγνωση του υλικού (τεχνολογικός και κριτικός γραμματισμός).

B. ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

1. Οι *Ηροδότου Ιστορίες* θα διδαχθούν κανονικά δύο (2) ώρες την εβδομάδα (σε συνεχόμενο δίωρο, εφόσον ο/η εκπαιδευτικός το επιθυμεί και καταστεί δυνατό) από την 1η Μαρτίου μέχρι και τον Μάιο, σύμφωνα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών.

2. Οι ενότητες που θα διδαχθούν ενδείκνυται για διαθεματική προσέγγιση με το μάθημα της Ιστορίας.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠΟ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

Θα διδαχθούν η *Ομήρου Ιλιάδα* και το *Ανθολόγιο Αρχαία Ελλάδα*. Ο τόπος και οι άνθρωποι σύμφωνα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών.

A. ΟΜΗΡΙΚΑ ΕΠΗ: ΙΛΙΑΔΑ

1. Το βιβλίο *Ομηρικά Έπη: Ιλιάδα* θα διδαχθεί δύο (2) ώρες την εβδομάδα (σε συνεχόμενο δίωρο, εφόσον ο/η εκπαιδευτικός το επιθυμεί και καταστεί δυνατό) από τον Σεπτέμβριο έως το τέλος Φεβρουαρίου.

2. Κατά τη διδακτική πράξη περιορίζεται ο αριθμός των ενοτήτων που θα διδαχθούν αναλυτικά και προτείνεται σε μεγάλο βαθμό η απλή ανάγνωση, ώστε οι μαθητές και

μαθήτριες μέσα από την αφήγηση να μπορούν να χαρούν το ομηρικό έργο, για το οποίο έχουν ήδη πληροφορίες από την Α΄ Γυμνασίου. Η αισθητική απόλαυση του κειμένου από τους μαθητές και τις μαθήτριες πρέπει να είναι ένας από τους βασικούς στόχους. Οι σημειώσεις που βρίσκονται στο κάτω μέρος κάθε κειμένου καλό είναι να χρησιμοποιούνται από τον/την εκπαιδευτικό με φειδώ και όπου κρίνεται απαραίτητο.

3. Το βοηθητικό υλικό (εικόνες, παράλληλα κείμενα) αξιοποιείται με μέτρο κατά τη διδασκαλία των ενότητων και κατά την κρίση του/της διδάσκοντος/ουσας. Οι διδακτικές προτάσεις που παρατίθενται πιο κάτω είναι μόνο ενδεικτικές.

4. Τα εισαγωγικά σημειώματα των ραψωδιών αποτελούν στοιχεία αναφοράς κατά την επεξεργασία, δηλαδή αξιοποιούνται, αλλά δεν απομνημονεύονται ούτε αποτελούν εξεταστέα ύλη. Αξιοποιήσιμο βοηθητικό υλικό περιλαμβάνεται και στο εμπλουτισμένο βιβλίο του μαθητή: <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-B108/208/1441,4841/>

5. Ο/η εκπαιδευτικός φροντίζει να εντάσσει τα επιλεγμένα προς αναλυτική επεξεργασία αποσπάσματα στο πλαίσιο της ραψωδίας στην οποία ανήκουν, αξιοποιώντας τις περιληπτικές αναδιηγήσεις του περιεχομένου των ραψωδιών και ενθαρρύνοντας, κατά την κρίση του/της και σύμφωνα με τον διαθέσιμο διδακτικό χρόνο, την ανάγνωση ανθολογημένων αποσπασμάτων του εγχειριδίου.

6. Ο/η εκπαιδευτικός για την επίτευξη των στόχων του Αναλυτικού Προγράμματος μπορεί να χρησιμοποιεί κατά τη διδακτική πράξη: βάσεις δεδομένων (εικόνες, βίντεο κ.ά.), εργαλεία Web (ιστοσελίδες εστιασμένης θεματολογίας, πλατφόρμες εκπαιδευτικού υλικού – αποθετήρια, όπως το αποθετήριο εκπαιδευτικών σεναρίων «[Πρωτέας](#)», e-blogs, wikis), λογισμικά πολυτροπικής παρουσίασης, δυνατότητες σύγχρονης και ασύγχρονης επικοινωνίας και γενικά το διαδίκτυο ως μέσο πρακτικής γραμματισμού (μέσο όχι μόνο για ανάγνωση αλλά και για γραφή/δημιουργία και επικοινωνία), ασκώντας παράλληλα τους μαθητές και τις μαθήτριες στην κριτική προσέγγιση και ανάγνωση του υλικού (τεχνολογικός και κριτικός γραμματισμός).

Β) ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ. Ο ΤΟΠΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ

1. Το βιβλίο *Αρχαία Ελλάδα. Ο τόπος και οι άνθρωποι* θα διδαχθεί δύο (2) ώρες την εβδομάδα (σε συνεχόμενο δίωρο, εφόσον ο/η εκπαιδευτικός το επιθυμεί) από την 1^η Μαρτίου έως και τον Μάιο.

2. Τα εισαγωγικά σημειώματα αποτελούν στοιχεία αναφοράς κατά την επεξεργασία, δηλαδή αξιοποιούνται από τον/τη διδάσκοντα/διδάσκουσα στη διδασκαλία, αλλά δεν απομνημονεύονται και ούτε αποτελούν εξεταστέα ύλη.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠΟ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

Θα διδαχθούν η **Δραματική Ποίηση. Ευριπίδη, Ελένη** και το **Ανθολόγιο Φιλοσοφικών Κειμένων** σύμφωνα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών.

A. ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ. ΕΥΡΙΠΙΔΗ, ΕΛΕΝΗ

Η **Ελένη** του Ευριπίδη θα διδαχθεί δύο (2) ώρες την εβδομάδα (σε συνεχόμενο δίωρο, εφόσον ο/η εκπαιδευτικός το επιθυμεί και καταστεί δυνατό) από τον Σεπτέμβριο έως το τέλος Φεβρουαρίου από το σχολικό εγχειρίδιο: *Δραματική Ποίηση: Ευριπίδη Ελένη* των Ν. Δεσύπρη, Δ. Παπαγεωργιάκη κ.ά.

Επισημάνσεις

1. Κατά τη διδακτική πράξη, περιορίζεται ο αριθμός των χωρίων που θα διδαχθούν αναλυτικά και προτείνεται σε κάποιο βαθμό η συνοπτική θεώρηση, ώστε να δοθεί έμφαση σε βασικές σκηνές και να υπάρχει χρόνος αυτές να προσεγγιστούν με όποιο τρόπο κρίνει προσφορότερο ο/η εκπαιδευτικός. Σε κάθε περίπτωση, συνιστάται η αξιοποίηση ποικιλίας μεθόδων και δραστηριοτήτων.

2. Τα «Σχόλια» αλλά και το υπόλοιπο βοηθητικό υλικό («Ας γίνουμε θεατές», «Ας εμβαθύνουμε», «Παράλληλα Κείμενα», «Ερωτήσεις», «Δραστηριότητες», «Εργασίες» και «Θέματα για αποδελτίωση») αξιοποιούνται κατά την κρίση του/της εκπαιδευτικού. Αξιοποιήσιμο βοηθητικό υλικό περιλαμβάνεται και στο εμπλουτισμένο βιβλίο του μαθητή: <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-C112/347/2316,8862/>.

3. Ο/Η εκπαιδευτικός για την επίτευξη των στόχων του Αναλυτικού Προγράμματος μπορεί να χρησιμοποιεί κατά τη διδακτική πράξη: βάσεις δεδομένων (εικόνες, βίντεο κ.ά.), εργαλεία Web (ιστοσελίδες εστιασμένης θεματολογίας, πλατφόρμες εκπαιδευτικού υλικού – αποθετήρια, όπως το αποθετήριο εκπαιδευτικών σεναρίων «[Πρωτέας](#)», e-blogs, wikis), λογισμικά πολυτροπικής παρουσίασης, δυνατότητες σύγχρονης και ασύγχρονης επικοινωνίας και γενικά το διαδίκτυο ως μέσο πρακτικής γραμματισμού (μέσο όχι μόνο για ανάγνωση, αλλά και για γραφή/δημιουργία και επικοινωνία), ασκώντας παράλληλα τους μαθητές και τις μαθήτριες στην κριτική προσέγγιση και ανάγνωση του υλικού (τεχνολογικός και κριτικός γραμματισμός).

B) ΑΝΘΟΛΟΓΙΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

Το **Ανθολόγιο Φιλοσοφικών Κειμένων** των Α. Γλυκοφρύδη-Λεοντίνη, Χ. Σακελλίου και Ε. Λεοντίνη θα διδαχθεί δύο (2) ώρες την εβδομάδα (σε συνεχόμενο δίωρο, εφόσον ο/η εκπαιδευτικός το επιθυμεί και καταστεί δυνατό) από τον Μάρτιο έως και τον Μάιο.

Επισημάνσεις

1. Τα «Πραγματολογικά και Ερμηνευτικά Σχόλια», τα «Παράλληλα Κείμενα» αλλά και το υπόλοιπο βοηθητικό υλικό («Γλωσσάριο», «Ερωτήσεις - Εργασίες», «Θέματα για συζήτηση ή γραπτή εργασία», και «Διαθεματική εργασία»), όπως και το εικαστικό υλικό, αξιοποιούνται κατά την κρίση του/της εκπαιδευτικού. Αξιοποιήσιμο βοηθητικό υλικό περιλαμβάνεται και στο εμπλουτισμένο βιβλίο του μαθητή: <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-C119/464/3081,12319/>.

2. Ο/Η εκπαιδευτικός για την επίτευξη των στόχων του Αναλυτικού Προγράμματος μπορεί να χρησιμοποιεί κατά τη διδακτική πράξη: βάσεις δεδομένων (εικόνες, βίντεο κ.ά.), εργαλεία Web (ιστοσελίδες εστιασμένης θεματολογίας, πλατφόρμες εκπαιδευτικού υλικού – αποθετήρια, e-blogs, wikis), λογισμικά πολυτροπικής παρουσίασης, δυνατότητες σύγχρονης και ασύγχρονης επικοινωνίας και γενικά το διαδίκτυο ως μέσο πρακτικής γραμματισμού (μέσο όχι μόνο για ανάγνωση αλλά και για γραφή/δημιουργία και επικοινωνία), ασκώντας παράλληλα τους μαθητές και τις μαθήτριες στην κριτική προσέγγιση και ανάγνωση του υλικού (τεχνολογικός και κριτικός γραμματισμός).

3. Τα κείμενα προσφέρονται για διαθεματική προσέγγιση με άλλα γνωστικά αντικείμενα.

4. Περισσότερα στοιχεία για τους αρχαίους Έλληνες φιλοσόφους μπορεί να αντλήσει ο/η εκπαιδευτικός από τις *Ψηφίδες για την ελληνική γλώσσα*: http://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/history/filosofia/index.html.